

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

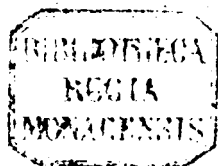
SOURCE DES IMAGES
Google Livres

EVCLIDIS ELEMENTORVM LIBRI XV.

Quibus, cùm ad omnem Mathemati-
cæ scientiæ partem, tùm ad quam-
libet Geometriæ tractatio-
nem, facilis compara-
tur aditus.

COLONIÆ.
Apud Maternum Cholinum.
M. D. LXX X.
Cum Gratia & Privilegio Cæs. Maiest.

AD CANDIDVM LECTOREM ST.

GRACILIS

Præfatio.

ERMAGNI referre
semper existimaui, lector
benenole quantum quisq;
studij & diligentie ad
percipiendiscientiarum
elementa adhibeat, qui-
bus non satis cogitis, aut
perperam intellectis, si vel
digitum progredi tentes,
erroris caliginem animis offundas, non veritatis
lucem rebus obscuris adferas. Sed principiorum
quanta sint in disciplinis momenta, haud facile
credat, qui rerum naturam ipsa specie, non viri-
bus metiatur. Vt enim corporum quæ oriuntur
& intereunt, vilissima tenuissimaq; videntur ini-
tia: ita rerum æternarum & admirabilium, qui-
bus nobilissima artes continentur, elementa ad spe-
ciem sunt exilia, ad vires & facultatem quam
maxima. Quis non videt ex fici tantulo grano, ut
ait Tullius, aut ex acino vinaceo, aut ex catera-
rum frugum aut stirpium minutissimis seminibus
tantos truncos ramosq; procreari? Nam Mathe-
maticorum initia illa quidem dictu audituq; per-
exigua, quantam thewrematum syluam nobis pe-

PRÆFATIO.

pererunt? Ex quo intelligi potest, ut in ipsis seminibus sic & in artium principijs inesse vim earum rerum, quæ ex his progignuntur. Praclare igitur Aristoteles, ut alia permulta, μέγιστον ἴσως ἀρχὴν πάντων, καὶ τὰ κράτιστον τῇ διωάμει, τοσοῦτον μικρότατον οὐδὲ μέγιστον χαλεπὸν εἶναι ὀφθαίνα.

Quocirca committendum non est, ut non bene provisum & diligenter explorata scientiarum principia, quibus propositarum quarumq; rerum veritas sit demonstranda, vel constituas, vel constituta approbes: Caudendum etiam, ut ne tantulum quidem fallaci & captiosa interpretatione turpiter deceptus, à vera principiorum ratione temerè deflectas. Nam qui initio fortè aberrauerit, is ut tandem in maximis uersetur erroribus, necesse est: cum ex uno erroris capite, densiores sensim tenebræ rebus clarissimis obducantur. Quid tam varias veterum physiologorum sententias, non modò cum rerum veritate pugnantes sed vehemèter etiam inter se dissentientes nobis inuexit? Equidem haud scio, fueritne vlla potior tanti dissidij causa, quàm quòd ex principijs partim falsis partim non consentaneis ductas rationes probando adhiberent. Fit enim plerunque, ut qui non rectè de artium rerumq; elementis sentiunt, ad præfinitas quasdam opiniones suas omnia reuocare studeant. Pythagorei, ut meminit Aristoteles, cum denarij numeri summam perfectionem cælo tribuerent, nec plures tamen quàm nouem sphaeras cernerent, decimam affingere ausi sunt terra aduersam

P R Æ F A T I O.

uersam, quam ἀντίχθονα appellant. Illi enim
 vniuersitatis rerumq; singularum naturam ex
 numeris seu principijs aestimantes, ea protulerunt
 quæ παρὰ φύσιν congruere nusquam sunt cognita.
 Nam ridicula Democriti, Anaximenis, Melissi,
 Anaxagoræ, Anaximandri, & reliquorum id
 genus physiologorum somnia, ex falsis illa quidem
 orta naturæ principijs, sed ad Mathematicum
 nihil aut parum spectantia, sciens prætereo. Non-
 nullos attingam qui repositis alijs, vel aliter ac
 decuit positis rerum inijs, cum in physicis multa
 turbauerunt, tum Mathematicos oppugnatione
 principiorum pessimè multarunt. Ex planis figu-
 ris corpora constituit Timæus: Geometrarum hīs
 quidem principia cuniculis oppugnantur. Nam
 & superficies seu extremitates crassitudinem ha-
 bebunt, & lineæ latitudinem: denique puncta non
 erunt indiuidua, sed linearum partes. Predicant
 Democritus atque Leucippus illas atomos suas,
 & indiuidua corpuscula. Concedit Xenocrates
 impartibiles quasdam magnitudines. Hic verò
 Geometria fundamenta apertè petuntur, & fun-
 ditus euertuntur: quibus dirutis nihilequidem al-
 liud video restare, quàm ut amplissima Mathe-
 maticorum theatra repentè concidant. Iacebunt
 ergo, si dijs placet, tot præclara Geometrarum de
 asymmetris & alogis magnitudinibus thewema-
 ta. Quid enim causæ dicas cur indiuidua lineæ
 hanc quidem metiatur, illam verò metiri non
 queat? Siquidem quod minimum in unoquoque

PRÆFATIO.

genere reperitur, id communis omnium mensura
 esse solet. Innumerabilia profectò sunt illa, quæ ex
 falsis eiusmodi decretis absurda consequuntur: &
 horum permulta quidem Mathematicus, sed lon-
 gè plura colligit Physicus. Quid varia *ῥευδογχα-
 φημάτων* genera commemorem, quæ ex hoc uno
 fonte tam longè lateq; diffusa fluxisse videntur?
 Notissimus est *Antiphonius tetragonismus*; qui
 Geometrarum & ipse principia non parum labe-
 fecit, cum rectæ lineæ curuam posuit æqualim.
 Longum esset mihi singula percensere, præsertim
 ad alia properantis: Hoc ergo certum fixum & in-
 perpetuum ratum esse oportet, quod sapienter mo-
 net *Aristoteles*, *σπῦδας τὸν ὀπίωσ ὀρισθῶσι χαλῶς
 εἰ ἀρχαὶ μεγαλύτερῳ γὰρ ἔχουσι ῥοπὴν πρὸς ἐπόμε-
 να*. Nam principijs illa congruere debent, quæ se-
 quuntur. Quòd si tantum perspicitur in istis exi-
 lioribus Geometriae initijs, quæ puncto, lineæ, su-
 perficie definiuntur, momentum, ut ne hæc qui-
 dem sine summo impendentis ruina periculo con-
 uelli aut oppugnari possint; quanta quæso vis pu-
 tandi est huius σοιχαιώσεως quam collatis tot
 præstantissimorum artificum inuentis, mira qua-
 dam ordinis solertia contexuit *Euclides*, uniuersa
Matheseus elementa complexu suo coërentem?
 Ut igitur omnibus rebus instructior & paratior
 quisque ad hoc studium libentius accedat, & sin-
 gula vel minutissima exactius secum reputet atq;
 perdiscat, operæ precium censui in primo instituti-
 onis aditu vestibuloq; præcipua quedam capita,
quibus

PRÆFATIO.

quibus tota ferè Mathematica scientia ratio intelligatur, breuiter explicare: tum ea quæ sunt Geometria propria, diligenter persequi: Euclidis denique in extruenda hac σοιχεῖωσδ consilium sedulo ac fideliter exponere. Quæ ferè omnia ex Aristotelis potissimum ducta fontibus, nemini inuisa fore confido, qui modò ingenuum animi candorem ad legendum attulerit. Ac de Mathematica diuisione primùm dicamus.

Mathematica in primis scientia studiosos fuisse Pythagoreos, non modò historicorum, sed etiam philosophorum libri declarant. His ergo placuit, ut in partes quatuor vniuersum distribuatur Mathematica scientia genus, quarum duas περὶ τὸ ποσὸν, reliquas περὶ τὸ πηλίκον versari statuerunt. Nam & τὸ ποσὸν vel sine ulla comparatione ipsum per se cognosci, vel certa quadam ratione comparatum spectari: in illo Arithmeticam, in hoc versari Musicam: & τὸ πηλίκον partim quiescere, partim moueri quidem: illud Geometria propositum esse: quod verò sua sponte motu cietur, Astronomia. Sed ne quis falsò putet Mathematicam scientiam, quòd in utroque quanti genere cernitur, idcirco inanem videri (si quidem non solum magnitudinis diuisio, sed etiam multitudinis accretio infinitè progredi potest) meminisse decet, τὸ πηλίκον & τὸ ποσὸν, quæ subiecto Mathematica generi imposita sunt à Pythagoreis nomina, non cuiuscunque modi quantitatem significare, sed eam demum, quæ tum multi-

PRÆFATIO

tudine tum magnitudine sit definita, & suis circūscripta terminis. Quis enim ullam infiniti scientiam defendat? Hoc sciūm est, quod non semel docet Aristoteles, infinitum ne cogitatione quidem completi quēquam posse. Itaque ex infinita multitudinis & magnitudinis διωάμη, finitam hac scientia decerpi & amplectitur naturam, quam tractet, & in qua versetur. Nam de vulgari Geometrarum consuetudine quid sentiendum sit, cū data interdum magnitudine infinita aut fabricatur aliquid, aut proprias generis subiecti affectiones exquirunt, diserte monet Aristoteles, ὅδε νῦν (de Mathematicis loquens) δεόνται τοῦ ἀπείρου, ὅδε χρεῖνται, ἀλλὰ μόνον εἶναι ὅτι αὐτοὺς αἰσθούμενται, περὶ τὰς μετέω. Quamobrem disputatio ea qua infinitum refellitur, Mathematicorum decretis rationibusq; non aduersatur, nec eorum apodixes labefacit. Etenim talis infinito opus illis nequaquam est, quod exitu nullo peragrari possit, nec talem ponunt infinitam magnitudinem: sed quantamcunque velit aliquis effingere, ea ut suppetat, infinitam precipiunt. Quinetiam nō modo immensa magnitudinē opus non habent Mathematici, sed ne maxima quidem: cum instar maxima minima quęque in partes totidem pari ratione diuidi queat. Alteram Mathematica diuisionem attulit Geminus, vir (quantum ex Proclo conijcere licet) μαθηματικῶν laude clarissimus. Eam, quę superiore plenior & accuratior fortē visa est, cū doctissime pertractarit sua in decimum Euclidis præfatio-

PRÆFATIO.

præfatione P. Montareus vir senatorius, & regia bibliotheca præfectus, leniter attingam. Nam ex duobus rerum velut summis generibus, τῶν νοητῶν καὶ τῶν αἰσθητῶν, quæ res sub intelligentiam cadunt, Arithmetica & Geometria attribuit Geminus: quæ verò in sensus incurrunt, Astrologia, Musica, Supputatrix, Optica, Geodesia & Mechanica adiudicavit. Ad hanc certe divisionem spectasse videtur Aristoteles, cum Astrologiam, Opticam, harmonicam φυσικωτέρας τῶν μαθημάτων nominat, ut quæ naturalibus & Mathematicis interiecta sint, ac velut ex utrisque mixta disciplina: Siquidem genera subiecta à Phisicis mutantur, causas verò in demonstrationibus ex superiore aliqua scientia repetunt. Id quod Aristoteles ipse apertissime testatur, ἔταυθα γὰρ φησὶ τὸ μὲν ὅλε, τῶν αἰσθητικῶν εἶδεναι, τὸ δὲ διόλε, τῶν μαθηματικῶν. Sequitur, ut quid Mathematica conveniat cum Phisica & prima Philosophia: quid ipsa ab utraque differat, paucis ostendamus. Illud quidem omnium commune est, quòd in veri contemplatione sunt posita, ob idq; θεωρητικὰ à Græcis dicuntur. Nam cum διδvoia sine ratio & mens omnis sit vel θεωρητικὴ, vel θεωρητικὴ, totidem scientiarum sint genera necesse est. Quòd si Phisica, Mathematica, & prima Philosophia, nec in agendo, nec in efficiendo sunt occupata, hoc certè perspicuum est, eas omnes in cognitione contemplationeq; necessario versari. Cum enim rerum non modò agendarum, sed etiam effi-

PRÆFATIO.

ciendarum principia in agente vel efficiente consistant, illarum quidem προαίρεσις, harum autem vel mens, vel ars, vel vis quædam & facultas: rerum profectò naturalium, Mathematicarum, atque diuinarum principia in rebus ipsis, non in philosophis inclusa latent. Atque hæc una in omnes valet ratio, quæ θεωρητικὸς esse colligat. Iam verò Mathematica separatim cum Physica congruit, quòd utraque versatur in cognitione formarum corpori naturali inherentium. Nam Mathematicæ plana, solida, longitudines & puncta contemplantur, quæ omnia in corpore naturali à naturali quoque philosopho tractantur. Mathematica item & prima philosophia hoc inter se propriè cōueniunt, quòd cognitionem utraque persequitur formarum, quoad immobiles, & à concrectione materia suni libera. Nam tametsi Mathematicæ formæ re vera per se non coherent, cogitatione tamen à materia & motu separantur, οὐδὲ γίγεται ψεύδος χωρὶς ὄντων, ut ait Aristoteles. De cognitione & societate breuiter diximus. iam quid intersit, videamus. Vnaqueque mathematicarum certum quoddam rerum genus propositum habet. in quo versetur, ut Geometria quantitatem & continuationem aliorum in unam partem, aliorum in duas, quorundam in tres. eorūque quantum quanta sunt & continua, affectiones cognoscit. Prima autem philosophia, cum sit omnium communis, vniuersum Entis genus, quæq; ei accidunt & conueniunt hoc ipso quòd est, considerat.

Ad

PRÆFATIO.

Adhæc, Mathematica eam modò naturam amplectitur, quæ quanquam non mouetur, separari tamen seungiq; nisi mente & cogitatione a materia non potest, ob eamj, causam & ἀφαιρέσεως dici consuevit. Sed Prima philosophia in ijs versatur, quæ & sciuncta, & æterna, & ab omni motu per se soluta sunt ac libera. Cæterùm Physica & Mathematica quanquam subiecto discrepare non videntur, modò tamen rationeq; differunt cognitionis & contemplationis, unde dissimilitudo quoque scientiarum sequitur. Etenim Mathematica species nihil re vera sunt aliud, quàm corporis naturalis extremitates, quæ cogitatione ab omni motu & materia separatæ Mathematicus contemplatur: sed easdem confectatur Physicorum ars, quatenus cum materia comprehensæ sunt, & corpora motui obnoxia circumscribunt. Ex quo fit, ut quæcunque in Mathematicis incommoditates accidunt, eadem etiam in naturalibus rebus videantur accidere, non autem vicissim. Multa enim in naturalibus sequuntur incommoda, quæ nihil ad Mathematicum attinent, διὰ τὸ inquit Aristoteles, τὰ μὲν & ἀφαιρέσεως λέγεται, τὰ μαθηματικὰ, τὰ δὲ φυσικὰ ἐκ προσδέσεως. Siquidem res cum materia deuinctas contemplatur physicus: Mathematicus verò rem cognoscit circumscriptis ijs omnibus quæ sensu percipiuntur, ut gravitate, leuitate, duritie, mollitie, & præterea calore, frigore, aliisque contrariorum paribus quæ sub sensum subiecta sunt: tantum autem relinquit quanti-

PRÆFATIO.

ciendarum principia in agente vel efficiente consistant, illarum quidem προαίρεσις, harum autem vel mens, vel ars, vel vis quædam & facultas: rerum profectò naturalium, Mathematicarum, atque diuinarum principia in rebus ipsis, non in philosophis inclusa latent. Atque hæc una in omnes valet ratio, quæ θεωρητικὰς εἶς colligat. Iam verò Mathematica separatim cum Physica congruit, quòd utraque versatur in cognitione formarum corpori naturali inherentium. Nam Mathematicæ plana, solida, longitudines & puncta contemplantur, quæ omnia in corpore naturali à naturali quoque philosopho tractantur. Mathematica item & prima philosophia hoc inter se propriè cōueniunt, quòd cognitionem utraque persequitur formarum, quoad immobiles, & à concretionem materia suni libera. Nam tametsi Mathematicæ formæ re vera per se non coherent, cogitatione tamen à materia & motu separantur, οὐδὲ γίγεται ψεύδος χωρίζοντων, ut ait Aristoteles. De cognitione & societate breuiter diximus. iam quid intersit, videamus. Vnaqueque mathematicarum certum quoddam rerum genus propositum habet, in quo versetur, ut Geometria quantitatem & continuationem aliorum in unam partem, aliorum in duas, quorundam in tres. eorūque quatenus quanta sunt & continua, affectiones cognoscit. Prima autem philosophia, cum sit omnium communis, uniuersum Entis genus, quæq; ei addunt & conueniunt hoc ipso quòd est, considerat.

Ad

PRÆFATIO.

*Ad hæc, Mathematica eam modò naturam amplectitur, quæ quanquam non mouetur, separari tamen seungiq; nisi mente & cogitatione a materia non potest, ob eamq; causam & ἀφαιρέτως dici consuevit. Sed Prima philosophia in ijs versatur, quæ & seiuncta, & aterna, & ab omni motu per se soluta sunt: ac libera. Cæterum Physica & Mathematica quanquam subiecto discrepare non videntur, modò tamen rationeq; differunt cognitionis & contemplationis, unde dissimilitudo quoque scientiarum sequitur. Etenim Mathematica species nihil re vera sunt aliud, quàm corporis naturalis extremitates, quæ cogitatione ab omni motu & materia separatas Mathematicus contemplatur: sed easdem confectatur Physicorum ars, quatenus cum materia comprehensæ sunt, & corpora motui obnoxia circumscribunt. Ex quo fit, ut quæcunque in Mathematicis incommoditates accidunt, eadem etiam in naturalibus rebus videantur accidere, non autem vicissim. Multa enim in naturalibus sequuntur incommoda, quæ nihil ad Mathematicum attinent, διὰ τὸ inquit Aristoteles, τὰ μὲν δὲ ἀφαιρέτως λέγεται, τὰ μαθηματικὰ, τὰ δὲ φυσικὰ ἐκ προσδέσεως. Siquidem res cum materia deuinctas contemplatur physicus: Mathematicus verò rem cognoscit circumscriptis ijs omnibus quæ sensu percipiuntur, ut gravitate, leuitate, duritie, mollitie, & præterea calore, frigore, aliisque contrariorum paribus quæ sub sensum subiecta sunt: tantùm autem relinquit
quanti.*

PRÆFATIO.

quantitatem & continuum. Itaque Mathematicorum ars in ijs quæ immobilia sunt, cernitur (τὰ γὰρ μαθηματικὰ τῶν ὄντων ἀνευ κινήσεως εἶ-
 σαν, ὥς τῶ τῆς περὶ τὴν ἀστρολογίαν) quæ verò in na-
 tura obscuritate posita est, res quidem quæ nec se-
 parari nec motu vacare possunt, contemplatur. Id
 quod in utroque scientia genere perspicuum esse
 potest, siue res subiectas definias, siue proprietates
 earum demonstres. Etenim numerus, linea, figura,
 rectum, inflexum, aequale, rotundum, uniuersa de-
 nique Mathematicus quæ tractat & proficitur,
 absque motu explicari doceriq; possunt: χωρὶς δὲ
 γὰρ τῆ νοήσεως κινήσεως ἐστὶ: Phisica autem sine mo-
 tione species nequaquam possunt intelligi. Quis
 enim hominis, plantæ, ignis, ossium, carnis naturā
 & proprietates sine motu, qui materiam sequitur,
 perspiciat? Siquidem tantisper substantia quæque
 naturalis constare dici solet, quoad opus & mu-
 nus suum, agendo patiendog; tueri ac sustinere
 valeat: quæ certè amissa δυνάμει, ne nomen quidē
 nisi ἐμμένονως retinet. Sed Mathematico ad ex-
 plicandas circuli aut trianguli proprietates, nu-
 lum adferre potest vsum, materie ut auri, ligni,
 ferri, in qua insunt, consideratio. quin eò verius
 eiusmodi rerum, quarum species tanquam mate-
 ria vacantes efformemus animo, naturam comple-
 temur, quòd coniunctione materie quasi adu-
 lerari deprauariq; videntur. Quocirca Mathe-
 matica species eodem modo quo κοιλὸν, siue conca-
 uitas, sine motu & subiecto, definitione explicari
 cognos-

P R Æ F A T I O.

cognoscere, possunt: naturales verò cum eam vim habeant, quam, ut ita dicam similitas, cum materia comprehensa sunt, nec absque ea separatim possunt intelligi: quibus exemplis quid inter Phisicas & Mathematicas species intersit, haud difficile est animadvertere. Illis certè non semel est usus Aristoteles. Valeant ergo Protagoræ sophismata, Geometras hoc nomine refellentis, quod circulus normam puncto non attingat. Nam divina Geometrarum thewremata, qui sensu æstimabit, vix quicquam reperiet quod Geometra concedendum videatur. Quid enim ex his quæ sensum movent, ita rectum aut rotundum dici potest, ut à Geometra ponitur? Nec verò absurdum est aut vitiosum, quod lineas in pulvere descriptas pro rectis aut rotundis assumit, quæ nec rectæ sunt nec rotundæ, ac ne latitudinis quidem expertes. Siquidem non ijs utitur Geometra quasi inde vim habeat conclusio, sed eorum quæ discenti intelligenda relinquuntur, rudem ceu imaginem proponit. Nam qui primùm instituuntur, hi ductu quodam & velut $\chi\phi\epsilon\alpha\gamma\omega\gamma\iota\alpha$ sensuum opus habent, ut ad illa quæ sola intelligentia percipiuntur, aditum sibi comparare queant. Sed tamen existimandum non est rebus Mathematicis omnino negari materiam, ac non eam tantum qua sensum afficit. Est enim materia alia quæ sub sensum cadit, alia quæ animo & ratione intelligitur. Illam $\alpha\sigma\tau\epsilon\tau\iota\kappa\eta$, hanc $\nu\omicron\mu\epsilon\tau\iota\kappa\eta$ vocat Aristoteles. Sensu percipitur, ut es, ut lignum, omnisque materia quæ moveri potest.

PRÆFATIO.

test. Animo & ratione cernitur ea quæ in rebus
sensilibus inest, sed non quatenus sensu percipiun-
tur, quales sunt res Mathematicorum. Unde ab
Aristotele scriptum legimus ἐπὶ τῷ 2° ἐν ἀφαιρέσει
ὄντων rectum se habere ut simum: μὲν σιωποῦς
ἄρ: quæ si velut ipsius recti, quod Mathematico-
rum est, suam esse materiam, non minus quàm si-
mi quod ad Physicos pertinet. Nam licet res Ma-
thematica sensu vacent materia, non sunt tamen
individue, sed propter continuationem partitioni
semper obnoxie, cuius ratione dici possunt sua ma-
teria non omnino carere: quin aliud videtur τὸ
εἶναι ἡγεμῶν, aliud quoad continuationi adiuncta
intelligitur linea. Illud enim cœ forma in materia
proprietas causa est, quas sine materia perci-
pere non licet. Hæc est societatis & dissidij Ma-
thematica cum Physica & prima Philosophia
ratio. Nunc autem de nominis etymo & notatione
pauca quadam afferamus. Nam si quæ iudicio &
ratione imposta sunt rebus nomina, ea certè non
temere indita fuisse credendum est, quibus scien-
tias appellari placuit. Sed neque otiosa semper ha-
beri debet ista etymologia indagatio, cùm ad rei
etiam dubie fidem sæpe non parum valeat recta
nominis interpretatio. Sic enim Aristoteles ducto
ex verborum ratione argumento, ἀντιματὸς, μετα-
βολῆς, αἰθέρος, aliarumq; rerum naturam ex parte
confirmavit. Quoniam igitur Pythagoras Ma-
thematicam scientiam non modò studiosè coluit,
sed etiam repetitè à capite principijs, geometricā
contem-

P R Æ F A T I O.

contemplationem in liberalis disciplina formam composuit, & perspectis absque materia, solius intelligentie adminiculo theorematibus, tractationem περί τῶν ἀλόγων, & κοσμικῶν σχημάτων constitutionem excogitavit: credibile est, Pythagoram, aut certè Pythagoreos, qui & ipsi doctoris sui studia libenter amplexi sunt, huic scientie id nomen dedisse, quod cum suis placitis atque decretis congrueret, rerumq; propositarum naturam quoquo modo declararet. Ita cùm existimarent illi omnem disciplinam, quæ μαθησις dicitur, ἀνάμνησιν esse quandam, i. recordationem & repetitionem eius scientie, cuius antè quam in corpus immigraret, compos fuerit anima, quemadmodum Plato quoque in Menone, Phaedone, & alijs aliquot locis videtur astruxisse: animadverterent autem eiusmodi recordationem, quæ non posset multis ex rebus perspicui, ex his potissimum scientijs demonstrari, si quis nimirum, ait Plato, ἐπὶ τὰ διαγράμματα ἀγῆ. probabile est equidem Mathematicas à Pythagoreis artes κατ' ἔσοχην fuisse nominatas, ut ex quibus μαθησις, id est æternarum in anima rationum recordatio διαφερόντως & perspicuè intelligi posset. Cuius etiā rei fidē nobis diuinus fecit Plato, qui in Menone Socratē induxit hoc argumenti genere psuadere cupienti, discere nihil esse aliud quā suarū ipsius rationū ἀνιμῆν ἐκταράσθαι. Etenim Socrates pusionē quēdā, ut Tullyi verbis utar, interrogat de geometrica dimensione quadrati: ad ea sic ille respondet ut puer, & τα-
men

P R A E F A T I O.

men tam faciles interrogationes sunt, ut gradatim respondens, eodem perveniat, quò si Geometrica didicisset. Aliam nominis huius rationem Anaxagoras exposuit, ut est apud Rhodiginum, quòd cum cetera disciplina deprehendi vel non docente aliquo possint omnes, Mathematica sub nullius cognitionem veniant, nisi praesente aliquo, cuius solertia succidantur vepres, vel exurantur, & superciliosa complanentur aspreta. Ita enim Caelius: quod quam vim habeat, non est huius loci curiosius perscrutari. Equidem M. Tullius Mathematicos in magna rerum obscuritate, recondita arte, multipliciq; ac subtili versari scribit. sed quis nescit id ipsum cum alijs grauioribus scientijs esse commune? Est enim, vel eodem auctore Tullio, omnis cognitio multis obstructa difficultatibus, maximaq; est & in ipsis rebus obscuritas, & in iudicijs nostris infirmitas: nec ullus est, modò interior paulò Physica penetrarit, qui non facile sit expertus, quàm multi undique emergant, rerum naturalium causas inquirentibus, inexplicabiles labyrinthi. Sunt qui ex demonstrationum firmitate nominarie Mathematicas opinantur: cuius etiam rationis momentum alio seorsim loco expendendum fuerit. Quocirca primam verbi notationem, quam sequutus est Proclus, nobis retinendam censeo. Haëtenus de uniuerso Mathematica genere, quanta potui & perspicuitate & breuitate dixi. Sequitur ut de Geometria separatim atque ordine ea disseram, qua initio sum pollicitus.

PRÆFATIO.

tus. Est autem Geometria, ut definit Proclus, scientia, quæ versatur in cognitione magnitudinum, figurarum, & quibus hæ continentur, extremorum, item rationum & affectionum, quæ in illis cernuntur ac inhaerent: ipsa quidem progrediens à puncto individuo per lineas & superficies, dum ad solida conscendat, variasq; ipsorum differentias patefaciat. Quumque omnis scientia demonstrativa, ut docet Aristoteles, tribus quasi momentis contineatur, genere subiecto, cuius proprietates ipsa scientia exquirat & contemplatur: causis & principiis, ex quibus primis demonstrationes conficiuntur: & proprietatibus, quæ de genere subiecto per se enunciantur: Geometria quidem subiectum in lineis, triangulis, quadrangulis, circulis, planis, solidis, atque omnino figuris & magnitudinibus, earumque extremitatibus consistit. His autem inhaerent diuisiones, rationes, tactus, equalitates, παραβολαὶ ὑπερβολαὶ, ἐλλείψεις, atque alia generis eiusdem propè innumerabilia. Postulata verò & Axiomata ex quibus hæc inesse demonstrantur, eiusmodi ferè sunt: Quouis centro & intervallo circulum describere. Si ab equalibus equalia detrahas, quæ relinquuntur esse equalia, ceteraq; id genus permulta, quæ licet omnium sint communia, ad demonstrandum tamen tum sunt accommodata, cum ad certum quoddam genus traducuntur. Sed cum præcipua videatur Arithmetica & Geometria inter Mathematicas dignatio, cur Arithmetica sit ἀγχιβέσις & exactior

P R Æ F A T I O.

*exactior quam Geometria. paucis explicandum
 arbitror. Hic verò & Aristotelem sequemur du-
 cem, qui scientiam cum scientia ita comparat, ut
 accuratorem esse velit eam, quæ rei causam docet,
 quam quæ rem esse tantum declarat. deinde quæ in
 rebus sub intelligentiam cadentibus versatur,
 quàm quæ in rebus sensum mouentibus cernitur.
 Sic enim & Arithmetica quàm Musica, & Ge-
 ometria quàm Optica, & Stereometria quàm
 Mechanica exactior esse intelligitur. Postremò
 quæ ex simplicioribus initijs constat, quàm quæ
 aliqua adiectione compositis utitur. Atque hac
 quidem ratione Geometria præstat Arithmetica,
 quòd illius initium ex additione dicatur, huius sit
 simplicius. Est enim punctum, ut Pythagoreis pla-
 cet, unitas quæ situm obtinet: unitas verò punctum
 est quod situm vacat. Ex quo percipitur, numero-
 rum quàm magnitudinum simplicius esse elemen-
 tum, numerosq; magnitudinibus esse puriores, &
 à concretionem materie magis disinctos. Hæc
 quanquam nemini sunt dubia, habet & ipsa ta-
 men Geometria quo se plurimum efferat, opibús-
 que suis ac rerum ubertate multiplici vel cum
 Arithmetica certet: id quod tunc facile depre-
 hendas cum ad infinitam magnitudinis divisio-
 nem, quam respuit multitudo, animum conuer-
 teris. Nunc quæ sit Arithmetica & Geo-
 metria societas, videamus. Nam theorema-
 tum quæ demonstratione illustrantur, quedam
 sunt utriusque scientia communia, quedam verò
 singu-*

PRÆFATIO.

*singularum propria. Etenim quòd omnis propor-
tio sit ῤῡτὸς siue rationalis, Arithmetica solum con-
uenit, nequaquam Geometria, in qua sunt etiam
ἀῤῥῆσι, seu irrationales proportionēs. item, qua-
dratorum gnomas minimo deficiunt esse, Arith-
metica proprium (si quidem in Geometria nihil
tale minimum esse potest) sed ad Geometriam pro-
priè spectant situs, qui in numeris locum non ha-
bent: tactus, qui quidem à continuis admittuntur:
ἀλογον, quoniam ubi diuisio infinite procedit, ibi
etiam τὸ ἀλογον esse solet. Communia porro utri-
usque sunt illa, quæ ex sectionibus eueniunt: quas
Euclides libro secundo est persequutus: nisi quòd
sectio per extremam & mediam rationem in nu-
meris nusquam reperiri potest. Iam verò ex the-
orematis eiusmodi communibus,, alia quidem
ex Geometria ad Arithmeticam traducuntur:
alia contrà ex Arithmetica in Geometriam
transferuntur: quedam verò perinde utrique sci-
entia conueniunt, ut quæ ex uniuersa arte Ma-
thematica in utranque harum conueniant. Nam
& alternatio, & rationum conuersiones, com-
positiones, diuisiones hoc modo communia sunt,
utriusque. Quæ autem sunt τῶν σὺμμετρων, id
est, de commensurabilibus, Arithmetica
quidem primum cognoscit & contemplatur: se-
cundo loco Geometria Arithmeticam imi-
tata. Quare & commensurabiles magni-
tudines illæ dicuntur, quæ rationem inter
se habent quam numerus ad numerum, per-*

P R Æ F A T I O.

inde quasi commensuratio & σύμμετρία in numeris primum consistat (Vbi enim numerus, ibi & σύμμετρον cernitur: & ubi σύμμετρον, illic etiam numerus) sed quæ triangulorum sunt & quadrangulorum, à Geometra primum considerantur: tum analogia quadam Arithmeticus eadem illa in numeris contempletur. De Geometrie diuisione hoc adijciendum puto, quòd Geometrie pars altera in planis figuris cernitur, quæ solam latitudinem longitudini coniunctam habent. altera verò solidas contempletur, quæ ad duplex illud interuallum crassitudinem adsciscunt. Illam generali Geometrie nomine veteres appellarunt: hanc propriè Stereometriam dixerunt. Ita Geometriam cum Optica, & Stereometriam cum Mechanica non rarò comparat Aristoteles. Sed illius cognitio huius inuentionem multis seculis antecessit si modò Stereometriam ne Socratis quidem ætate ullam fuisse omnino verum est, quemadmodum à Platone scriptum videtur. Ad Geometrie utilitatem accedo, quæ quanquam suapte vi & dignitate ipsa per se nititur, nullius vsus aut actionis ministerio mancipata (ut de Mathematicis omnibus scientiis concedit in Politico Socrates) si quid ex ea tamen utilitatis externa queritur, Dū boni quàm latos, quàm vberes, quàm varios fructus fundit? Nec verò audiendus est vel Aristippus, vel Sophistarum alius, qui Mathematicorum artes idcirco repudiet, quòd ex fine nihil docere videantur, eisque quod melius aut deterius

PRÆFATIO.

deterius nullam habeant rationem. Ut enim nihil causa dicas, cur sit melius, trianguli, verbi gratia, tres angulos duobus esse rectis aequales: minimè tamen fuerit consentaneum, Geometriae cognitionem ut inutilem exagitare, criminari, explodere, quasi quæ finem & bonum quò referatur, habeat nullum. Multas haud dubiè solius contemplationis beneficio citra materiae contagionem adfert Geometria commoditates partim proprias, partim cum vniuerso genere communes. Cum enim Geometria, ut scripsit Plato, eius quod semper est cognitionem profiteatur, ad veritatem excitabit illa quidem animum, & ad ritè philosophandum cuiusque mentem comparabit. Quinetiam ad disciplinas omnes facilius perdiscendas, attigeris necne Geometriam, quanti referre censes? Nam ubi cum materia coniungitur, nonne præstantissimas procreat artes, Geodasiam, Mechanicam, Opticam, quarum omnium usu, mortalium vitam summis beneficijs complectitur? Etenim bellica instrumenta, vrbiùmque propugnacula, quibus munitæ urbes hostium vim propulsarent, his adiutricibus fabricata est: montium ambitus & altitudines, locorùmque situs nobis indicauit: dimetiendorum & mari & terra itinerum rationem præscripsit: trutinas & stateras, quibus exacta numerorum equalitas in ciuitate retineatur, composuit: vniuersi ordinem simulachris expressit: multa quæ hominum fidem superarent, omnibus persuasit. Vbi que exstant præclara in eam rem

PRÆFATIO.

testimonia. Illud memorabile, quòd Archimedi rex Hiero tribuit. Nam extracto vaste molis nauigio, quod Hiero Egyptiorum regi Ptolemao mitteret, cum uniuersa Syracusanorum multitudo collectis simul viribus nauem trahere non posset, effecissetq; Archimedes, ut solus Hiero illam subduceret, admiratus viri scientiam rex, ἀπὸ ταύτης, ἐφη, τῆς ἡμέρας περὶ παντὸς ἀρχιμὲδ' ἡγεονὲ πρῶτον. Quid? quòd Archimedes idem, ut est apud Plutarchum, Hieroni scripsit datis viribus datum pondus moueri posse? fretusq; demonstrationis robore, illud saepe iactarit, si terram haberet alteram ubi pedem figeret, ad eam, nostram, hanc se transmouere posse? Quid varia, αὐτομάτως machinarumq; genera, ad vsus necessarios comparata memorem? Innumerabilia profectò sunt illa, & admiratione dignissima, quibus prisci homines incredibili quodam ad philosophandum studio concitati, inopem mortalium vitam artis huius presidio subleuauerunt: tametsi memorie sit proditum, Platonem Eudoxo & Archyte vitio vertisse, quòd Geometrica problemata ad sensilia & organica abducerent. Sic enim corrumpti ab illis & labefieri Geometria præstantiam, quæ ab intelligibilibus & incorporeis rebus ad sensiles & corporeas prolaberetur. Quapropter ridicula idem scripsit Plato Geometrarum esse vocabula, quæ quasi ad opus & actionem spectent, ita sonare videntur. Quid enim est quadrare, si non opus facere? Quid addere, produ.

PRÆFATIO.

producere, applicare? Multa quidem sunt eiusmodi nomina, quibus necessario & tanquam coacti Geometra utuntur, quippe cum alia desint in hoc genere commodiora. Sic ergo censuit Plato, sic Aristoteles sic denique philosophi omnes, Geometriam ipsam cognitionis gratia exercendam, nec ex aliquo usu externo sed ex rerum ^{ipsarum} vout^u intelligentia æstimandam esse. Exposita brevius quam res tanta dici possit, utilitatis ratione, Geometrie ortum, qui in hac rerum periodo ex historicorum monumentis nobis est cognitus, deinceps aperiamus. Geometria apud Ægyptios inuenta, (ne ab Adamo, Setho, Noah, quos cognitione rerum multiplici valuisse constat, eam repetamus) ex terrarum dimensione, ut verbi præ se fert ratio, ortum habuisse dicitur cum anniverſaria Nilis inundatione & incrementis limo obductis agrorum termini confunderentur. Geometriam enim, sicut & reliquas disciplinas, in usu quàm in arte prius fuisse aiunt. Quod sanè mirum videri non debet, ut & huius & aliarum scientiarum inventio ab usu cœperit ac necessitate. Etenim tempus, rerum usus, ipsa necessitas ingenium excitat, & ignaviam acuit. Deinde quicquid ortum habuit (ut tradunt Physici) ab inchoato & imperfecto processit ad perfectum. Sic artium & scientiarum principia experientia beneficio collecta sunt: experientia verò à memoria fluxit, quæ & ipsa à sensu primùm manavit. Nam quod scribit Aristoteles, Mathematicas artes,

P R Æ F A T I O.

comparatis rebus omnibus ad vitam necessarijs, in Ægypto fuisse constitutas, quod ibi sacerdotes omnium concessu in otio degerent: non negat ille adductos necessitate homines ad excogitandam, verbi gratia, terræ dimetiendæ rationem, quæ thewrematum deinde inuestigationi causam dederit: sed hoc confirmat, præclara eiusmodi thewrematum inuenta, quibus extracta Geometria disciplina constat, ad usus vitæ necessarios ab illis non esse expetita. Itaque vetus ipsum Geometriae nomen ab illa terræ partiunda finiumque regundorum ratione postea recessit, & in certa quadam affectionum magnitudini per se inherentium scientia propriè remansit. Quemadmodum igitur in mercium & contractuum gratiam, supputandi ratio, quam secuta est accurrata numerorum cognitio, à Phœnicibus initium duxit: ita etiam apud Ægyptios, ex ea quam commemoravi causa ortum habuit Geometria. Hanc certè, ut id obiter dicam, Thales in Græciam ex Ægypto primum transtulit: cui non pauca deinceps à Pythagora, Hippocrate, Chio, Platone, Archyta Tarentino, alijsq; compluribus, ad Euclidis tempora facta sunt rerum magnarum accessiones. Ceterum de Euclidis etate id solum addam, quod à Proclo memoriæ mandatum accepimus. Is enim commemoratis aliquot Platonis tum aequalibus tum discipulis, subiicit, non multò etate posteriorem illis fuisse Euclidem eum, qui Elementa conscripsit, & multa ab Eudoxo collecta, in ordinem luculentum compo.

PRÆFATIO.

composuit, multaq; à Theateto inchoata perfecit, queq; mollius ab alijs demonstrata fuerant, ad firmissimas & certissimas apodixes reuocauit. Vixit autem, inquit ille, sub primo Ptolemaeo. Etenim ferunt Euclidem à Ptolemaeo quondam interrogatum, numqua esset via ad Geometriam magis compendiaria, quam sit ista σοιχείωσις, respondisse, μὴ εἶναι βασιλικὴν ἀτραπὸν ἐπὶ γεωμετρίας. Deinde subiungit, Euclidem natu quidem esse minorem Platone, maiorem verò Eratosthene & Archimede (hi enim aequales erant) cum Archimedes Euclidis mentionem faciat. Quod si quis egregiam Euclidis laudem, quam cum ex alijs scriptionibus accuratissimis, tum ex hac Geometrica σοιχείωσὶ consequutus est, in qua diuinus rerum ordo sapientissimis quibusque hominibus magna semper admirationi fuit, & Proclum studiosè legat, quò rei veritatem illustriorem reddat grauissimi testis auctoritas. Superest igitur ut finem videamus, quò Euclidis elementa referrì, & cuius causa in id studium incumbere oporteat. Et quidem si res que tractantur, consideres: in tota hac tractatione nihil aliud queri dixeris, quam ut κοσμικὰ quæ vocantur, σχήματα (fuit enim Euclides professione & instituto Platonici) Cubus, Icosaëdrum, Octaëdrum, Pyramis & Dodecaëdrum certa quadam suorum & inter se laterum, & ad sphaera diametrum ratione eidem sphaeræ inscripta comprehendantur. Huc enim pertinet Epigrammation illud vetus, quodin Geometrica Michaelis

PRÆFATIO.

ῥηλλὶ σωὸ ὧδ' ἰς ῥίπτιον λῆγιτιρ.

Σχήματα πάντα ἀπλάττωνος, πυθαγόρας ὅρος
 εὔρε,

πυθαγόρας σοφὸς εὔρε, πλάτων δὲ ἀρίδ' ἔδιδ-
 δαξεν,

Εὐκλείδης ἐπὶ τοῖσι κλέος περιχαλῆς ἐτευξεν.

Quòd si discantis institutionē spectes, illud certè fuerit propositum, ut huiusmodi elementorum cognitione informatus discantis animus, ad quam libet non modò Geometria, sed & aliarum Mathematicarum partium tractationem idoneus paratusq; accedat. Nam tametsi institutionem hanc solus sibi Geometria vendicare videtur, & tanquam in possessionem suam venerit, alios excludere possit: inde tamen permulta suo quodammodo iure decerpit Arithmeticus, pleraque Musicus, non pauca detrahit Astrologus, Opticus, Logisticus, Mechanicus, itemq; ceteri: nec ullus est denique artifex praeclarus, qui in huius se possessionis societatem cupide non offerat, partemq; sibi concedi postulet. Hinc σοιχείωσις absolutum operi nomen, & σοιχειωτὴς dictus Euclides. Sed quid longius prouehor? Nam quod ad hanc rem attinet, tam copiosè & eruditè scripsit (ut alia complura) eo ipso, quem dixi, loco P. Montanreus, ut nihil desiderio loci reliquerit. Quae verò ad dicendum nobis erant proposita, hæcenus pro ingenij nostri tenuitate omnia mihi perfecisse videor. Nam tametsi & hæc eadem & alia pleraque multo fortè praeclariora ab hominibus doctissimis,
qui

PRÆFATIO.

qui tum acumine ingenij, tum admirabili quodam lepore dicendi semper floruerunt, grauius, splendens, uberius tractari posse scio: tamen experiri libuit numquid etiam nobis diuino sit concessum munere, quod rudes in hac philosophia parte discipulos adiungere aut certe excitare queat. Huc accessit quòd ista recens elementorum editio, in qua nihil non parum fuisset studij, aliquid à nobis efflagitare videbatur, quod eius commendationem adangeret. Cum enim vir doctissimus Io. Magnienus Mathematicarum artium in hac Parrhisiorum Academia professor verè regius, nostrum hunc typographum in excudendis Mathematicorum libris diligentissimum, ad hanc Elementorum editionem sæpè & multum esset adhortatus, eiuſque impulsu permulta sibi iam comparasset typographus ad hanc rem necessaria, citò interuenit, malum Ioannis Magnieni mors insperata, quæ tam graue influxit Academiae vulnus, cui ne post multos quidem annorum circuitus cicatrix obduci vlla posse videatur. Quamobrem amisso instituti huius operis duce, typographus, qui nec sumptus antea factos sibi perire, nec studiosos, quibus id muneris erat pollicitus, sua spe cadere vellet, ad me venit, & impense rogauit ut meam proposita editioni operam & studium nauarem. quod cum denegaret occupatio nostra, iuberet officij ratio feci, equidem rogatus, ut quæ sub obscure vel parum commode in sermonem Latinum è Græco translata videban-

PRÆFATIO.

videbantur, clariore, aptiore & fideliore interpretatione nostra (quod cuiusque pace dictum volo) lucē acciperent. Id quod in omnibus ferè libris posterioribus tute primo obtutu perspicias. Nam in sex prioribus non tantum temporis quantū in cæteris ponere nobis licuit. decimi aut̃ interpretatio, qua melior nulla potuit adferri, P. Montaureo solida debetur. Atq; ut ad perspicuitatē facilitatēq; nihil tibi deesse queraris, adscripta sunt propositionibus singulis vel lineares figuræ, vel punctorū tanquā unitatum notule, quæ Theonis apodixin illustrent: illæ quidem magnitudinū, hæ aut̃ numerorū indices, subscriptis etiam cipharum, ut vocant, characteribus, qui propositum quemvis numerū exprimant. ob eamq; causam eiusmodi unitatum notule, quæ pro numeri amplitudine maius pagine spatiū occuparēt, pauciores sæpius depictæ sunt, aut in lineas etiā commutate. Nam literarū, ut a, b, c, characteres non modò numeris & numerorum partibus nominandis sunt accommodati, sed etiā generales esse numerorum, ut magnitudinum affectiones testantur. Adiecta sunt insuper quibusdam locis non pœnitenda Theonis scholia, siue maius lemmata, quæ quidem longè plura accessissent, si plus otij & temporis vacui nobis fuisset relictum, quod huic studio impartiremus. Hanc igitur operam boni consule, & quæ obuia erunt impressionis vitia, candidus emenda. Vale. Lutetiae 4. Idus April. 1557.

EVCLIDIS ELEMENTVM

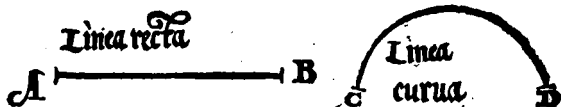
PRIMUM.

DEFINITIONES.

¹
Punctum est, cuius pars
nulla est.

Punctum

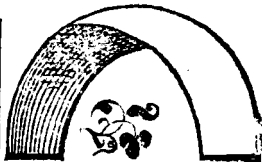
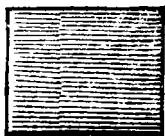
²
Linea verò, longitudo latitudinis expers.

³
Lineæ autem termini, sunt puncta.

⁴
Recta linea est, quæ ex æquo sua interiacer
puncta.

⁵
Superficies est, quæ longitudinem latitudi-
nemque tantum habet.

6 Super-

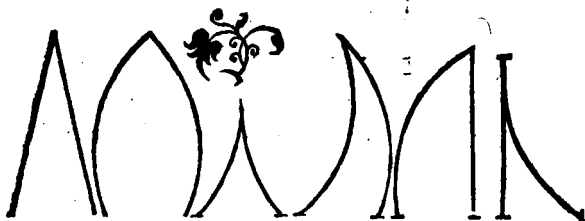
2 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

6

Superficiei extrema, sunt lineæ.

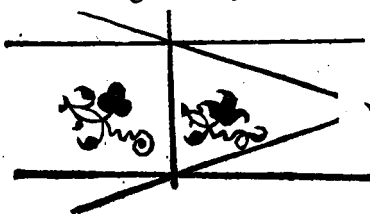
7

Plana superficies est, quæ ex æquo suas inter-
iacet lineas.

8

Planus angulus est duarum linearū in plano
se mutuò tangentium, & non in directum

iacenti-
um, al-
terius
ad alte-
ram in-
clina-
tio.

9

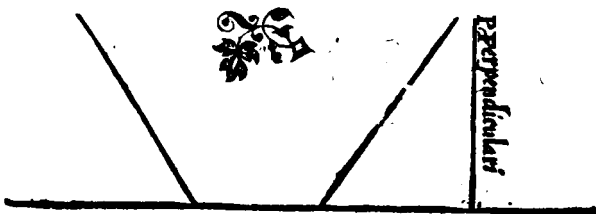
Cùm autem quæ angulum continent lineæ,
rectæ fuerint, recti lineus ille angulus appel-
latur.

10

Cùm verò recta linea super rectam confi-
stens lineam, eos qui sunt deinceps angulos æ-
quales inter se fecerit: rectus est vterque æ-
qualium

LIBER PRIMVS.

qualium angulorum: & quæ insistit recta linea, perpendicularis vocatur eius, cui insistit.

11

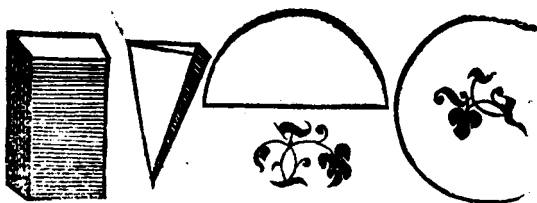
Obtusus angulus est, qui recto maior est.

12

Acutus verò, qui minor est recto.

13

Terminus est, quod alicuius extremum est.

14

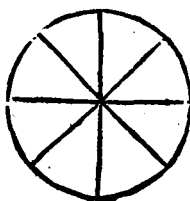
Figura est, quæ sub aliquo, vel aliquibus terminis comprehenditur.

15

Circulus est figura plana sub vna linea comprehensa, quæ peripheria appellatur: ad quam ab vno puncto eorum, quæ intra figuram sunt

4 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

sunt posi-
ta, cadentes omnes
rectæ lineæ inter
se sunt æ-
quales.

16

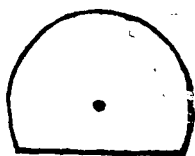
Hoc verò punctum, centrum circuli appella-
tur.

17

Diameter autem circuli, est recta quædam li-
nea per centrum ducta, & ex vtraque parte in
circuli peripheriam terminata, quæ circum
bifariam secat.

18

Semicirculus est figura, quæ continetur sub
diametro, & sub ea linea, quæ de circuli peri-
pheria aufertur.

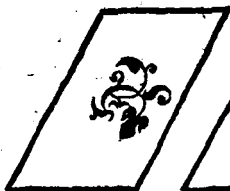
19

Segmentum circuli, est figura, quæ sub recta
linea & circuli peripheria continetur.

20 Recti

20

Rectilineæ figuræ, sunt quæ sub rectis lineis continentur.

21

Trilateræ quidem, quæ sub tribus.

22

Quadrilateræ, quæ sub quatuor.

23

Multilateræ verò, quæ sub pluribus quàm quatuor rectis lineis comprehenduntur.

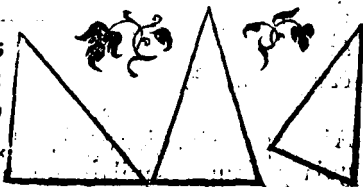
24

Trilaterarum porrò figurarum, æquilaterum est triangulum, quod tria latera habet æqualia.

25

Isoceles autem, est quod duo tantum æqualia habet latera.

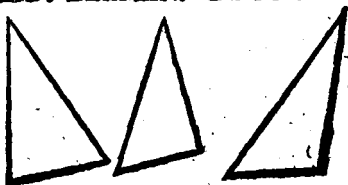

C

26 Scale-

26

Scalenum
verò, est
qd̄ tria in-
equalia ha-
bet latera.

27

Ad hæc etiam, trilaterarum figurarum, re-
ctangulum quidem triangulum est, quod
rectum angulum habet.

28

Amblygonium autem, quod obtusum an-
gulum habet.

29

Oxygonium verò, quod tres habet acutos
angulos.

30

Quadrilaterarum autem figurarum, qua-
dratū
quidē
est, qd̄
& æ-
quila-
terum
& re-
ctangulum est.

31

Altera parte longior figura est, quæ rectan-
gula quidem, at æquilatera non est.

32 Rhom-

³²
Rhom-
bus au-
tem,
qui æ-
quila-
terum
& re-
ctangulum est.

³³
Rhomboides verò, quæ aduersa & latera &
angulos habens inter se æqualia, neque æqui-
latera est, neque rectangula.

³⁴
Præter
has au-
tem, re-
liquæ
quadri-
lateræ
figuræ, trapezia appellantur.

³⁵
Parallelæ rectæ lineæ sunt
quæ, cùm in eodem sint pla-
no, & ex vtraque parte in
infinitum producantur, in neutram sibi mu-
tuo incidunt.

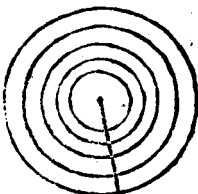
Postulata.

^I
Postuletur, vt à quouis puncto in quoduis
C 2 punctum,

1 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
punctum, rectam lineam ducere cōcedatur.

2
Et rectam lineam terminatam in continu-
um recta producere.

3
In quouis centro & in-
teruallo circulum descri-
bere.

Communes notiones.

1
Quæ eidem æqualia, & inter se sunt æqualia.

2
Et si æqualibus æqualia adiecta sint, tota
sunt æqualia.

3
Et si ab æqualibus æqualia ablata sint, quæ
relinquuntur sunt æqualia.

4
Et si inæqualibus æqualia adiecta sint, tota
sunt inæqualia.

5
Et si ab inæqualibus æqualia ablata sint, re-
liqua sunt inæqualia.

6
Quæ eiusdem duplicia sunt, inter se sunt æ-
qualia.

7 Et

⁷
Et quæ eiusdem sunt dimidia, inter se æqualia sunt.

⁸
Et quæ sibi mutuò congruunt, ea inter se sunt æqualia,

⁹
Totum est sua parte maius.

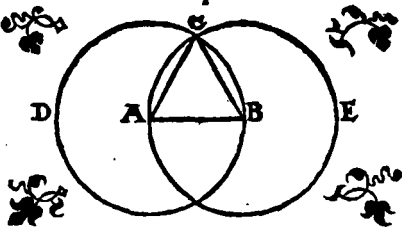
¹⁰
Item, omnes recti anguli sunt inter se æquales.

¹¹
Et si in duas rectas lineas altera recta incidens, internos ad easdemque partes angulos duobus rectis minores faciat, duæ illæ rectæ lineæ in infinitum productæ sibi mutuò incident ad eas partes, vbi sunt angulî duobus rectis minores.

¹²
Duæ rectæ lineæ spatium non comprehendunt.

Problema 1. Propositio 1.

Super data recta lineam terminatam, triangulum æquilaterum constituere.

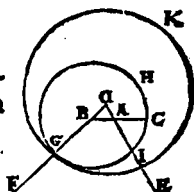
C 3

Problema

10 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Problema 2. Pro-
positio 2.

Ad datum punctum, da-
tæ rectæ lineæ, æqualem
rectam lineam ponere.

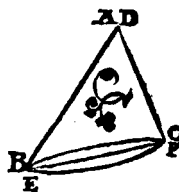
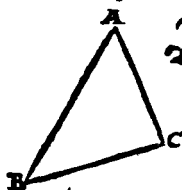
Problema 3. Pro-
positio 3.

Duabus datis rectis lineis
inæqualibus, de maiore
æqualem minori rectam
lineam detrahere.

Theorema primum. Propositio 4.

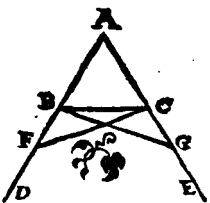
Si duo triangula duo latera duobus lateri-
bus æqualia habeant, vtrunque vtrique, ha-
beant verò & angulum angulo æqualem sub
æqualibus rectis lineis contentum: & basi
basi æqualem habebunt, eritq; triangulum
triangulo æquale, ac reliqui anguli reliquis
angulis æquales erunt, vterque vtrique, sub
quibus æqualia latera subtenduntur.

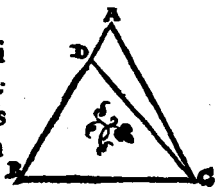
Theore.

Theorema 2. Pro-
positio 5.

Isoſcelium triangulorū
qui ad baſim ſunt angu-
li, inter ſe ſunt æquales;
& ſi ulterius productæ
ſint æquales illæ rectæ li-
neæ, qui ſub baſi ſunt anguli, inter ſe æquales
erunt.

Theorema 3. Pro-
positio 6.

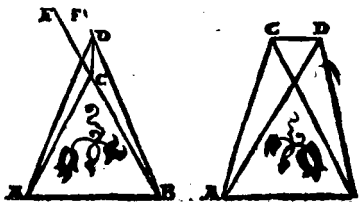
Si trianguli duo anguli
æquales inter ſe fuerint:
& ſub æqualibus angulis
ſubtenſa latera æqualia
inter ſe erunt.

Theorema 4. Propoſitio 7.

Super eadem recta linea, duabus eiſdem re-
ctis lineis aliæ duæ rectæ lineæ æquales, vtra-
que vtrique, non conſtituentur, ad aliud at-
que a-

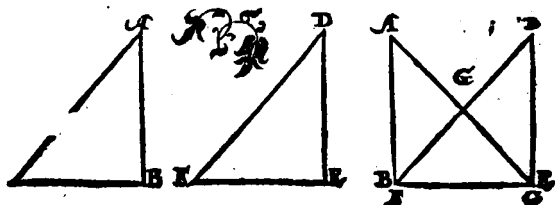
liud
pūctū,
ad eaf-
de par-
tes, eoſ
demq;

terminos cum duabus initio ductis rectis
lineis habentes.

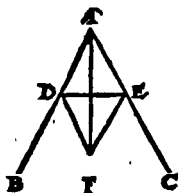
Theorema 5. Propositio 8.

Si duo triangula duo latera habuerint duobus lateribus, vtrunque vtrique, æqualia, habuerint verò & basim basi æqualem: angulū quoque sub æqualibus rectis lineis contentum angulo æqualem habebunt.

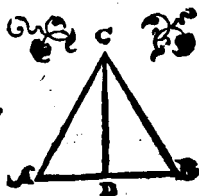
Problema 4. Propositio 9.

Datum angulum rectilineum bifariam secare.

Problema 5. Propositio 10.

Datam rectam lineam finitam bifariam secare.

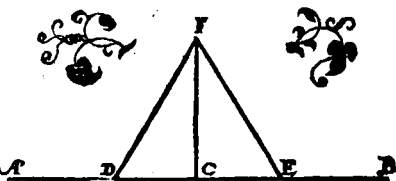

Proble.

Problema 6. Propositio 11.

Data

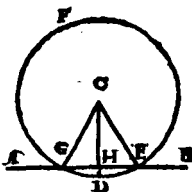
recta
linea,
à pun-
cto in
ea da-
to, re.

ctam lineam ad angulos rectos excitare.

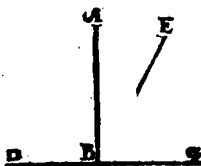
Problema 7. Propositio 12.

Super datam rectam lineam infinitam, à dato puncto quod in ea non est, perpendicularem rectam deducere.

Theorema 6. Propositio 13.

Cum recta linea super rectam consistens lineam angulos facit, aut duos rectos, aut duobus rectis æquales efficit.

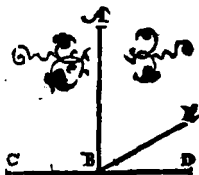
Theorema 7. Propositio 14.

Si ad aliquam rectam lineam, atque ad eius punctum

C

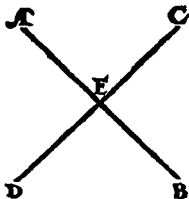
14 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

punctū, duæ rectæ lineæ
non ad easdem partes du-
ctæ, eos qui sunt deinceps
angulos duobus rectis æ-
quales fecerint, in dire-
ctum erunt inter se ipsæ
rectæ lineæ.

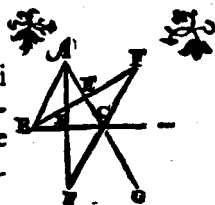
Theorema 8. Propo- sio 15.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò secuerint, angulos
qui ad verticem sunt, æ-
quales inter se efficient.

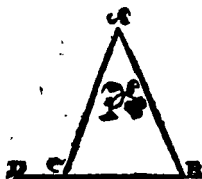
Theorema 9. Propo- sio 16.

Cuiuscunque trianguli
vno latere producto, ex-
ternus angulus vtroque
interno & opposito ma-
ior est.

Theorema 10. Propo- sio 17.

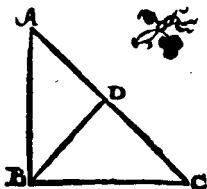
Cuiuscunque trianguli
duo anguli duobus rectis
sunt minores omniari-
am sumpti.

Theore-

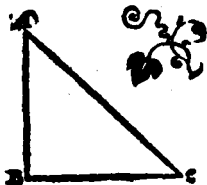
Theorema 11. Pro-
positio 18.

Omnis trianguli maius la-
tus maiorem angulū sub-
tendit.

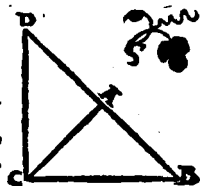
Theorema 12. Pro-
positio 19.

Omnis trianguli maior
angulus, maiori lateri sub-
tenditur.

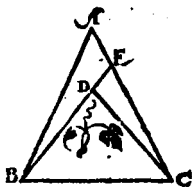
Theorema 13. Pro-
positio 20.

Omnis trianguli duo la-
tera reliquo sunt maiora,
quomodocūq; assumpta.

Theorema 14. Pro-
positio 21.

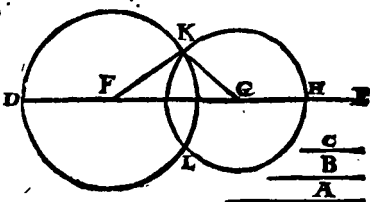
Si super trianguli vno la-
tere, ab extremitatibus
duæ rectæ lineæ, interius
constitutæ fuerint, hæ cō-
stitutæ reliquis trianguli
duobus lateribus minores quidem erunt,
minorem verò angulum continebunt.

Proble-

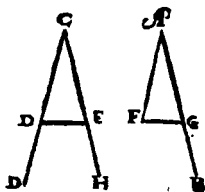
Problema 8. Propositio 22.

Ex tribus
rectis line.
is que sunt
tribus da-
tis rectis li-
neis æqua-
les, trian-
gulum constituere. Oportet autem duas re-
liqua esse maiores omnifariam sumptas: quo-
niam vniuscuiusq; trianguli duo latera om-
nifariam sumpta reliquo sunt maiora.

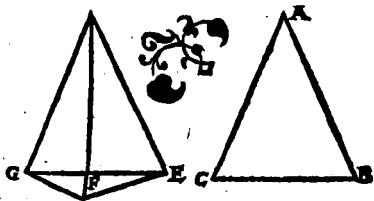
Problema 9. Pro-
positio 23.

Ad datam rectam lineam
datumq; in ea punctum,
dato angulo rectilineo æ-
qualem angulum rectili-
neum constituere.

Theorema 15. Propositio 24.

Si duo
triangu-
la duo la-
tera duo
bus late-
ribus æ-
qualia ha-

buerint, vtrunq; vtriq; angulum verò angulo

lo maiorem sub æqualibus rectis lineis contentum:& basi basi maiorem habebunt.

Theorema 16. Propositio 25.

Si duo triangula duo latera duobus lateribus æqualia habuerint, vtrunque vtri-

basin ve

rò basi

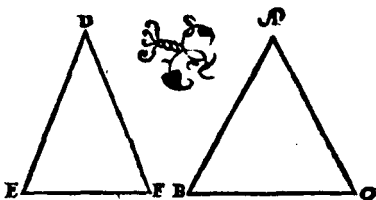
maiorē:

& angu-

lum sub

æqualib⁹

rectis li.

neis contentum angulo maiorem habebunt.

Theorema 17. Propositio 26.

Si duo triangula duos angulos duobus an-

gulis æquales habuerint, vtrunque vtri-

vnumque latus vni lateri æquale, siue quod

æqualibus adiacet angulis, seu quod vni æ-

qualium angulorum subtenditur. & reliqua

latera

reliquis

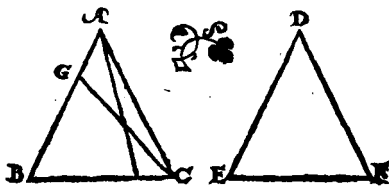
laterib⁹

æqualia,

vtrum-

q; vtri-

que, &

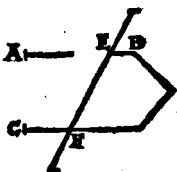
reliquum angulum reliquo angulo æqua-
lem habebunt.

Theore.

Theorema 18. Pro-

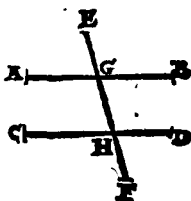
positio 27.

Si in duas rectas lineas re-
cta incidens linea alterna-
tim angulos æquales inter
se fecerit: parallelæ erunt
inter se illæ rectæ lineæ.

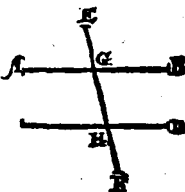
Theorema 19. Propositio 28.

Si in duas rectas lineas recta incidens linea,
externum angulum inter-
no, & opposito, & ad eaf-
dem partes æqualem fece-
rit, aut internos & ad eaf-
dem partes duobus rectis
æquales: parallelæ erunt
inter se ipsæ rectæ lineæ.

Theorema 20. Pro-
positio 29.

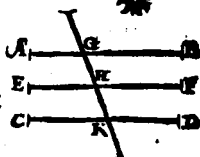
In parallelas rectas lineas
recta incidens linea: & al-
ternatim angulos inter se
æquales efficit & externū
interno & opposito & ad
easdem partes æqualem, & internos & ad
easdem partes duobus rectis æquales facit.

Theore-

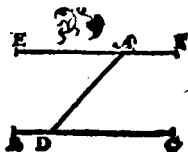
Theorema 21. Pro-
positio 30.

Quæ eidem rectæ lineæ,
parallelæ, & inter se sunt
parallelæ.

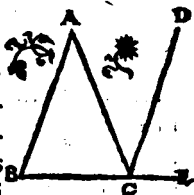
Problema 10. Pro-
positio 31.

A dato puncto datæ re-
ctæ lineæ parallelam re-
ctam lineam ducere.

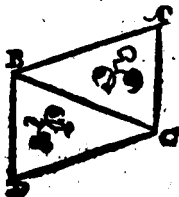
Theorema 22. Pro-
positio 32.

Cuiuscunque trianguli v-
no latere ulterius produ-
cto: externus angulus duo-
bus internis & oppositis
est æqualis. Et trianguli
tres interni anguli duobus sunt rectis æqua-
les.

Theorema 23. Pro-
positio 33.

Rectæ lineæ quæ æquales
& parallelas lineas ad par-
tes easdem coniungunt,
& ipsæ æquales & paral-
læ sunt.

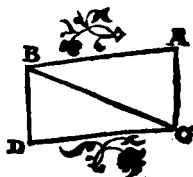

Theore.

20 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

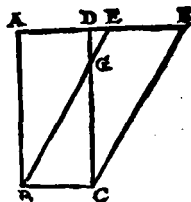
Theorema 24. Pro-
positio 34.

Parallelogrammorū spa-
tiorum æqualia sunt in-
ter se quæ ex aduerso &
latera & anguli: atque il-
la bifariam fecat diameter.

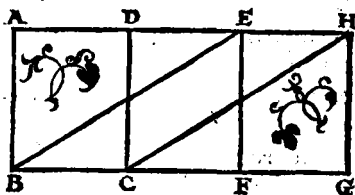
Theorema 25. Pro-
positio 35.

Parallelogramma super
eadem basi & in eisdem
parallelis constituta, inter
se sunt æqualia.

Theorema 26 Propositio 36.

Parallelogramma super æqualibus basibus &
in eisdē pa-
rallis cōstitu-
ta inter
se sunt
æqua-
lia.

Theorema 27. Pro-
positio 38.

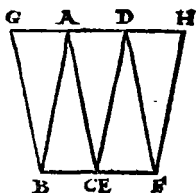
Triangula super eadē basi
cōstituta, & in eisdē paral-
lelis, inter se sunt æqualia.

Theore-

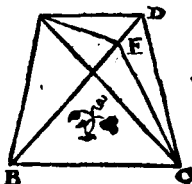
Theorema 28. Propositio 38.

Triangula super æqualibus basibus constituta & in eisdem parallelis, inter se sunt æqualia.

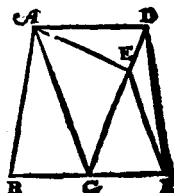
Theorema 29. Propositio 39.

Triangula æqualia super eadem basi & ad easdem partes constituta: & in eisdem sunt parallelis.

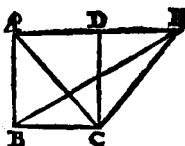
Theorema 30 Propositio 40.

Triangula æqualia super æqualibus basibus & ad easdem partes constituta, & in eisdem sunt parallelis.

Theorema 31. Propositio 41.

Si parallelogrammum cum triangulo eandem basin habuerit non eisdemque fuerit parallelis, duplum erit parallelogrammum ipsius trianguli.

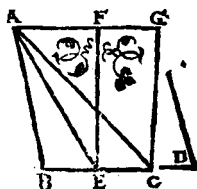

D. Proble.

22 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

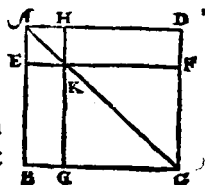
Problema 11. Pro-
positio 42.

Dato triangulo æquale
parallelogrammum con-
stituire in dato angulo
rectilineo.

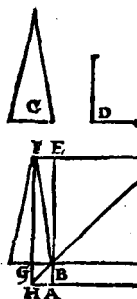
Theorema 32. Pro-
positio 43.

In omni parallelogram-
mo, complementa eorum
quæ circa diametrum sunt
parallelogrammorum,
inter se sunt æqualia.

Problema 12. Pro-
positio 44.

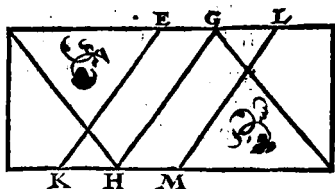
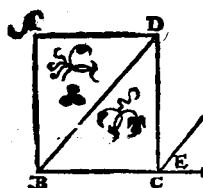
Ad datam rectam line-
am, dato triangulo æqua-
le parallelogrammum ap-
plicare in dato angulo
rectilineo.

Problema 13. Pro-
positio 45.

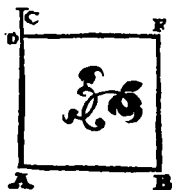
Dato rectilineo æquale parallelogrammum
constitue-

constituere in dato angulo rectilineo.

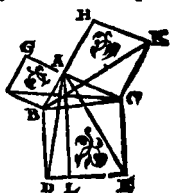
Problema 14. Pro-
positio 46.

A data recta linea quadra-
tum describere.

Theorema 33. Pro-
positio 47.

In rectangulis triangulis, quadratum quod
à latere rectum angulum
subtendente describitur,
æquale est eis quæ à lateri-
bus rectum angulum con-
tinentibus describuntur,
quadratis.

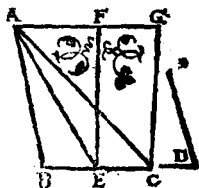
Theorema 34. Pro-
positio 48.

Si quadratum quod ab vno laterum trian-
guli

22 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

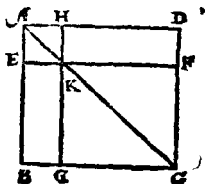
Problema 11. Pro-
positio 42.

Dato triangulo æquale
parallelogrammum con-
stituire in dato angulo
rectilineo.

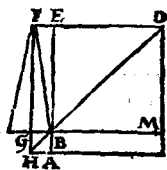
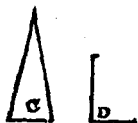
Theorema 32. Pro-
positio 43.

In omni parallelogram-
mo, complementa eorum
quæ circa diametrum sunt
parallelogrammorum,
inter se sunt æqualia.

Problema 12. Pro-
positio 44.

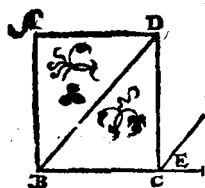
Ad datam rectam line-
am, dato triangulo æqua-
le parallelogrammum ap-
plicare in dato angulo
rectilineo.

Problema 13. Pro-
positio 45.

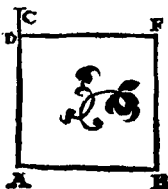
Dato rectilineo æquale parallelogrammum
constitue-

constituere in dato angulo rectilineo.

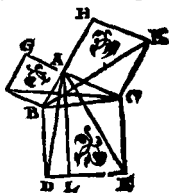
Problema 14. Pro-
positio 46.

A data recta linea quadra-
tum describere.

Theorema 33. Pro-
positio 47.

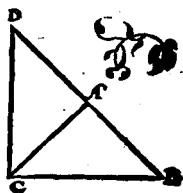
In rectangulis triangulis, quadratum quod
à latere rectum angulum
subtendente describitur,
æquale est eis quæ à lateri-
bus rectum angulum con-
tinentibus describuntur,
quadratis.

Theorema 34. Pro-
positio 48.

Si quadratum quod ab vno laterum trian-
guli

guli describitur, æquale sit
 eis quæ à reliquis triangu-
 li lateribus describuntur,
 quadratis: angulus compre-
 hensus sub reliquis duo-
 bus trianguli lateribus, re-
 ctus est.

FINIS ELEMENTI I.

EVCLI.

EVCLIDIS²⁵ ELEMENTVM

SECVNDVM.

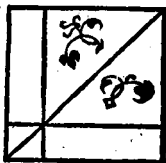
DEFINITIONES.

I

OMne parallelogrammum rectangulū
contineri dicitur sub rectis duabus li-
neis, quæ rectum comprehendunt angulum.

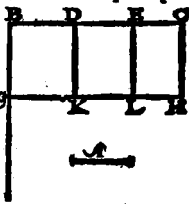
2

In omni parallelogram-
mo spatio, vnumquodli-
bet eorum quæ circa dia-
metrum illius sunt paral-
lelogrammorum, cū duo-
bus complementis, Gno-
mo vocetur.

Theorema I. Propositio I.

Si fuerint duæ rectæ lineæ, seceturque ipsa-
rum altera in quotcunq; segmenta : rectangulum
comprehensum sub illis
duabus rectis lineis, equa-
le est eis rectangulis, quæ
sub infecta & quolibet
segmentorum compre-
henduntur.

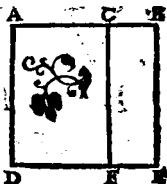

D ; Theo.

Theorema 2. Propo-

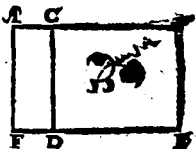
sio 2.

Si recta linea secta sit ut-
cunq; rectangula quæ sub
tota & quolibet segmen-
torum comprehenduntur,
æqualia sunt ei, quod à to-
ta fit, quadrato.

Theorema 3. Propositio 3.

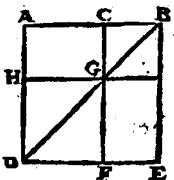
Si recta linea secta sit ut-
cunque, rectangu-
lum sub tota & uno segmentorum compre-
hensum, æquale est & illi
quod sub segmentis com-
prehenditur rectangulo,
& illi, quod à prædicto
segmento describitur, qua-
drato.

Theorema 4. Pro-

positio 4.

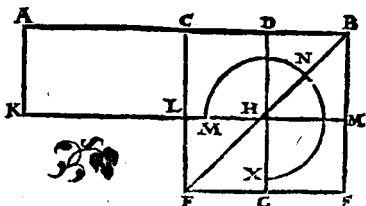
Si recta linea secta sit ut-
cunque: quadratum quod
à tota describitur, æquale
est & illis quæ à segmentis
describuntur quadratis, &
ei quod bis sub segmentis comprehenditur,
rectangulo.

Theorema 5. Propositio 5.

Si recta linea secetur in æqualia & non æ-
qualia: rectangulum sub inæqualibus seg-
mentis

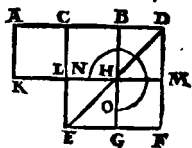
mentis totius comprehensum, vnà cum quadrato, quod ab in

termedia sectionum, æquale est ei quod à dimidia describitur, quadrato.

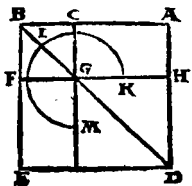
Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea bifariam secetur, & illi recta quædam linea in rectum adijciatur, rectangulum comprehensum sub tota cum adiecta & adiecta simul cum quadrato à dimidia, æquale est quadrato à linea, quæ tum ex dimidia, tum ex adiecta componitur, tanquam ab vna descripto.

Theorema 7. Propositio 7.

Si recta linea secetur vtcunque: quod à tota, quodque ab vno segmentorum, vtraque simul quadrata, æqualia sunt & illi quod bis sub tota & dicto segmento comprehenditur, rectangulo, & illi quod à reliquo segmento fit, quadrato.

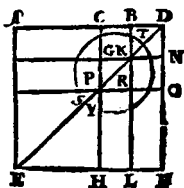
D 4

Theo.

28 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

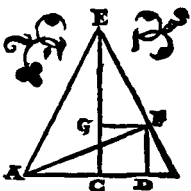
Theorema 8. Propositio 8.

Si recta linea secetur vtcunque. rectangulum quater comprehensum sub tota & vno segmentorum, cum eo quod à reliquo segmento fit, quadrato, æquale est ei quod à tota & dicto segmento, tanquam ab vna linea describitur, quadrato.

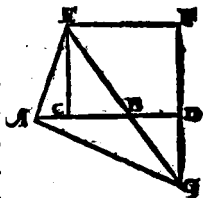
Theorema 9. Propositio 9.

Si recta linea secetur in æqualia & non æqualia: quadrata quæ ab inæqualibus totius segmentis fiunt, duplicia sunt & eius quod à dimidia, & eius quod ab intermedia sectionum fit, quadratorum.

Theorema 10. Propositio 10.

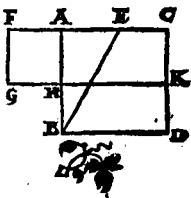
Si recta linea secetur bifariam, adijciatur autem ei in rectum quæpiam recta linea: quod à tota cum adiuncta, & quod ab adiuncta, vtraque simul quadrata, duplicia sunt & eius quod à dimidia, & eius quod à composita ex dimi-

dimidia & adiuncta, tanquam ab vna descriptum sit, quadratorum.

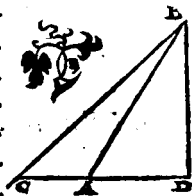
Problema I. Pro-
positio II.

Datam rectam lineam secare, vt comprehensum sub tota & altero segmentorum rectangulum, æquale sit ei quod à reliquo segmento fit, quadrato.

Theorema II. Pro-
positio 12.

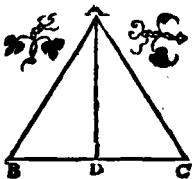
In amblygonijs triangulis, quadratum quod fit à latere angulum obtusum subtendente, maius est quadratis quæ fiunt à lateribus obtusum angulum comprehendentibus, pro quantitate rectanguli bis comprehensi & ab vno laterum quæ sunt circa obtusum angulum, in quod cum protractum fuerit, cadit perpendicularis, & ab assumpta exteriorius linea sub perpendiculari prope angulum obtusum.

30 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

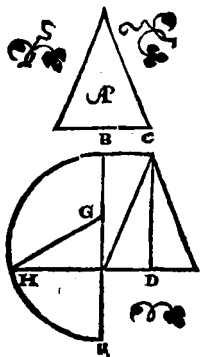
Theorema 12. Propositio 13.

In oxygonijs triangulis, quadratum à latere
angulum acutum subtendente, minus est
quadratis quæ fiunt à lateribus acutum an-
gulum comprehendentibus, pro quantitate
rectanguli bis comprehensi, & ab vno late-
rum, quæ sunt circa acu-
tum angulum, in quod
perpendicularis cadit, &
ab assumpta interius li-
nea sub perpendiculari
prope acutum angulum.

Problema 2. Propo-
sitio 14.

Dato rectilineo æquale
quadratum constituere.

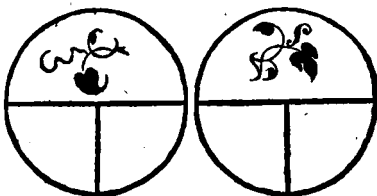
ELEMENTI II. FINIS.

EVCLIDIS³¹ ELEMENTVM TERTIVM.

DEFINITIONES.

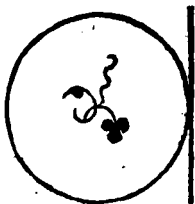
I

Aequales circuli sunt, quorum diametri sunt æquales, vel quorum quæ ex cêtris rectæ sunt æquales.

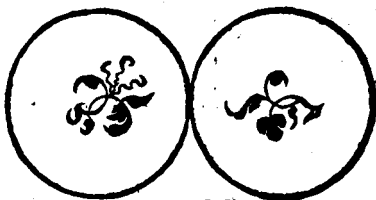
2

Recta linea circulum tan- gere dicitur, quæ cùm cir- culum tangat, si produca- tur, circulum non secat.

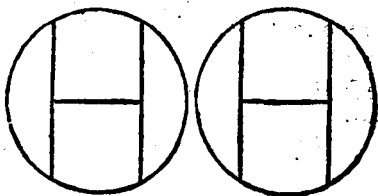

; Cir.

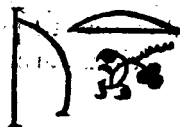
³
Circuli
sefe mu-
tuò tan-
gere di-
cuntur:
qui sefe
mutuo
tangentes, sefe mutuò non fecant.

⁴
In circulo æqualiter distare à centro rectæ
lineæ dicuntur, cùm perpendiculares quæ
à centro in ipsas ducuntur, sunt æquales. Ló-
gius au-
tem ab-
esse illa
dicitur,
in quam
maior p-
pendicu-
laris cadit.

⁵
Segmentum circuli est, fi-
gura quæ sub recta linea
& circuli peripheria com-
prehenditur.

⁶
Segmenti autem angulus est, qui sub recta li-
nea

nea & circuli peripheria comprehenditur.

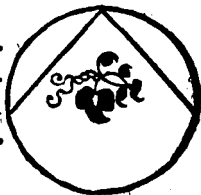
7

In segmento autem angulus est, cum in segmento peripheria sumptum fuerit quodpiam punctum, & ab illo in terminos rectæ eius lineæ, quæ segmenti basis est, adiunctæ fuerint rectæ lineæ: is, inquam, angulus ab adiunctis illis lineis comprehensus.

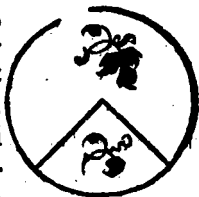
8

Cum verò comprehendentes angulum rectæ lineæ aliquam assumunt peripheriam, illi angulus insistere dicitur.

9

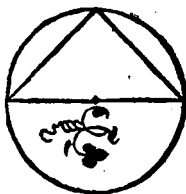
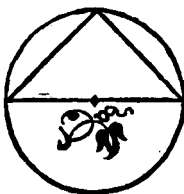
Sector autem circuli est, cum ad ipsius circuli centrum constitutus fuerit angulus, comprehensa nimirum figura & à rectis lineis angulum continentibus, & à peripheria ab illis assumpta.

10

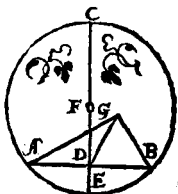
Similia circuli segmenta sunt, quæ angulos capiunt

capiunt,
æquales:
aut in quibus angu-
li inter
se sunt
æquales.

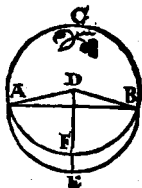
Problema 1. Pro-
positio 1.

Dati circuli centrum re-
perire.

Theorema 1. Propo-
sitio 2.

Si in circuli peripheria duo
quælibet puncta accepta fue-
rint, recta linea quæ ad ipsa
puncta adiungitur, intra cir-
culum cadet.

Theoroma 2. Propositio 3.

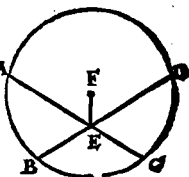
Si in circulo recta quædam linea per cen-
trum extensa quandam nõ
per centrum extensam bi-
fariam secet: & ad angulos
rectos ipsam secabit. Et si
ad angulos rectos eam se-
cet, bifariam quoque eam
secabit,

Theore.

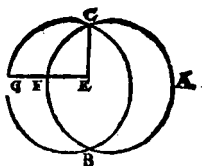
Theorema 3. Propositio 4.

Si in circulo duæ rectæ lineæ sese mutuò secant non per centrum extensæ, sese mutuò bifariam non secabunt.

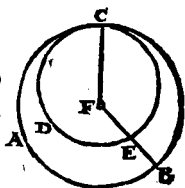
Theorema 4. Propositio 5.

Si duo circuli sese mutuò secant, non erit illorum idem centrum.

Theorema 5. Propositio 6.

Si duo circuli sese mutuò interius tangant, eorum non erit idem centrum.

Theorema 6. Propositio 7.

Si in diametro circuli quodpiam sumatur punctum, quod circuli centrum non sit, ab eoque puncto in circulū quædam rectæ lineæ cadant: maxima quidem erit ea in qua centrum, minima verò reliqua: aliarum verò propinquior illi quæ per centrum du-

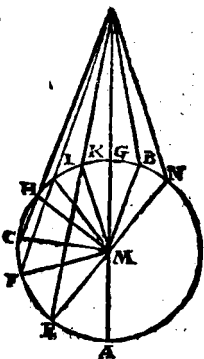

citur

citur, remotiore semper maior est. Dux autem solum rectæ lineæ æquales ab eodem puncto in circulum cadunt ad vtrasque partes minimæ.

Theorema 7. Propositio 8.

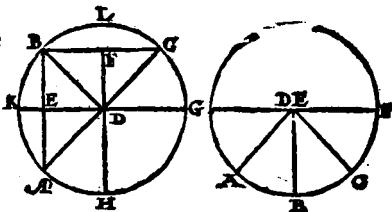
Si extra circulum sumatur punctum quoddam, ab eoque puncto ad circulum deducantur rectæ quædam lineæ, quarum vna quidem per centrum protendatur, reliquæ verò ut libet: in cauam peripheriam cadentium rectarum linearum maxima quidem est illa, quæ per centrum ducitur: aliarum autem propinquior ei, quæ per centrum transit, remotiore semper maior est. in conuexam verò peripheriam cadentium rectarum linearum, minima quidem est illa, quæ inter punctum & diametrum interponitur: aliarum autem, ea quæ propinquior est minime, remotiore semper minor est. Dux autem tantum rectæ lineæ æquales ab eo puncto in ipsum circulum cadunt, ad vtrasque partes minimæ.

Theore-

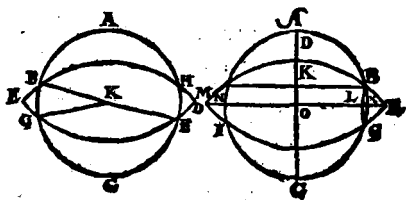
Theorema 8. Propositio 9:

Si in circulo acceptum fuerit punctum aliquod, & ab eo puncto ad circulum cadant plures quã duę rectę lineę æquales, acceptũ punctum centrum ipsius est circuli.

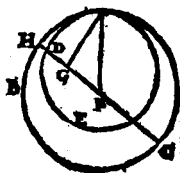
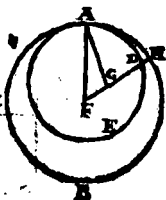
Theorema 9. Propositio 10.

Circulus circulũ in pluribus quã duob' punctis non secat.

Theorema 10. Propositio 11.

Si duo circuli sese intus contingant, atque accepta

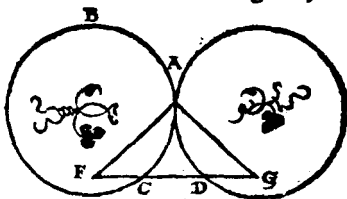

E

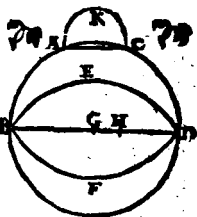
fuerint

38 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 fuerint eorum centra, ad eorum centra ad-
 iuncta recta linea & producta in contactum
 circulorum cadet.

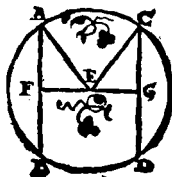
Theorema 11. Propositio 12.
 Si duo circuli sese exterius contingant, linea
 recta q̄
 ad cētra
 eorū ad-
 iūgitur,
 per cōta-
 ctū illū
 trāsibit.

Theorema 12. Pro-
 positio 13.
 Circulus circulum non
 tangit in pluribus pun-
 ctis, quam vno, siue intus
 siue extra tangat.

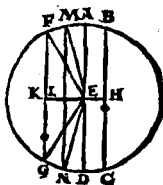
Theorema 13. Propo-
 sitio 14.
 In circulo æquales rectæ
 lineæ æqualiter distant à
 centro. Et quæ æqualiter
 distant à centro, æquales
 sunt inter se.

Theorema

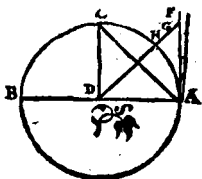
Theorema 14. Propositio 15.

In circulo maxima quidē
linea est, diameter : aliarū
autem propinquior cen-
tro, remotiore semper ma-
ior.

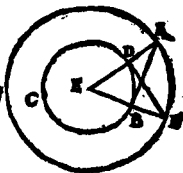
Theorema 15. Propositio 16.

Quæ ab extremitate diametri cuiusque cir-
culi ad angulos rectos ducitur, extra ipsum
circulum cadet, & in locum inter ipsam re-
ctam lineam & peripheri-
am comprehensum, alte-
ra recta linea non cadet.
Et semicirculi quidem
angulus quovis angulo
acuto rectilineo maior
est, reliquus autem mi-
nor.

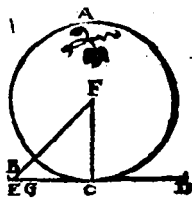
Problema 2. Pro-
positio 17.

A dato puncto rectam li-
neam ducere, quæ datum
tangat circulum.

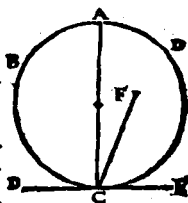
Theorema 16. Pro-
positio 18.

Si circulum tangat recta
quæpiam linea, à centro
autem ad contactum ad-
iungatur recta quædam
linea: quæ adiuncta fuerit
ad ipsam contingentem perpendicularis
erit.

Theorema 17. Pro-
positio 19.

Si circulum tetigerit re-
cta quæpiam linea, à con-
tactu autem recta linea
ad angulos rectos ipsi tan-
genti excitetur, in excita-
ta erit centrum circuli.

Theorema 18. Propo-
sitio 20.

In circulo angulus ad cen-
trum duplex est anguli ad
peripheriam, cum fuerit
eadem peripheria basis
angulorum.

Theorema 19. Pro-
positio 21.

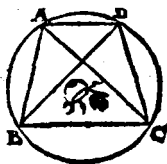
In circulo, qui in eodem
segméto sunt anguli, sunt
inter se æquales.

Theore.

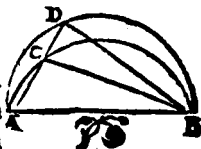
Theorema 20. Pro-
positio 22.

Quadrilaterorum in cir-
culis descriptorum angu-
li qui ex aduerso, duobus
rectis sunt æquales.

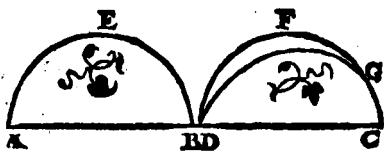
Theorema 21. Pro-
positio 23.

Super eadem recta linea,
duo segméta circularum
similia & inæqualia non
constituentur ad easdem
partes.

Theorema 22. Propositio 24.

Super æ-
qualib.
rectis li-
neis simi-
lia circu-
lorū se-
gmenta
sunt inter se æqualia.

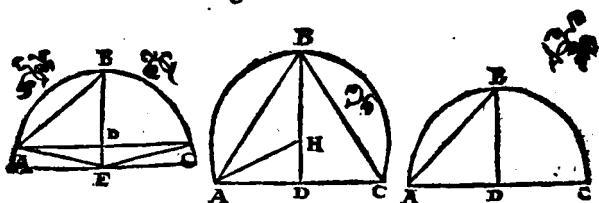
Problema 3. Pro-
positio 25.

Circuli segmento dato, describere circulum,

D ;

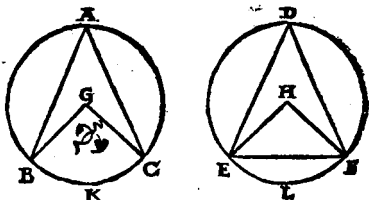
cuius

42 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
cuius est segmentum.

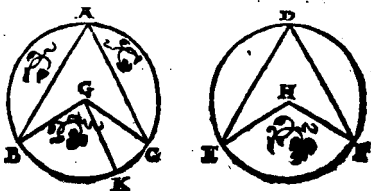
Theorema 23. Propositio 26.

In æqualibus circularis, æquales anguli æqualibus peripherijs insistent
sive ad centra,
sive ad peripherias constituti insistent.

Theorema 24. Propositio 27.

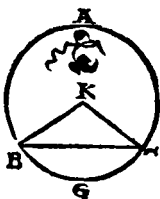
In æqualibus circularis, anguli qui æqualibus peripherijs insistent, sunt inter se æquales
sive ad centra, si
ue ad peripherias constituti insistent.

Theore.

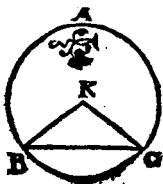
Theorema 25. Propositio 28.

In æqualibus circulis æquales rectæ lineæ æquales peripherias auferrunt, maiorē quidem maiori, minorem autem minori.

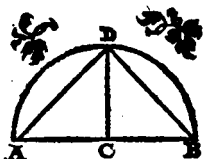
Theorema 26. Propositio 29.

In æqualibus circulis, æquales peripherias æquales rectæ lineæ subtendunt.

Problema 4. Propositio 30.

Datam peripheriam bifariam secare.

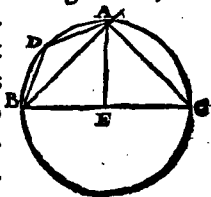

Theorema 27. Propositio 13.

In circulo angulus qui in semicirculo, rectus

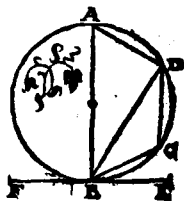
44 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Etus est: qui autem in maiore segmento, minor recto: qui verò in minore segmento, maior est recto. Et insuper angulus maioris segmenti, recto quidem maior est: minoris autem segmenti angulus, minor est recto.

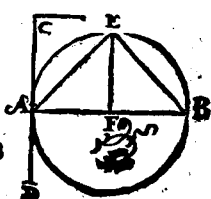
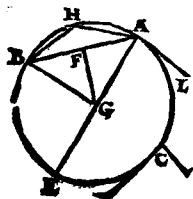
Theorema 28. Propositio 32.

Si circulum tetigerit aliqua recta linea, & contactu autem produca tur quædam recta linea circulum secans; anguli quos ad contingentem facit, æquales sunt ijs qui in alternis circuli segmentis consistunt, angulis.

Problema 5. Propositio 33.

Super data recta linea describere segmentum circuli quod capiat angulum æqualem dato angulo rectilineo.

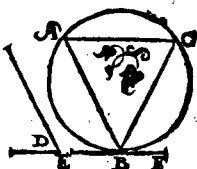

Proble-

Problema 6. Pro-

positio 34.

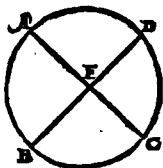
A dato circulo segmen-
tum abscindere capiens
angulum æqualem dato
angulo rectilineo.

Theorema 29. Propositio 35.

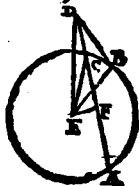
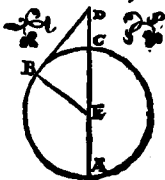
Si in circulo duæ rectæ lineæ sese mutuo
secuerint, rectangulum comprehensum sub
segmen-

tisvnius,
æquale
est ei, qđ
sub seg-
mētis al-
terius cō
prehenditur, rectangulo.

Theorema 30. Propositio 36.

Si ex-
tra cir-
culum
suma-
tur pū-
ctū ali-
quod,
ab eo-

que in circulum cadant duæ rectæ lineæ, qua-
rum altera quidem circulum secet, altera

E 5

verò

46 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

verò tangat: quod sub tota secante & exterius inter punctum & conuexam peripheriam assumpta comprehenditur rectangulum, æquale erit ei, quod à tangente describitur, quadrato.

Theorema 31. Propositio 37.

Si extra circulum sumatur punctū aliquod, ab eoque puncto in circulum cadant duæ rectæ lineæ, quarum altera circulum secet, altera in eum incidat, sit autem quod sub tota secante & exterius inter punctum & conuexam peripheriā assumpta, comprehenditur rectangulū, æquale ei, quod ab incidente describitur quadrato: incidens ipsa circulum tanget.

ELEMENTI III. FINIS

EVCLI.

EVCLIDIS⁴⁷

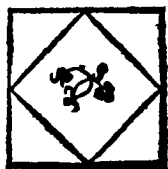
ELEMENTVM

QVARTVM.

DEFINITIONES.

I

Figura rectilinea in figura rectilinea inscribi dicitur, cum singuli eius figure quæ inscribitur, anguli singula latera eius, in qua inscribitur, tangunt.

2

Similiter & figura circum figuram describi dicitur, quum singula eius quæ circumscribitur, latera singulos eius figure angulos tetigerint, circum quam illa describitur.

3

Figura rectilinea in circulo inscribi dicitur, quum singuli eius figure quæ inscribitur, angu-

48 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
anguli tetigerint circuli peripheriam.

4

Figura verò rectilinea circa circum descripta dicitur, quum singula latera eius, quæ circum scribitur, circuli peripheriam tangunt.

5

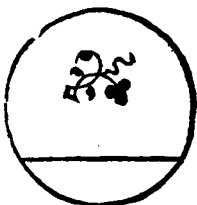
Similiter & circulus in figura rectilinea inscribi dicitur, quum circuli peripheria singula latera tangit eius figuræ, cui inscribitur.

6

Circulus autem circum figuram describi dicitur, quum circuli peripheria singulos tangit eius figuræ, quam circumscribit, angulos.

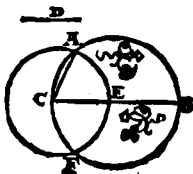
7

Recta linea in circulo accommodari seu coaptari dicitur, quum eius extrema in circuli peripheria fuerint.

Problema I. Propositio I.

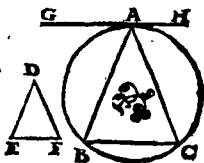
In dato circulo, rectam lineam accommodare æqualem datæ rectæ lineæ, quæ circuli diametro nõ sit maior.

Proble-

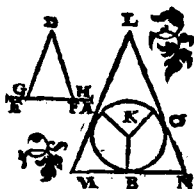
Problema 2. Propositio 2.

In dato circulo, triangulum describere dato triangulo æquiangulum:

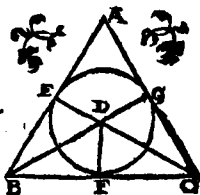
Problema 3. Propositio 3.

Circa datum circulũ triangulũ, describere dato triangulo æquiangulum.

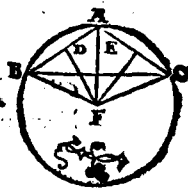
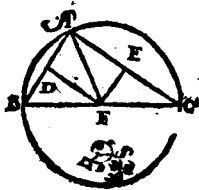
Problema 4. Propositio 4.

In dato triangulo circulum inscribere.

Problema 5. Propositio 5:

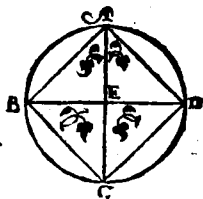
Circa datum triangulum, circulum describere.

Problema

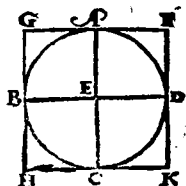
Problema 6. Propositio 6.

In dato circulo quadratū describere.

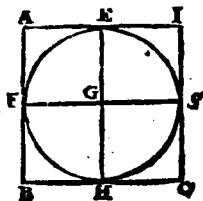
Problema 7. Propositio 7.

Circa datum circulum, quadratum describere.

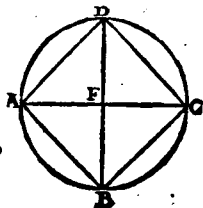
Problema 8. Propositio 8

In dato quadrato circulum inscribere.

Problema 9. Propositio 9.

Circa datum quadratum, circulum describere.

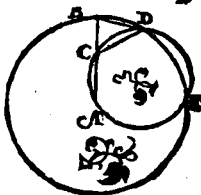

Proble-

LIBER IIII.

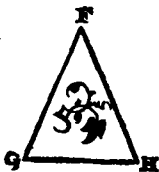
Problema 10. Propositio 10.

Isoſceles triangulum conſtituere, quod habeat vtrunque eorum, qui ad baſin ſunt, angulorum, duplum reliqui.

Theorema 11. Propositio 11.

In dato circulo, pentagonum æquilaterum & æquiangulum inſcribere.

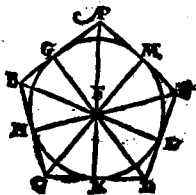
Problema 12. Propositio 12.

Circa datum circulum, pentagonum æquilaterum & æquiangulum deſcribere.

Problema 13. Propositio 13.

In dato pentagono æquilatere & æquiangulo, circulum inſcribere.

Proble

52 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

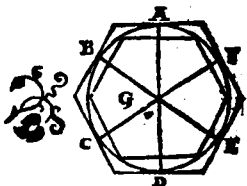
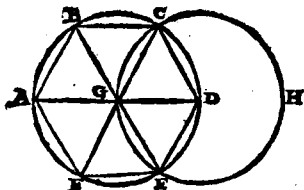
Problema 14. Pro-
positio 14.

Circa datum pentagonū,
æquilaterum & æquian-
gulum, circulum descri-
bere.

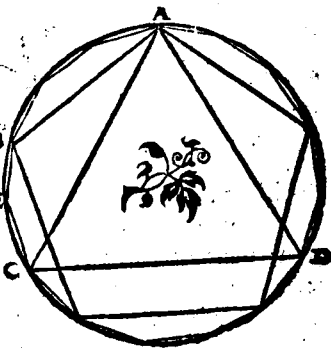
Problema 15. Propositio 15.

In dato circulo hexagonum & æquilaterum
& æquiangulum inscribere.

Propositio 16. Theorema 16.

In dato cir-
culo quin-
tidecage-
num & æ-
quilaterū
& æquian-
gulum de-
scribere.

Elementi quarti finis.

EVCLIDIS⁵³ ELEMENTVM QVINTVM.

DEFINITIONES.

¹
PArs est magnitudo magnitudinis minor maioris, quum minor metitur maiorem.

²
Multiplex autem est maior minoris, cum minor metitur maiorem.

³
Ratio, est duarum magnitudinum eiusdem generis mutua quædam secundum quantitatem habitudo.

⁴
Proportio verò, est rationum similitudo.

⁵
Rationem habere inter se magnitudinis dicuntur, quæ possunt multiplicatæ sese mutuo superare.

⁶
In eadem ratione magnitudines dicuntur esse, prima ad secundam, & tertia ad quartam: cum primæ & tertiæ æquè multiplicia, à secundæ & quartæ æquè multiplicibus,
F qualif-

54. EVCLID. ELEMEN. GEOM.

qualiscunque sit hæc multiplicatio, vtrunq;
ab vtroque: vel vnà deficiunt, vel vnà æqua-
lia sunt, vel vnà excedunt, si ea sumantur quæ
inter se respondent.

7

Eandem autem habentes rationem magni-
tudines, proportionales vocentur.

8

Cùm verò æquè multiplicium, multiplex
primæ magnitudinis excefferit multiplicem
secundæ, at multiplex tertiæ non excefferit
multiplicem quartæ: tunc prima ad secun-
dam, maiorem rationem habere dicetur,
quàm tertia ad quartam.

9

Proportio autem in tribus terminis paucis-
simis consistit,

10

Cùm autem tres magnitudines proportio-
nales fuerint, prima ad tertiam, duplicatam
rationem habere dicetur eius, quam habet ad
secundam. At cùm quatuor magnitudines
proportionales fuerint, prima ad quartam,
triplicatam rationem habere dicetur eius
quam habet ad secundam: & semper dein-
ceps vno amplius, quandiu proportio exti-
terit.

11

Homologæ, seu similes ratione magnitudi-
nes dicuntur, antecedentes quidem antece-
denti-

dentibus, consequentes verò consequētibus.

12

Alterna ratio, est sumptio antecedentis comparati ad antecedentem, & consequentis ad consequentem.

13

Inuerſa ratio, est sumptio consequentis, ceu antecedentis, ad antecedentem velut ad consequentem.

14

Compositio rationis, est sumptio antecedentis cum consequente ceu vnius, ad ipsum consequentem.

15

Diuisio rationis, est sumptio excessus quo consequentem superat antecedens ad ipsum consequentem.

16

Conuerſio rationis, est sumptio antecedentis ad excessum, quo superat antecedens ipsum consequentem.

17

Ex æqualitate ratio est, si plures duabus sint magnitudines, & his aliæ multitudine pares quæ binæ sumantur, & in eadem ratione: quum vt in primis magnitudinibus prima ad vltimam, sic & in secundis magnitudinibus prima ad vltimam sese habuerit, vel aliter, sumptio extremorum per subductionem mediorum.

18

Ordinata proportio est, cùm fuerit quemadmodum antecedens ad consequentem, ita antecedens ad consequentem: fuerit etiam vt consequens ad aliud quidpiam, ita consequens ad aliud quidpiam.

19

Perturbata autem proportio est, tribus positis magnitudinibus, & alijs quæ sint his multitudine pares, cùm vt in primis quidem magnitudinibus se habet antecedens ad consequentem, ita in secundis magnitudinibus antecedens ad consequentem: vt autem in primis magnitudinibus consequens ad aliud quidpiam, sic in secundis magnitudinibus aliud quidpiam ad antecedentem.

Theorema 1. Propositio 1.

Si sint quotcunque magnitudines quotcunque magnitudinum æqualium numero, singulæ singularum æquè multiplices, quàm multiplex est vnus vna magnitudo, tam multiplices erunt, & omnes omnium.

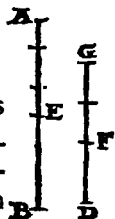
Theorema 2. Propositio 2.

Si prima secundæ æquè fuerit multiplex, atque

58 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
respondent, ita sumptæ fuerint.

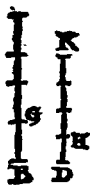
Theorema 5. Propositio 5.

Si magnitudo magnitudinis æquè fuerit multiplex, atque ablata ablata: etiam reliqua reliquæ ita multiplex erit, vt tota totius.

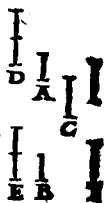
Theorema 6. Propositio 6.

Si duæ magnitudines, duarum magnitudinum fiat æquè multiples, & detractæ quædam sint earundem æquè multiples: & reliquæ eisdem aut æquales sunt, aut æquè ipsarum multiples.

Theorema 7. Propositio 7.

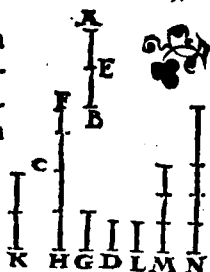
Æquales ad eandem, eandem habent rationem: & eadem ad æquales.

Theorema 8. Propositio 8.

Inæqualium magnitudinum, maior ad eandem

dem maiorem rationem
habet, quàm minor. & ea-
dem ad minorem: maio-
rem rationē habet, quàm
ad maiorem.

Theorema 9. Propositio 9.

Quæ ad eandem, eandem habent rationem,
æquales sunt inter se: & ad quas
eandem, eandem habet ratio-
nem, ex quoque sunt inter se
æquales.

Theorema 10. Propositio 10.

Ad eandem magnitudinem, ratio-
nem habentium, quæ maiorem
rationem habet, illa maior est, ad
quam autem eandem maiorem ra-
tionem habet, illa minor est.

Theorema 11. Propositio 11.

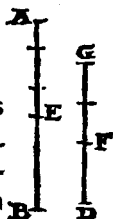
Quæ eidem sunt
eandem rationes
& inter se sunt
eandem.

58 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
respondent, ita sumptæ fuerint.

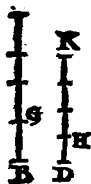
Theorema 5. Propositio 5.

Si magnitudo magnitudinis æquè fuerit multiplex, atque ablata ablata: etiam reliqua reliquæ ita multiplex erit, ut tota totius.

Theorema 6. Propositio 6.

Si duæ magnitudines, duarum magnitudinum sint æquè multiplices, & detractæ quædam sint earundem æquè multiplices: & reliquæ eisdem aut æquales sunt, aut æquè ipsarum multiplices.

Theorema 7. Propositio 7.

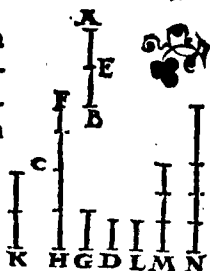
Æquales ad eandem, eandem habent rationem: & eadem ad æquales.

Theorema 8. Propositio 8.

Inæqualium magnitudinum, maior ad eandem

dem maiorem rationem
habet, quàm minor. & ea-
dem ad minorem: maio-
rem rationē habet, quàm
ad maiorem.

Theorema 9. Propositio 9.

Quæ ad eandem, eandem habent rationem,
æquales sunt inter se: & ad quas
eandem, eandem habet ratio-
nem, eæ quoque sunt inter se
æquales.

Theorema 10. Propositio 10.

Ad eandem magnitudinem, ratio-
nem habentium, quæ maiorem
rationem habet, illa maior est, ad
quam autem eandem maiorem ra-
tionem habet, illa minor est.

Theorema 11. Propositio 11.

Quæ eidem sunt
eandem rationes
& inter se sunt
eandem.

60 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

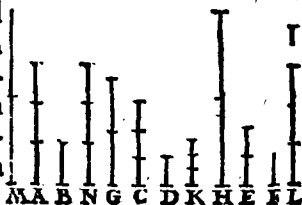
Theorema 12. Propositio 12.

Si sint magnitudines quęcunque proportionales, quemadmodum se habuerit una antecedentium ad unam consequentium, ita se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

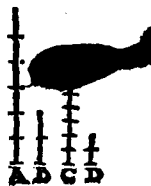
Theorema 13. Propositio 13.

Si prima ad secundam, eandem habuerit rationem, quam tertia ad quartam, tertia verò ad quartam, maiorem rationem habuerit, quàm quinta ad sextam : prima quoque ad secundam maiorem rationem habebit, quàm quinta ad sextam.

Theorema 14. Propositio 14.

Si prima ad secundam eandem habuerit rationem, quam tertia ad quartam, prima verò quàm tertia maior fuerit, erit & secunda maior quàm quarta. Quòd si prima fuerit æqualis tertiæ, erit

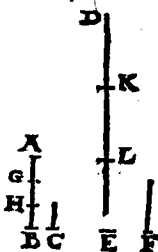

&

& secunda æqualis quartæ: si verò minor, & minor erit.

Theorema 15. Propositio 15.

Partes cum pariter multiplicibus in eadem sunt ratione, si prout sibi mutuo respondent, ita sumantur.

Theorema 16. Propositio 16.

Si quatuor magnitudines proportionales fuerint, & vicissim proportionales erunt.

Theorema 17. Propositio 17.

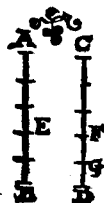
Si compositz magnitudines proportionales fuerint, hæ quoque diuisæ proportionales erunt.

62 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 18. Propositio 18.

Si diuise magnitudines sint proportionales, hæ quoque compositæ proportionales erunt.

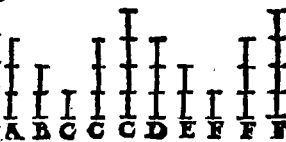
Theorema 19. Propositio 19.

Si quemadmodum totum ad totum, ita ablatum se habuerit ad ablatum : & reliquum ad reliquum, vt totum ad totum se habebit.

Theorema 20. Propositio 20.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æquales numero, quæ binæ & in eadem ratione sumantur, ex æquo autem prima quàm tertia maior fuerit : erit & quarta, quàm sexta maior. Quòd si prima tertiæ fuerit æqualis, erit & quarta æqualis sextæ: sin illa minor, hæc quoque minor erit.

Theore-

Theorema 21. Propositio 21.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æqua-
les numero quæ binæ & in eadem ratione
sumantur, fuerit

que perturbata e

arum proportio,

ex æquo autem

prima quàm ter-

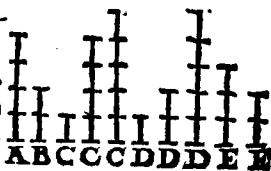
tia maior fuerit,

erit & quarta quã

sexta maior: quòd si prima tertiæ fuerit æ-

qualis, erit & quarta æqualis sextæ: sin illa

minor, hæc quoque minor erit.

Theorema 22. Pro-
positio 22.

Si sint quot-

cunq; magni-

tudines, & alię

ipsis æquales

numero, quæ

binæ in eadẽ

ratione sumã-

tur, & ex æ-

qualitate in

eadem ratione erunt.

Theorema 23. Propositio 23.

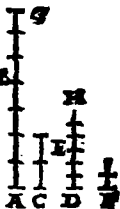
Si sint tres magnitudines, aliæque ipsis æqua-
les

les numero, que
binz in eadem
ratione suman-
tur, fuerit autē,
perturbata earū
proportio: eti-
am ex æqualita-
te in eadem ra-
tione erunt.

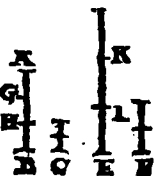
Theorema 24. Pro-
positio 24.

Si prima ad secundam, eandem
habuerit rationem, quam tertia
ad quartam, habuerit autem &
quinta ad secundam eandem ra-
tionem, quam sexta ad quartam:
etiam cōposita prima cum quin-
ta ad secundam eandem habebit
rationem, quam tertia cum sexta ad quartā.

Theorema 25. Pro-
positio 25.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint, ma-
xima & minima reliquis dua-
bus maiores erunt.

EVCLIDIS⁶ ELEMENTVM

SEXTVM.

DEFINITIONES.

1

Similes figure rectilinee sunt, quæ & angulos singulos singulis æquales habent, atq; etiam latera, quæ circum angulos æquales, proportionalia.

2

Reciproce autem figure sunt, cum in utraque figura antecedentes & consequentes rationum termini fuerint.

3

Secundum extremam & mediam rationem recta linea secta esse dicitur, cum ut tota ad maius segmentum, ita maius ad minus se habuerit.

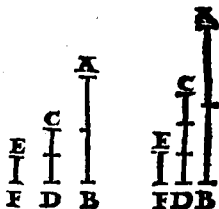
4

Altitudo cuiusque figure, est linea perpendicularis à vertice ad basin deducta.

5 Ra.

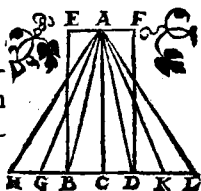
5

Ratio ex rationibus cõ-
poni dicitur, cùm ratio-
num quantitates inter se
multiplicate aliquam ef-
fecerint rationem.

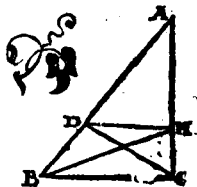
Theorema 1. Propo-
sitio 1.

Triangula & parallelo-
gramma, quorum eadem
fuerit altitudo, ita se ha-
bent inter se vt bases.

Theorema 2. Propositio 2.

Si ad vnum trianguli latus parallela ducta
fuerit recta quædam linea: hæc proportiona-
liter secabit, ipsius trian-
guli latera. Et si trianguli
latera proportionaliter se-
cta fuerint: quæ ad sectio-
nes adiuncta fuerit recta
linea, erit ad reliquum ip-
sius trianguli latus paral-
lela.

Theorema 3. Propositio 3.

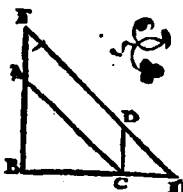
Si trianguli angulus bifariam sectus sit, se-
cans autem angulum recta linea secu erit &
basim: basis segmenta eandem habebunt ra-
tionem,

tionem, quam reliqua ipsius
trianguli latera. Et si basis se-
gmenta eandem habeant ra-
tionem quam reliqua ipsius
trianguli latera, recta linea,
quæ à vertice ad sectionem
producitur, ea bifariam secat
trianguli ipsius angulum.

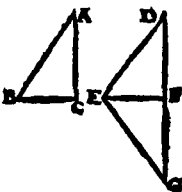
Theorema 4. Pro-
positio 4.

Aequiangulorum trian-
gulorum proportionalia
sunt latera, quæ circum æ-
quales angulos, & homo-
loga sunt latera, quæ æqualibus angulis sub-
tenduntur.

Theorema 5. Propositio 5.

Si duo triangula latera pro-
portionalia habeant, equi-
angula erunt triangula, &
æquales habebunt eos an-
gulos, sub quibus homo-
loga latera subtenduntur:

Theorema 6. Propositio 6.

Si duo triangula vnum angulum vni angu-
lo æqualem, & circum æquales angulos latera
proportionalia habuerint, æquiangula erunt
trian-

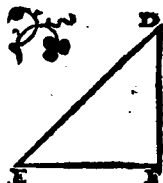
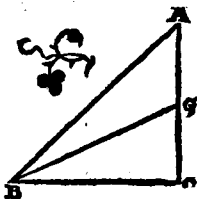
triangu-
la, æqua-
les; ha-
bebunt
angulos,
sub qui-
bus ho-

mologa latera subtenduntur.

Theorema 7. Propositio 7.

Si duo triangula vnum angulum vni angulo æqualem, circum autem alios angulos latera proportionalia habeant, reliquorum verò si-

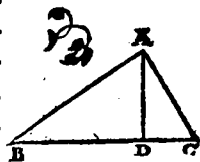
mul v-
trunque
aut mi-
nores
aut non
minores

recto: æquiangula erunt triangula, & æquales habebunt eos angulos, circum quos proportionalia sunt latera.

Theorema 8. Propositio 8.

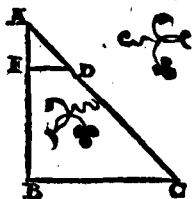
Si in triangulo rectangulo, ab angulo recto in basin perpendicularis ducta sit, quæ ad perpendicularem triangula, tum toti triangulo, tum ipsa inter se similia sunt.

Proble-

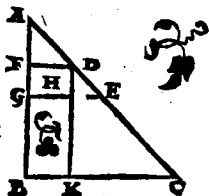
Problema 1. Pro-
positio 9.

A data recta linea impe-
ratam partem auferre.

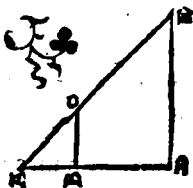
Problema 2. Pro-
positio 10.

Datam rectam lineam in
sectam similiter secare, vt
data altera recta secta fue-
rit.

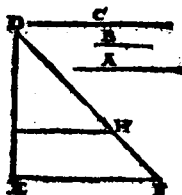
Problema 3. Propo-
sitio 11.

Duabus datis rectis line-
is, tertiam proportiona-
lem adinuenire.

Problema 4. Propo-
sitio 12.

Tribus datis rectis lineis,
quartam proportionale
adinuenire.

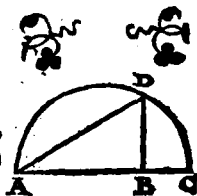

G

Proble-

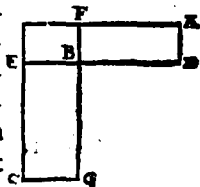
Problema 5. Pro-
positio 13.

Duasbus datis rectis lineis,
mediam proportionalem
adinuenire.

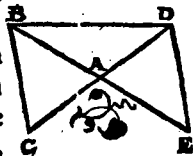
Theorema 8. Propositio 14.

Aequalium, & vnum vni æqualem habentium angulum parallelogrammorum reciproca sunt latera, quæ circum æquales angulos: & quorum parallelogrammorum vnum angulum vni angulo æqualem habentium reciproca sunt latera, quæ circum æquales angulos, illa sunt æqualia.

Theorema 10. Propositio 15.

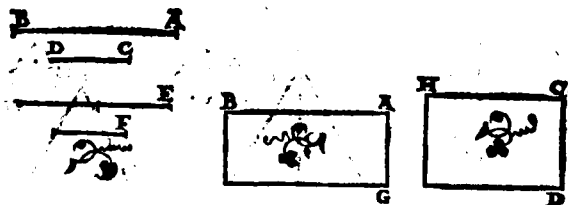
Aequalium, & vnum angulum vni æqualem habentium triangulorum reciproca sunt latera, quæ circum æquales angulos: & quorum triangulorum vnum angulum vni æqualem habentium reciproca sunt latera, quæ circum æquales angulos, illa sunt æqualia.

Theore.

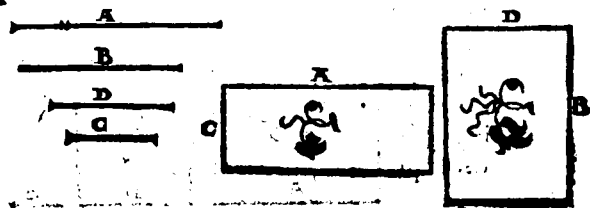
Theorema 11. Propositio 16.

Si quatuor rectæ lineæ proportionales fuerint, quod sub extremis comprehenditur rectangulum, æquale est ei, quod sub medijs comprehenditur rectangulo. Et si sub extremis comprehensum rectangulum æquale fuerit ei, quod sub medijs cōtinetur rectangulo, illæ quatuor rectæ lineæ proportionales erunt.

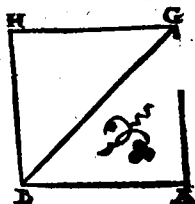
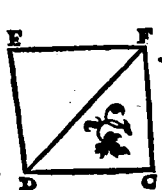
Theorema 12. Propositio 17.

Si tres rectæ lineæ sint proportionales, quod sub extremis comprehenditur rectangulum æquale est ei, quod à media describitur quadrato: & si sub extremis comprehensum rectangulum æquale sit ei quod à media describitur quadrato, illæ tres rectæ lineæ proportionales erunt. G 2 Proble.

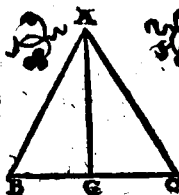
Problema 6. Propositio 18.

A data re-
cta linea,
dato recti-
lineo simi-
le simili-
terque po-
situm re-
ctilineum describere.

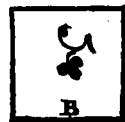
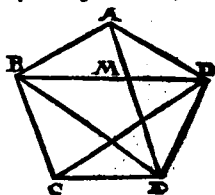
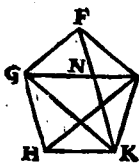
Theorema 13. Propositio 19.

Similia
triangula
inter se
sunt in du-
plicata
ratioe la-
terum ho-
mologorum.

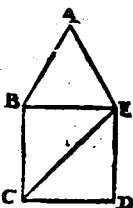

Theore. 14. Propositio 20.

Similia
polygo-
na in si-
milis tri-
angula
diuidun-
tur, & nu-
mero æ-
qualia,
& homo-
loga to-
tis. Et po-

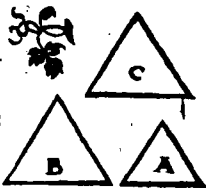

lygona du-
plicatam
habent eā
inter se ra-
tionē, quā
latus ho-
mologum
ad homologum latus.

Theorema 15. Pro-
positio 21.

Quæ eidem rectilineo
sunt similia, & inter se
sunt similia.

Theorema 16. Pro-
positio 22.

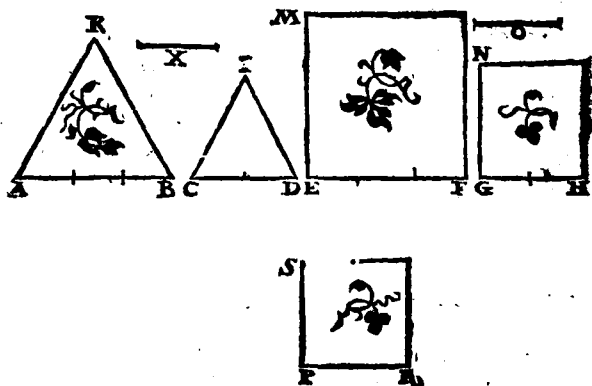
Si quatuor rectæ lineæ proportionales fue-
rint: & ab eis rectilinea similia similiterque
descripta proportionalia erunt. Et si à rectis
lineis similia similiterque descripta rectili-
nea proportionalia fuerint, ipsæ etiam re-

G

3

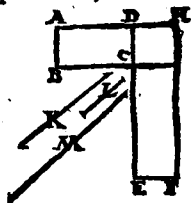
etæ

74 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 Etæ lineæ proportionales erunt.

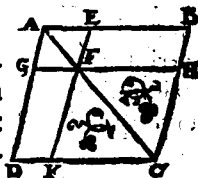
Theorema 17. Propositio 23.

Aequiangula parallelogramma inter se rationē habent eam, quæ ex lateribus componitur.

Theorema 18. Propositio 24.

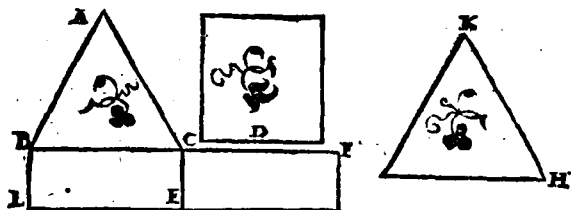
In omni parallelogrammo, quæ circa diametrum sunt parallelogramma, & toti & inter se sunt similia.

Proble.

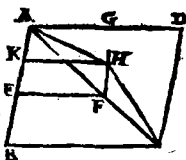
Problema 7. Propositio 25.

Dato rectilineo simile, & alter dato æquale idem constituere.

Theorema 19 Propositio 26.

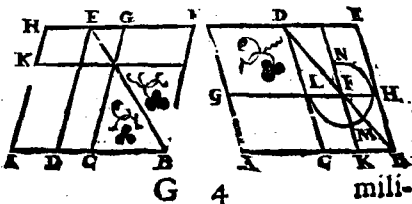
Si à parallelogrammo parallelogrammum ablatū sit, & simile toti & similiter positum communem cum eo habens angulum, hoc circum eandem cum toto diametrum consistit.

Theorema 20. Propositio 27.

Omniū parallelogrammorum secundum eandem rectam lineam applicatorum deficientiumq;

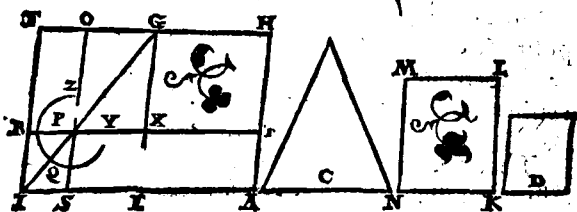
figuris parallelogrammis si

76 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 milibus similiterque positisei, quod à dimi-
 dia describitur, maximum, id est, quod ad di-
 midiam applicatur parallelogrammum si-
 mile existens defectui.

Problema 8. Propositio 28.

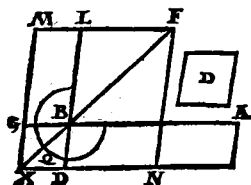
Ad datam lineam rectam, dato rectilineo
 æquale parallelogrammum applicare defi-
 ciens figura parallelogramma, quæ similis
 sit alteri rectilineo dato. Oportet autem
 datum rectilineum, cui æquale applican-
 dum est, non maius esse eo quod ad dimidi-
 am applicatur, cùm similes sint defectus &
 eius quod à dimidia describitur, & eius cui
 simile deesse debet.

Problema 9. Propo-
 sitio 29.

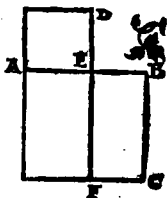
Ad datam rectam lineam, dato rectilineo
 æquale parallelogrammum applicare, exce-
 dens figura parallelogramma, quæ similis sit
 paral-

parallelogrammo alteri dato.

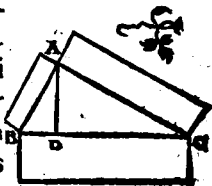
Problema 10. Pro-
positio 30.

Propositam rectam line-
am terminatam, extrema
ac media ratione secare.

Theorema 21. Propositio 31.

In rectangulis triangulis, figura quævis à la-
tere rectū angulum sub-
tendente descripta æqua-
lis est figuris, quæ priori
illi similes & similiter
positæ à lateribus rectum
angulum continentibus
describuntur.

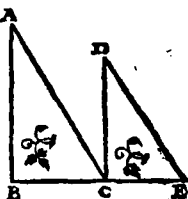

Theorema 22. Pro-
positio 32.

Si duo triangula, quæ duo latera duobus la-
teribus proportionalia habeant, secundum

G 5 vnum

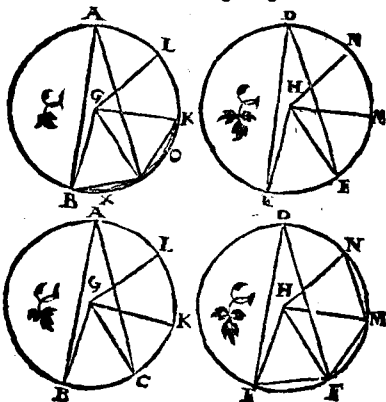
unum angulum compo-
ta fuerint, ita ut homo-
loga eorum latera sint etiā
parallela, tum reliqua il-
lorum triangulorum la-
tera in rectam lineam col-
locata reperientur.

Theorema 23. Propositio 33.

Inæqualibus circulis anguli eandem habent
rationem cum ipsis peripherijs in quibus in-
sistunt, siue ad centra, siue ad peripherias cō-
stituti

illis in-
sistant
peri-
pherijs.
Insuper
verò &
secto-
res, quip-
pe qui
ad cen-
tra con-
sistunt.

ELEMENTI VI. FINIS.

EVCLIDIS⁷⁹ ELEMENTVM

SEPTIMVM.

DEFINITIONES.

¹
Vnitas, est secundum quam entium quod-
que dicitur vnum.

²
Numerus autem, ex vnitatibus composita
multitudo.

³
Pars, est numerus numeri minori maioris,
cùm minor metitur maiorem.

⁴
Partes autem, cùm non metitur.

⁵
Multiplex verò, maior minoris, cùm maio-
rem metitur minor.

⁶
Par numerus est, qui bifariam diuiditur.

⁷
Impar verò, qui bifariam non diuiditur: vel,
qui vnitatem differt à pari.

⁸
Pariter par numerus est, quem par numerus
metitur per numerum parem.

⁹ Pari-

9

Pariter autem impar, est quem par numerus metitur per numerum imparem.

10

Impariter verò impar numerus, est quem impar numerus metitur per numerum imparem.

11

Primus numerus, est quem vnitas sola metitur.

12

Primi inter se numeri sunt, quos sola vnitas mensura communis metitur.

13

Compositus numerus est, quem numerus quispiam metitur.

14

Compositi autem inter se numeri sunt, quos numerus aliquis mensura communis metitur.

15

Numerus numerum multiplicare dicitur, cum toties compositus fuerit is, qui multiplicatur, quot sunt in illo multiplicante unitates, & procreatus fuerit aliquis.

16

Cum autem duo numeri mutuò sese multiplicantes quempiam faciunt, qui factus erit planus appellabitur, qui verò numeri mutuò sese multiplicariint, illius latera dicentur.

17 Cum

17

Cùm verò tres numeri mutuò sese multipli-
cantes quempiam faciunt, qui procreatus e-
rit solidus appellabitur, qui autem numeri
mutuò sese multiplicarint, illius latera di-
centur.

18

Quadratus numerus est, qui æqualiter æqua-
lis: vel, qui à duobus æqualibus numeris con-
tinetur.

19

Cubus verò, qui æqualiter æqualis æquali-
ter. vel, qui à tribus æqualibus numeris con-
tinetur,

20

Numeri proportionales sunt, cùm primus
secundi, & tertius quarti æquè multiplex est,
vel eadem pars, vel eadem partes.

21

Similes plani & solidi numeri sunt, qui pro-
portionalia habent latera.

22

Perfectus numerus est, qui suis ipsius parti-
bus est æqualis.

Theorema 1. Propo- sitio 1.

Duobus numeris inæqualibus propo-
tis,

32 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

tis, si detrahatur semper minor de maiore, alterna quadam detractiōe, neque reliquus vnquam metiatur præcedentem quoad assumpta sit vnitas : qui principio propositi sunt numeri primi inter se erunt.

A		
H		
:	C	
F	:	
:	G	
:	:	:
B	D	E

Problema 1. Propositio 2.

Duobus numeris datis non primis inter se, maximam eorum communem mensuram reperire.

	A		
	:		C
A	:	E	:
:	E	:	F
:	:	:	:
:	:	:	:
B	D	B	D

Problema 2:

Prop. 2.

:	:	:	:	:
A	B	C	D	E
8	6	4	2	3

Tribus numeris datis non primis inter se, maximam

:	:	:	:	:	:
A	B	C	D	E	F
18	13	8	6	2	3

eorum communem mensuram reperire.

Theorema 2. Propositio 4.

Omnis numerus, cuiusq; numeri minor maioris aut pars est, aut partes.

			C	
			:	
			F	
			:	
			E	
			:	
			:	:
A	B	B	B	D
12	7	6	9	3

Theore-

LIBER VII.

83

Theorema 3. Propositio 5.

Si numerus numeri pars fuerit, & alter alterius eadem pars, & simul vterque vtriusque simul eadem pars erit, quæ vnus est vnus.

	C		
...	...		F
...	G		H
...	...	...	...
A	B	D	C
6	12	4	8

Theor. 4. Propo. 6.

Si numerus sit numeri partes, & alter alterius eadem partes, & simul vterque vtriusque simul eadem partes erunt, quæ sunt vnus vnus.

		E	
...		...	
...		H	
...		...	
A	C	D	F
6	9	8	12

Theorema 5. Propositio 7.

Si numerus numeri eadē sit pars quæ detractus detracti, & reliquus reliqui eadem pars erit, quæ totus est totius.

B	
E	
...	
A	
6	

Theorema 6. Propositio 8.

Si numerus numeri eadem sint partes quæ detractus detracti, & reliquus reliqui eadem partes erunt, quæ sunt totus totius.

B	
E	
...	
L	
...	
A	
11	

Theore-

G., M. K... N. E.

84 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 7. Propositio 9.

Si numerus numeri pars sit,				
& alter alterius eadem pars,	C			F
& vicissim quæ pars est vel	...			...
partes primus tertij, eadem :	G			H
parserit vel eadem partes	...			...
& secundus quarti.	A	B	D	E
	4	8	2	16

Theorema 8. Propositio 10.

Si numerus numeri par-				
tes sint, & alter alterius			E	
eædem partes, etiam viciss-			...	
im quæ sunt partes aut	H		H	
pars primus tertij, eadem :	G		...	
partes erunt vel pars &	A	C	D	F
secundus quarti.	4	6	10	18

Theorema 9. Pro- positio 11.

Si quemadmodum se habet totus				D
ad totum, ita detractus ad detractum,		B		...
& reliquus ad reliquum ita habebit		...		F
ut totus ad totum.		E		...
		A		C
		6		8

Theorema 10. Propositio 12.

Si sint quotcunque nume-	:	:	:	:
ri proportionales, quem-	A	B	C	D
admodum se habet vnus	9	6	3	2
antecedentium ad vnum sequentium, ita se				
habe				

habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 11. Propositio 13.

Si quatuor numeri sint : : : :
 proportionales, & vicissim proportionales erunt. A B C D
 12 4 9 3

Theorema 12. Propositio 14.

Si sint quotcunque numeri & alij illis æquales : : : : : :
 A B C D E F
 12 6 3 8 4 2
 multitudine, qui bini sumantur & in eadem ratione: etiam ex æqualitate in eadem ratione erunt.

Theorema 13. Propositio 15.

Si vnitas numerum quempiam metiatur, aliter verò numerus alium quendam numerum æquè metiatur, & vicissim vnitas tertium numerum æquè metietur, atque secundus quartum. A B C D
 1 3 6 6

Theorema 14. Propositio 16.

Si duo numeri mutuo sese multiplicantes faciant aliquos, qui ex illis geniti fuerint, inter se æquales erunt. E A B C D
 1 2 4 8 8
 H Theo.

88 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 15. Propositio 17.

Si numerus duos numeros multiplicans faciat aliquos, qui ex illis procreati erunt, eandem rationem habebunt, quam multiplicati.

at aliquos, qui ex	:	:	:	:	:	:
illis procreati erunt, eandem ra-	1	A	B	C	D	E
tionem habebunt, quam multiplicati.	1	3	4	5	12	15

Theorema 16. Propositio 18.

Si duo numeri numerum quempiam multiplicantes faciant aliquos, geniti ex illis eandem habebunt rationem, quam qui illum multiplicarunt.

Si duo numeri nume-	:	:	:	:	:
rum quempiam mul-	A	B	C	D	E
tiplicantes faciant ali-	4	5	3	12	15

Theorema 17. Propositio 19.

Si quatuor numeri sint proportionales, qui ex primo & quarto fit, æqualis erit ei qui ex secundo & tertio: & si qui ex primo & quarto fit numerus æqualis sit ei qui ex secundo & tertio, illi quatuor numeri proportionales erunt.

Si quatuor numeri sint proportionales, qui	:	:	:	:	:	:
ex primo & quarto fit, æqualis erit ei qui ex	B	C	D	E	F	G
secundo & tertio: & si qui ex primo & quarto fit numerus æqualis sit ei qui ex secundo	4	3	2	12	12	18
& tertio, illi quatuor numeri proportionales erunt.						

Theorema 18. Propositio 20.

Si tres numeri sint proportionales, qui ab extremis continetur æqualis est ei qui à medio

dio efficitur. Et si qui ab ex-
tremis continetur æqualis sit
ei qui à medio describitur,
illi tres numeri proportiona-
les erunt.

$\frac{A}{B}$	$\frac{B}{C}$
9	6
$\frac{D}{E}$	
6	

Theorema 19. Pro-
positio 21.

Minimi numeri omnium,
qui eandem cum eis ratio-
nem habent, æqualiter me-
tiuntur numeros eandem
rationem habentes, maior
quidem maiorem, minor
verò minorem.

$\frac{D}{G}$	$\frac{L}{H}$		
$\frac{C}{4}$	$\frac{E}{3}$	$\frac{A}{8}$	$\frac{B}{6}$

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres sint numeri & alij multitudine illis
æquales, qui bini sumantur & in eadem ra-
tione, sit autem perturbata eorum propor-
tio, etiam ex æ-
qualitate in ea-
dem ratione e-
runt.

$\frac{A}{6}$	$\frac{B}{12}$	$\frac{C}{3}$	$\frac{D}{12}$	$\frac{E}{8}$	$\frac{F}{6}$
---------------	----------------	---------------	----------------	---------------	---------------

Theorema 21. Propositio 23.

Primi inter se numeri minimi sunt omnium
eandem cum eis ra-
tionem habentiū.

$\frac{A}{5}$	$\frac{B}{6}$	$\frac{E}{3}$	$\frac{C}{4}$	$\frac{D}{3}$
$\frac{H}{2}$				

Theo-

33 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 22. Propositio 24.

Minimi numeri omni- : : : : :
um eandem cum eis ra- A B C D E
tionem habetium, pri- 8 6 4 3 2
mi sunt inter se.

Theorema 23. Propositio 25.

Si duo numeri sint primi inter se, qui alter-
utrum illorum metitur : : : : :
numerus, is ad reliquū A B C D
primus erit. 6 7 3 4

Theorema 24. Propositio 26.

Si duo numeri ad quem :
plam numerum primi 3
sint, ad eundem primus B
is quoque futurus est, : : : : :
qui ab illis productus A C D E F
fuerit. 5 5 5 3 2

Theorema 25. Pro- positio 27.

Si duo numeri primi sint inter :
se, qui ab uno eorum gignitur, A C D
ad reliquum primus erit. 7 6 3

Theorema 26. Propositio 28.

Si duo numeri ad duos numeros ambo ad
vtrunque primi sint, : : : : :
& qui ex eis gignen- A B E C D F
tur, primi inter se e- 3 5 15 2 4 8
runt.

Theore-

Theorema 27. Propositio 29.

Si duo numeri primi sint inter se, & multipli-
cans vterque seipsum procreet aliquem, qui
ex ijs producti fuerint, primi inter se erunt.
Quòd si numeri initio propositi multipli-
cantes eos qui producti sunt, effecerint ali-
quos, hi quoq; inter se primi erunt, & circa
extremos idè hoc : : : : :
semper eueniet. A C E B D F
3 6 27 4 16 63

Theorema 28. Propositio 30.

Si duo numeri primi sint inter se, etiam si-
mul vterq; ad vtrunq; illorum primus erit.
Et si simul vterq; ad vnum aliquem eorum
primus sit, etiam qui ini- C
tio positi sunt numeri, : : :
primi inter se erunt. A B D
7 5 4

Theorema 29. Propositio 31.

Omnis primus numerus ad om- : : :
nem numerum quem non me- A B C
titur, primus est. 7 10 5

Theorema 30. Propositio 32.

Si duo numeri sese mutuò multiplicantes fa-
ciant aliquem, hunc aut ab illis productum
metiatur primus qui- : : : : :
dam numerus, is alte- A B C D E
rum etiam metitur eo- 2 6 12 3 4
rum qui initio positi erant.
H 3 Theo.

96 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 31. Propositio 33.

Omnem compositum nume-
rum aliquis primus metietur.

A	B	C
27	9	3

Theorema 32. Propositio 34.

Omnis numerus aut primus est,
aut cum aliquis primus metitur.

A	A
3	6

Problema 3. Propositio 35.

Numeris datis quocunque, reperire mini-
mos omnium qui eandem cum illis ratio-
nem habeant.

A	B	C	D	E	F	G	H	K	I	M
6	8	12	2	3	4	6	2	3	4	3

Problema 4. Propositio 36.

B	C	D	E	F
A	C	D	E	F
7	12	8	4	5

Duobus numeris
dati, reperire quē
quem illi minimū
metiantur nume-
rum.

A	E	C	D	G	H
F	E	C	D	G	H
6	9	12	9	2	3

Theo-

Theorema 33. Propositio 37.

Si duo numeri numerum
quempiam metiantur, &
minimus quem illi meti-
untur eundem metietur.

A	B	E	C	F
2	3	6	12	

Problema 5. Pro-
positio 38.

Tribus numeris da-
tis reperire quem
minimum numerum
illi metiantur.

A	B	C	D	E	
3	4	6	12	8	
A	B	C	D	E	F
3	6	8	12	24	16

Theorema 34. Propositio 39.

Si numerum quispiam numerus metiatur,
mensus partem habe-
bit metienti cogno-
minem.

A	B	C	D	
12	4	3	1	

Theorema 35. Propositio 40.

Si numerus partem habuerit quamlibet, il-
lum metietur numerus
parti cognominis.

A	B	C	D	
8	4	2	1	

Problema 6. Propositio 41.

Numerum reperire,
qui minimus cum
sit, datas habeat
partes.

A	B	C	G	H	
2	3	4	12	10	

ELEMENTI VII. FINIS.

92
E V C L I D I S
E L E M E N T V M
O C T A V V M.

Theorema 1. Propositio 1.

Si sint quotcunq; numeri deinceps propor-
tionales, quorum extremi sint inter se pri-
mi, mini- : : : : :
mi sunt A B C D E F G H
omnium 8 12 18 27 6 8 12 18
eandem cum eis rationem habentium.

Problema 1. Propositio 1.

Numeros reperire deinceps proportionales
minimos, quotcunque iusserit quispiam in
data ratione. +

$\begin{matrix} \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot \\ \text{A} & \text{B} & \text{C} & \text{D} & \text{E} & \text{F} & \text{G} & \text{H} & \text{K} \\ 3 & 4 & 9 & 12 & 16 & 27 & 36 & 49 & 64 \end{matrix}$

Theorema 2. Propositio 3.

Conuersa primæ.

Si sint quotcunque numeri deinceps propor-
tionales minimi habentium eandem cum eis
rationem, illorum extremi sunt inter se pri-
mi.

$\begin{matrix} \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot \\ \text{A} & \text{B} & \text{C} & \text{D} & \text{E} & \text{F} & \text{G} & \text{H} & \text{K} & \text{L} & \text{M} & \text{N} & \text{O} \\ 27 & 16 & 48 & 64 & 3 & 9 & 9 & 12 & 16 & 27 & 36 & 48 & 64 \end{matrix}$

Proble-

Problema 2. Propositio 4.

Rationibus datis quocunque in minimis numeris reperire numeros deinceps minimos in datis rationibus.

⋮	⋮	:	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D	E	F	H	G	K	L	N	X	M	O			
3	4	2	3	4	5	6	8	12	15	4	6	10	12			

Theorema 3. Propositio 5.

Plani numeri rationem inter se habent ex lateribus compositam.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	L	B	C	D	E	F	G	H	K	
18	22	32	3	6	4	8	9	12	16	

Theorema 4. Propositio 6.

Si sint quolibet numeri deinceps proportionales, primus autem secundum non metiatur, neque alius quispiam vllum metietur.

Theorema 5. Pro-

positio 7.

Si sint quotcunque nume-
ri deinceps proportionales.

primus autem extremum
metiatur, is etiam secundū
metietur.

$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$
A	B	C	D
4	6	12	24

Theorema 6. Pro-

positio 8.

Si inter duos numeros medij continua pro-
portione incidant numeri, quot inter eos
medij continua proportione incidunt nu-
meri, tot & inter alios eandem cum illis ha-
bentes rationem medij continua proportio-
ne incident.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	
A	C	D	B	G	H	K	L	C	M	N	F
4	9	27	81	1	3	9	27	2	6	18	54

Theorema 7. Propositio 9.

Si duo numeri sint inter se primi, & inter eos
medij continua proportione incidant nu-
meri, quot inter illos medij continua pro-
portione incidunt numeri, totidem & inter
vtrunque eorum ac vnitatem deinceps me-
dij continua proportione incident.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	M	H	E	F	N	C	K	X	G	D	L	O	B
27	27	9	36	3	36	1	12	48	4	48	16	64	64

Theo-

Theorema 8. Propositio 10.

Si inter duos numeros & vnitatem continuè proportionales incidant numeri, quot inter vtrunque ipforum & vnitatem deinceps medij continua
 proportione
 incident numeri, totidem & inter illos medij continua proportionē incident.

$\vdots$ A	$\vdots$ K	$\vdots$ L	$\vdots$ B
27	36	48	64
$\vdots$ E	$\vdots$ H	$\vdots$ G	
9	12	16	
$\vdots$ D	$\vdots$ C	$\vdots$ F	
3	4		

Theorema 9. Propositio 11.

Duorum quadratorum numerorum vnus medius proportionalis est numerus: & quadratus ad quadratum duplicatam
 habet lateris ad latus rationem.

$\vdots$ A	$\vdots$ C	$\vdots$ E	$\vdots$ D	$\vdots$ B
9	3	12	4	16

Theorema 10. Propositio 12.

Duorum cuborum numerorum duo medij proportionales sunt numeri: & cubus ad cubum triplicatam habet lateris ad latus rationem.

$\vdots$ A	$\vdots$ H	$\vdots$ K	$\vdots$ B	$\vdots$ C	$\vdots$ D	$\vdots$ E	$\vdots$ F	$\vdots$ G
27	36	48	64	3	4	9	12	16

Theo-

Theorema 11. Propositio 13.

Si sint quotlibet numeri deinceps proportionales, & multiplicans quisque seipsum faciat aliquos, qui ab illis producti fuerint, proportionales erunt: & si numeri primùm positi, ex suo in procreatos ductu faciant aliquos, ipsi quoque proportionales erunt.

Theorema 12. Propositio 14.

Si quadratus numerus quadratum numerum metiatur, & latus unius metietur latus alterius. Et si unius quadrati latus metiatur latus alterius, & quadratus quadratum metietur.

A	E	B	C	D
9	12	16	3	4

Theorema 13. Propositio 15.

Si cubus numerus cubum numerum metiatur, & latus unius metietur alterius latus. Et si latus unius cubi latus alterius metiatur,

tum

tum cubus cubum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	H	K	B	C	D	E	F	G
8	16	28	64	2	4	4	8	16

Theorema 14. Propositio 16.

Si quadratus numerus quadratum numerum non metiatur, neque latus vnus metietur alterius latus. Et si latus vnus quadrati non metiatur latus alterius, neque quadratus quadratum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
9	16	3	4

Theorema 15. Propositio 17.

Si cubus numerus cubum numerum non metiatur, neque latus vnus latus alterius metietur. Et si latus cubi alicuius latus alterius non metiatur, neque cubus cubum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
8	27	9	11

Theorema 16. Propositio 18.

Duorum similium planorum numerorum vnus medius proportionalis est numerus: & planus

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	G	B	C	D	E	F
12	18	27	2	6	3	9

ad planum duplicatam habet literis homologi

98 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
logi ad latus homologum rationem.

Theorema 17. Propositio 19.

Inter duos similes numeros solidos, duo medij proportionales incidunt numeri: & solidus ad similem solidum triplicatam rationem habet lateris homologici ad latus homologum.

⋮	⋮	⋮	⋮	:	:	:	:	:	:	⋮	⋮	⋮
A	N	X	B	C	D	E	F	G	H	K	M	L
8	12	18	27	2	2	2	3	3	3	4	6	9

Theorema 18. Propositio 20.

Si inter duos numeros vnus medius proportionalis incidat numerus, similes plani erunt illi numeri.

⋮	⋮	⋮	:	⋮	⋮	⋮
A	C	B	D	E	F	G
18	24	36	3	4	6	8

Theorema 19. Propositio 21.

Si inter duos numeros duo medij proportionales incidant numeri, similes solidi sunt illi numeri.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	:	:	⋮	⋮
A	C	D	B	E	F	G	H	K	L	M
27	36	44	64	9	12	16	3	3	3	4

Theo-

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres numeri deinceps sint
proportionales, primus au-
tem sit quadratus, & tertius
quadratus erit.

$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$
A	B	D
9	15	25

Theorema 21. Propositio 23.

Si quatuor numeri de-
inceps sint proportio-
nales, primus autem sit
cubus, & quartus cubus erit.

$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$
A	B	C	D
8	12	18	27

Theorema 22. Propositio 24.

Si duo numeri rationem habeant inter se,
quam quadratus numerus ad quadratum
numerus, primus au-
tem sit qua-
dratus, & secundus quadratus erit.

$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$
A		B	C		D
4	6	9	16	24	36

Theorema 23. Propositio 25.

Si numeri duo rationem inter se habeant,
quam cubus numerus ad cubum numerum,
primus autem cubus sit, & secundus cubus
erit.

$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$
A	E	F	B	C			D
8	12	18	27	64	95	140	216

Theo-

Theorema 24. Pro-
positio 26.

Similes plani numeri rationem inter se ha-
bent, quam quadratus
numerus ad quadratum
numerus. $\begin{matrix} : & : & : & : & : & : \\ A & C & B & D & E & F \\ 18 & 24 & 32 & 9 & 12 & 16 \end{matrix}$

Theorema 25. Pro-
positio 27.

Similes solidi numeri rationem habent inter
se, quam cubus numerus ad cubum nume-
rum.

$\begin{matrix} : \\ : \\ : \\ : \\ : \end{matrix}$	$\begin{matrix} : \\ : \\ : \\ : \\ : \end{matrix}$	$\begin{matrix} : \\ : \\ : \\ : \\ : \end{matrix}$	$\begin{matrix} : \\ : \\ : \\ : \\ : \end{matrix}$	$\begin{matrix} : \\ : \\ : \\ : \\ : \end{matrix}$	$\begin{matrix} : \\ : \\ : \\ : \\ : \end{matrix}$	$\begin{matrix} : \\ : \\ : \\ : \\ : \end{matrix}$	$\begin{matrix} : \\ : \\ : \\ : \\ : \end{matrix}$
A	C	D	B	E	F	G	H
16	24	16	54	8	12	18	27

ELEMENTI VIII. FINIS.

EVCLI

101.

EVCLIDIS

ELEMENTVM

NONVM.

Theorema 1. Propositio 1.

Si duo similes plani numeri mutuò sese multiplicantes quendam procreent, productus quadratus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	E	B	D		C
4	6	9	16	24	36

Theorema 2. Propositio 2.

Si duo numeri mutuò sese multiplicantes quadratum faciant, illi similes sunt plani.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A		B	D		C
4	6		9	18	36

Theorema 3. Propositio 3.

Si cubus numerus seipsum multiplicans procreet aliquem, productus cubus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
D	D	A			B
3	4	8	16	32	64

Theorema 4. Propositio 4.

Si cubus numerus cubū
 numerum multipli- $\vdots$ $\vdots$ $\vdots$ $\vdots$
 A B D C
 cans quendam procre- 8 27 64 216
 et, procreatus cubus erit.

Theorema 5. Propositio 5.

Si cubus numerus numerum quendam mul-
 tiplicans cubum pro- $\vdots$ $\vdots$ $\vdots$ $\vdots$
 A B D C
 creet, & multiplica- 27 64 729 1728
 tus cubus erit.

Theorema 6. Propositio 6.

Si numerus seipsum $\vdots$ $\vdots$ $\vdots$
 multiplicans cubum A B C
 procreet, & ipse cu- 27 729 1968;
 bus erit.

Theorema 7. Propositio 7.

Si compositus numerus quendam numerum
 multiplicans quem- $\vdots$ $\vdots$ $\vdots$ $\vdots$ $\vdots$
 A B C D E
 piam procreet, pro- 6 8 48 2 ;
 ductus solidus erit.

Theorema 8. Propositio 8.

Si ab vnitate quotlibet numeri deinceps pro-
 portionales sint, tertius ab vnitate quadra-
 tus est, & vnum intermittentes omnes: quar-
 tus autem cubus, & duobus intermissis om-

nes:

104 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 nibus vnum intermittentibus. Quòd si qui
 vnitatem sequitur, cubus non sit, neque alius
 vllus cubus erit, demptis quarto ab vnitatem
 ac omnibus duos intermittentibus.

Theorema 11. Propositio 11.

Si ab vnitatem numeri quotlibet deinceps
 proportionales sint, minor maiorem meti-
 tur per quempi-
 am eorum qui
 inproportiona-
 libus sunt numeris.

$\dot{A}$	$\dot{B}$	$\dot{C}$	$\dot{D}$	$\dot{E}$
1	2	4	8	16

Theorema 12. Propositio 12.

Si ab vnitatem quotlibet numeri sint propor-
 tionales, quot primorum numerorum vlti-
 mum metiuntur, totidem & eum qui vnitati
 proximusest, metientur.

• Vni- tas	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$
	A	B	C	D	E	H	G
	4	16	64	256	2	8	32
							128

Theorema 13. Propo-
 sitio 13.

Si ab vnitatem sint quotcunque numeri deinceps
 proportionales, primus autem sit qui v-
 nitatem sequitur, maximum nullus alius me-
 tie-

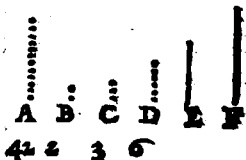
tietur, ijs exceptis qui in proportionalibus sunt numeris.

•
Vni.
143.

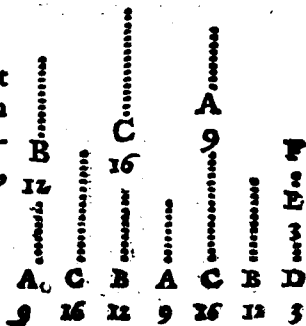
Theorema 14. Propositio 14.

Si minimum numerum primi aliquot numeri metiantur, nullus alius numerus primus illum metietur, ijs exceptis qui primo metiuntur.

Theorema 15. Propositio 15.

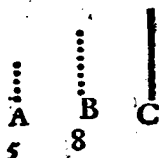
Si tres numeri deinceps proportionalis sint minimi, eadem cum ipsis habentium rationem, duo quilibet compositi ad tertium primi erunt.

Theo-

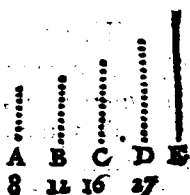
Theorema 16. Propositio 16.

Si duo numeri sint inter se
primi, non se habebit quæ
admodum primus ad se-
cundum, ita secundus ad
quempiam alium.

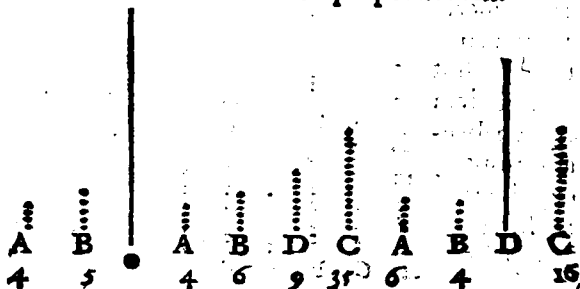
Theorema 17. Propositio 17.

Si sint quotlibet numeri
deinceps proportionales,
quorum extremi sint in-
ter se primi, non erit quæ
admodum primus ad se-
cundum, ita ultimus ad
quempiam alium.

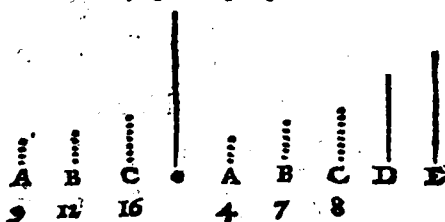
Theorema 18. Propositio 18.

Duobus numeris datis, considerare possitne
tertius illis inueniri proportionalis.

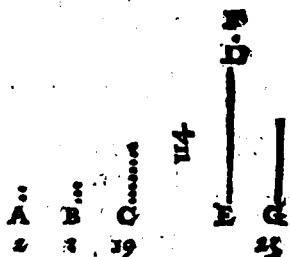
Theorema 19. Propositio 19.

Tribus numeris datis, considerare possitne quartus illis reperiri proportionalis.

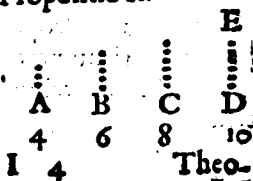
Theorema 20. Propositio 20.

Primi numeri plures sunt quacunque proposita multitudine primorum numerorum.

Theorema 21. Propositio 21:

Si pares numeri quotlibet compositi sint, totus est par.

Theo-

Theorema 22. Propositio 22.

Si impares numeri quotlibet compositi sint, sit autē par illorum multitudo, totus par erit.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ E \end{smallmatrix}$
5	9	7	3	

Theorema 23. Propositio 23.

Si impares numeri quotcunque compositi sint, sit autem impar illorū multitudo, & totus impar erit.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ E \end{smallmatrix}$
5	7	8	1	

Theorema 24. Propositio 24.

Si de pari numero par deductus sit, & reliquus par erit.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$
6		4

Theorema 25. Propositio 25.

Si de pari numero impar deductus sit, & reliquus impar erit.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$
8		1	4

Theorema 26. Propositio 26.

Si de impari numero impar deductus sit, & reliquus par erit.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$
4		6	1

Theorema 27. Propositio 27.

Si ab impari numero par ablatus sit, reliquus impar erit.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$
1	4	4

Theorema 28. Propositio 28.

Si impar numerus parem multiplicans, procreet quendam, procreatus par erit.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$
3	4	12

Theorema 29. Propositio 29.

Si impar numerus imparem numerum multiplicans quendam procreet, procreatus impar erit.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$
3	5	15

Theorema 30. Propositio 30.

Si impar numerus parem numerum metiatur, & illius dimidium metietur.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$
3	6	18

Theorema 31. Propositio 31.

Si impar numerus ad numerum quempiam primus sit, & ad illius duplum primus erit.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$
7	8	16	

Theorema 32. Pro-

positio 32.

Numerorum, qui à vni-
 binario dupli sunt, tas. A B C D
 vnusquisque pariter 2 4 8 16
 par est tantum.

Theorema 33. Pro-

positio 33.

Si numerus dimidium impar habeat,
 pariter impar est tantum.

A
 20

Theorema 34. Propo-

sitio 34.

Si par numerus nec sit duplus à bina-
 rio, nec dimidium impar habeat, pa-
 riter par est. & pariter impar.

A
 20

Theorema 35. Pro-

positio 35.

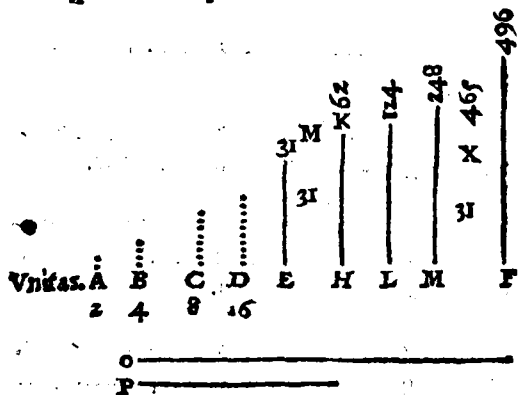
Si sint quotlibet numeri de-
 inceps proportionales, detra-
 hantur autem de secundo &
 ultimo æquales ipsi primo,
 erit quemadmodum secundi
 excessus ad primum, ita vlti-
 mi excessus ad omnes qui
 vltimum antecedunt.

F
 4
 K
 4
 C
 4
 G
 4
 D
 4
 B
 4
 D
 16
 E
 16

Theo-

Theorema 36. Propositio 36.

Si ab unitate numeri quotlibet deinceps expositi sunt in duplici proportionem quoad totus compositus primus factus sit, isque totus in ultimum multiplicatus quempiam procreet, procreatus perfectus erit.

ELEMENTI IX. FINIS.

EVCLL

112
EVCLIDIS
ELEMENTVM
DECIMVM.

DEFINITIONES.

1
Commenfurabiles magnitudines dicuntur illæ, quas eadem mensura metietur.

2
Incommenfurabiles verò magnitudines dicuntur hæ, quarum nullam mensuram communem contingit reperiri.

3
Lineæ rectæ potentia commensurabiles sunt, quarum quadrata vna eadem superficies siue area metitur.

4
Incommenfurabiles verò lineæ sunt, quarum quadrata, quæ metiatur area communis, reperiri nulla potest.

5
Hæc cum ita sint, ostendi potest quòd quantunque linea recta nobis proponatur, existunt etiam aliæ lineæ innumerabiles eidem commensurabiles, aliæ item incommensurabiles, hæ quidem longitudine & poten-

potentia: illæ verò potentia tantum. Vocetur igitur linea recta, quantacunque proponatur, ῥητὴ, id est rationalis.

6

Lineæ quoque illi ῥητὴ commensurabiles siue longitudine & potentia, siue potentia tantum, vocentur & ipsæ ῥητά, id est rationales.

7

Quæ verò lineæ sunt incommensurabiles illi τῇ ῥητῇ, id est primo loco rationali, vocentur ἄλογoi, id est irrationales.

8

Et quadratum quod à linea proposita describitur, quam ῥητὴν vocari volumus, vocetur ῥητόν.

9

Et quæ sunt huic commensurabilia, vocentur ῥητά.

10

Quæ verò sunt illi quadrato ῥητῷ scilicet incommensurabilia, vocentur ἄλογα, id est surda.

II

Et lineæ quæ illa incommensurabilia describunt, vocentur ἄλογαι. Et quidem si illa incommensurabilia fuerint quadrata, ipsa eorum latera vocabuntur ἄλογαι lineæ: quod si quadrata quidem non fuerint, verum aliæ quæpiam superficies siue figura rectilineæ
tunc

tunc verò lineæ illæ quæ describunt quadrata æqualia figuris rectilineis, vocentur *ἀλογοί*.

Theorema 1. Propositio 1.

Duabus magnitudinibus inæqualibus propositis, si de maiore detrahatur plus dimidio, & rursus de residuo iterum detrahatur plus dimidio, idque semper fiat: relinquetur quædam magnitudo minor altera minore ex duabus propositis.

Theorema 2. Propositio 2.

Duabus magnitudinibus propositis inæqualibus, si detrahatur semper minor de maiore, alterna quadam detractiōe, neque residuum vnquam metiatur id quod ante se metiebatur, incommensurabiles sunt illæ magnitudines.

Problema 1. Propositio 3.

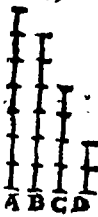
Duabus magnitudinibus commensurabilibus datis, maximam ipsarum communem mensuram reperire.

Proble-

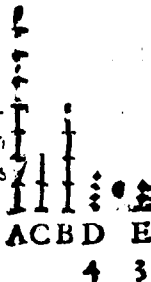
Problema 2. Propo-
sitio 4.

Tribus magnitudinibus commensurabilibus datis, maximam ipsarum communem mēsuram reperire. A B C D

Theorema 3. Propo-
sitio 5.

Commensurabiles magnitudines inter se proportionem eam habent, quam habet numerus ad numerum.

Theorema 4. Propo-
sitio 6.

Si duæ magnitudines proportionem eam habent inter se quam numerus ad numerum, commensurabiles sunt illæ magnitudines.

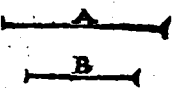
Theorema 5. Propositio 7.

Incommensurabiles magnitudines inter se proportionem non habent, quam numerus ad numerum.

Theorema 6. Propositio 8.

Si duæ magnitudines inter se proportionem non habent quam numerus ad numerum, incommensurabiles illæ sunt magnitudines.

Theorema 7. Propositio 9.

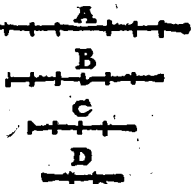
Quadrata, quæ describuntur à rectis lineis longitudine commensurabilibus, inter se proportionem habent quam numerus quadratus ad alium numerum quadratum. Et quadrata habentia proportionem inter se quam quadratus numerus ad numerum quadratum, habent quoque latera longitudine commensurabilia. Quadrata verò quæ

quæ describuntur à lineis longitudine in-
còmensurabilibus, proportioné non habent
inter se, quam quadratus numerus ad nume-
rum alium quadratum. Et quadrata non ha-
bentia proportionem inter se quam numerus
quadratus ad numerum quadratum, neque
lateraliter habebunt longitudine commensura-
bilia.

Theorema 8. Propositio 10.

Si quatuor magnitudines fuerint proporti-
onales, prima verò secundæ fuerit commen-
surabilis, tertia quoque quartæ commensurabilis
erit, quòd si prima secun-
dæ fuerit incommensura-
bilis, tertia quoque quar-
tæ incommensurabilis
erit.

Problema 3. Propositio 11.

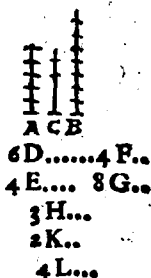
Propositæ lineæ rectæ (quam *ῥητὴν* vocari
diximus) reperire duas lineas rectas incom-
mensurabiles, hanc quidem
longitudine tantum, illam ve-
rò non longitudine tantum,
sed etiam potentia incommen-
surabilem.

118 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

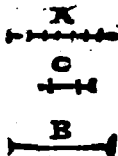
Theorema 9. Pro- positio 12.

Magnitudines quæ ei-
dē magnitudini sunt
commensurabiles, in-
ter se quoque sunt cō-
mensurabiles.

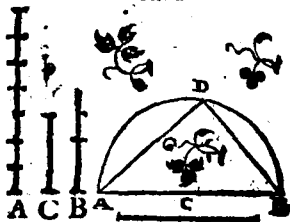
Theorema 10. Propositio 13.

Si ex duabus magnitudinibus
hæc quidem commensurabilis
sit tertiæ magnitudini, illa ve-
rò eidem incommensurabilis,
incommensurabiles sunt illæ
duæ magnitudines.

Theorema 11. Propositio 14.

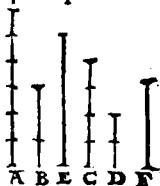
Si duarum magnitudinum commensurabi-
lium altera fuerit incommensurabilis ma-
gnitudini alteri
cuiuspiam tertiæ,
reliqua quoque
magnitudo eidē
tertiæ incōmen-
surabilis erit.

Theorema 12. Propositio 15.

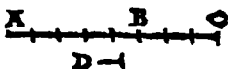
Si quatuor rectæ proportionales fuerint,
possit

possit autem prima plusquam secunda tanto quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine: tertia quoque poterit plusquam quarta tanto quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine. Quod si prima possit plusquam secunda quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis: tertia quoque poterit plusquam quarta quadrato lineæ sibi incommensurabilis longitudine.

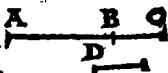
Theorema 13. Propositio 16.

Si duæ magnitudines commensurabiles componantur, tota magnitudo composita singulis partibus commensurabilis erit. quod si tota magnitudo composita alterutri parti commensurabilis fuerit, illæ duæ quoque partes commensurabiles erunt.

Theorema 14. Propositio 17.

Si duæ magnitudines incommensurabiles componantur, ipsa quoque tota magnitudo singulis partibus componentibus incommensurabilis erit. Quod si tota alteri parti incommensurabilis fuerit, illæ quoque primæ magnitudines inter se incommensurabiles erunt.

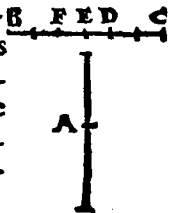

K 2

Theo.

Theorema 15. Propositio 18.

Si fuerint duæ rectæ lineæ inæquales, & quartæ parti quadrati quod describitur à minore, æquale parallelogrammum applicetur secundum maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi: si præterea parallelogrammum sui applicatione diuidat lineam illam in partes inter se commensurabiles longitudine, illa maior linea tanto plus potest quàm minor, quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine. Quòd si maior plus possit quàm minor, tanto quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine, & præterea quartæ parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrammum applicetur secundum maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi, parallelogrammum sui applicatione diuidit maiorem in partes inter se longitudine commensurabiles.

Theorema 16. Propositio 19.

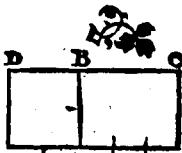
Si fuerint duæ rectæ inæquales, quartæ autem parti quadrati lineæ minoris æqua-

le parallelogrammum secundum lineam maiorem applicetur, ex qua linea tantum excurret extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus eiusdem parallelogrammi: si parallelogrammum præterea sui applicatione diuidat lineam in partes inter se longitudine incommensurabiles, maior illa linea tantò plus potest quàm minor, quantum est quadratum lineæ sibi maiori incommensurabilis longitudine. Quòd si maior linea tantò plus possit quàm minor, quantum est quadratum lineæ incommensurabilis sibi longitudine: & præterea quartæ parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrammum applicetur secundum maiorem, ex qua tantum excurret extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius: parallelogrammum sui applicatione diuidit maiorem in partes inter se incommensurabiles longitudine.

Theorema 17. Propositio 20.

Superficies rectangula contenta ex lineis rectis rationalibus longitudine commensurabilibus se-

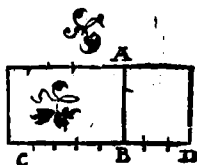

K ; cundū

122 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 cundum vnum aliquem modum ex antedi-
 ctis, rationalis est.

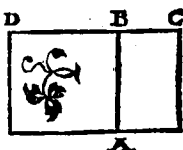
Theorema 18. Propositio 21.

Si rationale secundum li-
 neam rationalem applice-
 tur, habebit alterum la-
 tus lineam rationalem &
 commensurabilem longi-
 tudine lineæ cui rationale
 parallelogrammum ap-
 plicatur.

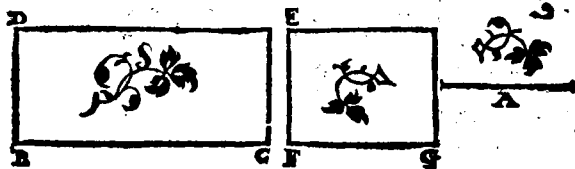
Theorema 19. Propositio 22.

Superficies rectangula contenta duabus li-
 neis rectis rationalibus
 potentia tantum commē-
 furabilibus, irrationalis
 est. Linea autem quæ il-
 lam superficiem potest,
 irrationalis & ipsa est: vo-
 cetur verò medialis.

Theorema 20. Propositio 23.

Quadrati lineæ medialis applicati secun-

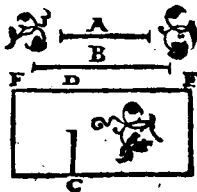

dum

dum lineam rationalem, alterum latus est linea rationalis, & incommensurabilis longitudine lineæ secundum quam applicatur.

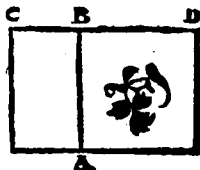
Theorema 21. Propositio 24.

Linea recta mediali commensurabilis, est tripla quoque medialis.

Theorema 22. Propositio 25.

Parallelogrammum rectangulum contentum ex lineis medialibus longitudine commensurabilibus, mediale est.

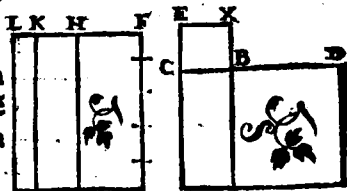

Theorema 23. Propositio 26.

Parallelogrammum rectangulum comprehensum

duabus lineis medialibus potentia tantum commensurabilibus, vel ra-

tionale est, vel mediale.

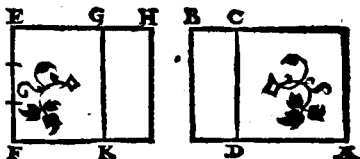

K

4

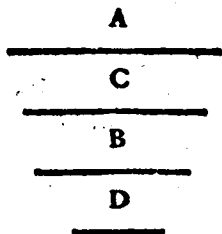
Theo.

Mediale
nó est ma-
ius quàm
mediale
superficie
rationali

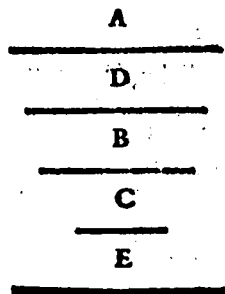
Proble. 4. Pro-
positio 28.

Mediales lineas inue-
nire potentia tantum
commensurabiles ra-
tionale comprehen-
dentes.

Problema 5. Propo-
sitio 29.

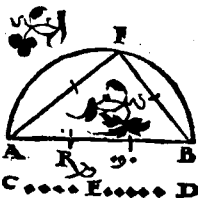
Mediales lineas inue-
nire potentia tantum
commensurabiles me-
diale comprehenden-
dentes.

Proble-

Problema 6. Propositio 30.

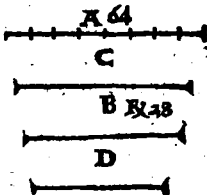
Reperire duas rationales
potentia tantum commē-
surabiles huiusmodi, vt
maior ex illis possit plus
quàm minor quadrato li-
near sibi commensurabilis
longitudine.

Problema 7. Propositio 31.

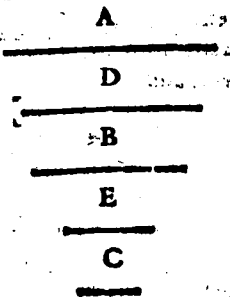
Reperire duas lineas mediales potentia tantum commensurabiles rationalem superficiem continentes, tales in qua, ut maior possit plus quam minor quadrato lineæ sibi commensurabilis longitudine. j

The diagram consists of a horizontal line segment with 64 equal parts, labeled 'A 64'. Below this line are two horizontal bars, labeled 'B' and 'D', representing areas of 48 and 12 respectively.

Problema 8. Propositio 32.

Reperire duas lineas
mediales potentia tan-
tū commensurabiles
medialem superfici-
em continentes, huius-
modi ut maior plus
possit quā minor
quadrato lineæ sibi cō-
mensurabilis longitu-
dine.

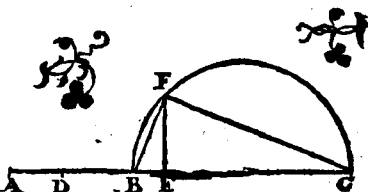

Problema 9. Propositio 33.

Reperire duas rectas potentia incommensurabiles, quarum quadrata simul addita, faciant su-

perfici-
em ratio-
nalem, pa-
rallelo-
grammū

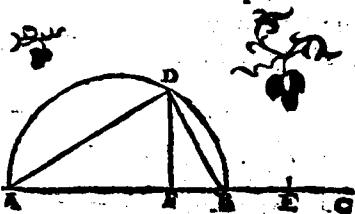
verò ex
ipsis contentum sit mediale.

Problema 10. Propositio 34.

Reperire lineas duas rectas potentia incommensurabiles, conficientes compositum ex

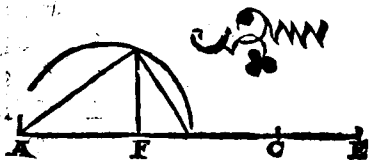
ipsarū qua-
dratis me-
diale, pa-
rallelogrā-
mum verò
ex ipsis cō-
tentum ra-
tionale.

Problema 11. Propositio 35.

Reperire duas lineas rectas potentia incommensurabiles, conficientes id quod ex ipsarum quadratis componitur mediale, simul-
que

que parallelogrammum ex ipsis contentum,
mediale, quod præterea parallelogrammum
sit in-
comen-
surabile
composito
ex qua-
dratis ip-
sarum

PRINCIPIVM SENARIO- rum per compositionem.

Theorema 25. Propositio 36.

Si duæ rationales potentia tantum com-
mensurabiles componantur, tota linea erit irra-
tionalis. Vocetur autem Bi-
nomium

Theorema 26. Propositio 37.

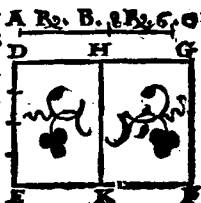
Si duæ mediales potentia tantum com-
mensurabiles rationale continentes componan-
tur, tota linea
est irrationalis,
vocetur autem Bimediale prius.

Theo-

Theorema 27. Propositio 38.

Si duæ mediales potentia tantum commensurabiles mediale continentes componantur, tota linea est irrationalis. vocetur autem Bimediale secundum.

Theorema 28. Propositio 39.

Si duæ rectæ potentia incommensurabiles componantur, conficientes compositum ex quadratis ipsarum rationale, parallelogrammum verò ex ipsis contentum mediale, tota linea re-
cta est
irrationalis. Vocetur autem linea maior.

Theorema 29. Propositio 40.

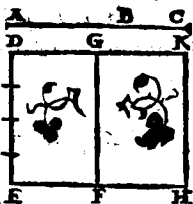
Si duæ rectæ potentia incommensurabiles componantur, conficientes compositum ex ipsarum quadratis mediale, id verò quod fit ex ipsis, rationale, tota linea est irrationalis.

Voce-
tur au-
tem potens rationale & mediale.

Theorema 30. Propositio 41.

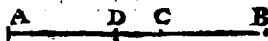
Si duæ rectæ potentia incommensurabiles componantur, conficientes compositum ex quadratis ipsarum mediale, & quod continetur

netur ex ipsis, mediale, & præterea incommensurable composito ex quadratis ipsarum, tota linea est irrationalis. Vocetur autem potens duo medialis.

Theorema 31. Propositio 42.

Binomium in vnico tantum puncto diuiditur in sua nomina, id est in lineas

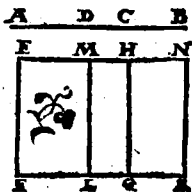

Theorema 32. Propositio 43.
Bimediale prius in vnico tantum puncto diuiditur in sua nomina.

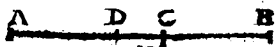
Theorema 33. Propositio 44.

Bimediale secundum in vnico tantum puncto diuiditur in sua nomina.

Theorema 34. Propositio 45.

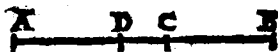
Linea maior in vnico tantum puncto diuiditur in sua nomina.

Theo.

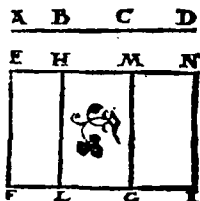
Theorema 35. Propositio 46.

Linea potens rationale & mediale in vnico tantum puncto diuiditur in sua nomina.

Theorema 36. Propositio 47.

Linea potens duo media in vnico tantum puncto diuiditur in sua nomina.

DEFINITIONES

secundæ.

Proposita linea rationali, & binomio diuiso in sua nomina, cuius binomij maius nomen, id est, maior portio possit plusquam minus nomen quadrato lineæ sibi, maiori inquam nomini, commensurabilis longitudine.

1

Si quidem maius nomen fuerit commensurable longitudine propositæ lineæ rationali, vocetur tota linea Binomium primum.

2

Si verò minus nomen, id est minor portio Binomij, fuerit commensurable longitudine:

ne propositæ lineæ rationali, vocetur tota lineæ Binomium secundum:

3

Si verò neutrum nomen fuerit commensurable longitudine propositæ lineæ rationali, vocetur Binomium tertium.

Rursus si maius nomen possit plusquam minus nomen quadrato lineæ sibi incommensurabilis longitudine:

4

Si quidem maius nomen est commensurable longitudine propositæ lineæ rationali, vocetur tota lineæ Binomium quartum:

5

Si verò minus nomen fuerit commensurable longitudine lineæ rationali, vocetur Binomium quintum:

6

Si verò neutrum nomen fuerit longitudine commensurable lineæ rationali, vocetur illa Binomium sextum.

Problema 12. Propositionis 48.

D				
E	16	F	12	G

H

12 4

A.....C....B

16

Repetire Binomium primum.

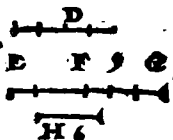
Problema

EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Problema 13. Pro-
positio 49.

9 3
A.....C.....B
12

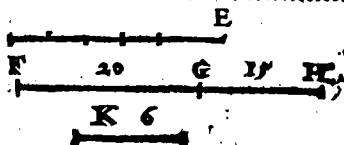
Reperire Binomjum se-
cundum.

Problema 14. Pro-
positio 50.

15 3
A.....C.....
10
D

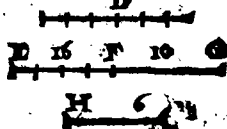
Reperi
re Bino
mium
tertiu.

Problema 15. Pro-
positio 51.

10 6
A.....C.....B
16
D

Reperire Binomium
quartum.

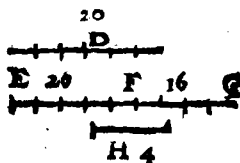

Proble-

Problema 16. Pro-
positio 52.

A.....C....

Reperire Binomium
quintum.

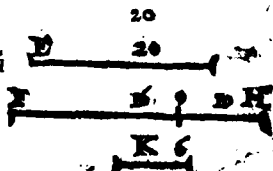

Probl. 17. Pro-
positio 53.

A.....C.....B

D.....

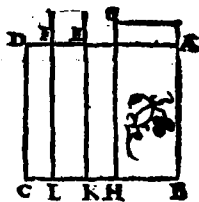
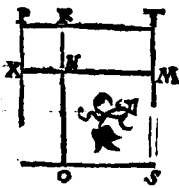
Reperire Binomium
sextum.

Theorema 37. Propositio 54.

Si superficies contenta fuerit ex rationali & Bino-

mio pri-
mo. li-
nea quæ
illam su-
perfici-
em po-

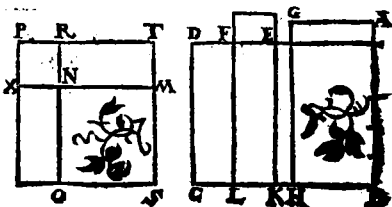
test, est irrationalis, quæ Binomium vocatur.

L

Theore-

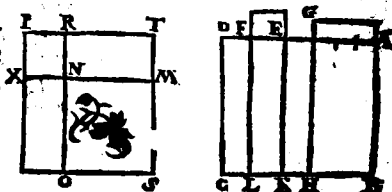
Theorema 38. Propositio 55.

Si superficies contenta fuerit ex linea rationali & Binomio secundo, linea potens illam superficiem est irrationalis, quæ Bimediale primum vocatur.

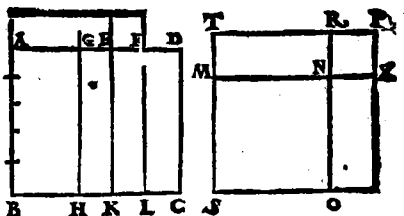
Theorema 39. Propositio 6.

Si superficies contineatur ex rationali & Binomio tertio, linea quæ illam superficiem potest, est irrationalis, quæ dicitur Bimediale secundum.

Theorema 40. Propositio 57.

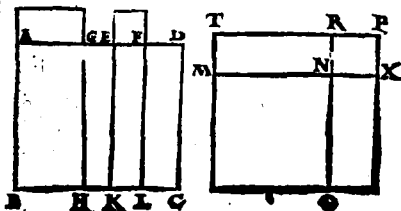
Si superficies contineatur ex rationali & Binomio

mio quarto, linea potens superficiem illam, est irrationalis, quæ dicitur maior.

Theorema 41. Pro-
positio 58.

Si superficies contineatur ex rationali & Binomio quinto, linea quæ illam superficiem potest est irrationalis, quæ dicitur potens rationale & mediale:

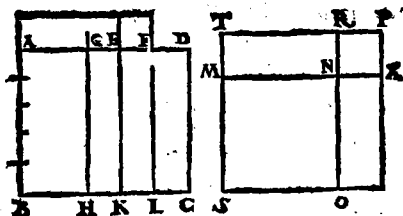
Theorema 42 Pro-
positio 59.

Si superficies contineatur ex rationali & Binomio sexto, linea quæ illam superficiem potest est irrationalis, quæ dicitur

L 2

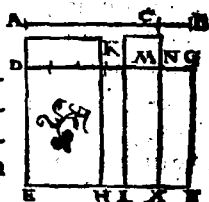
potens

136 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
potens dūo medialia.

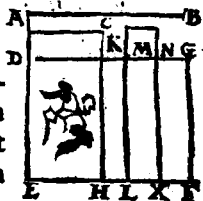
Theorema 43. Pro-
positio 60.

Quadratum Binomij se-
cundum lineam rationa-
lem applicatum, facit al-
terum latus Binomium
primum.

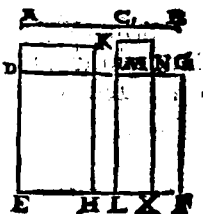
Theorema 44. Pro-
positio 61.

Quadrātū Bimedialis pri-
mī secundum rationalem
lineam applicatum, facit
alterum latus Binomium
secundum.

Theorema 45. Propo-
sitio 62.

Quadratum Bimedialis
secundi secundum ratio-
nalem applicatū, facit al-
terū latus Binomiū tertium.

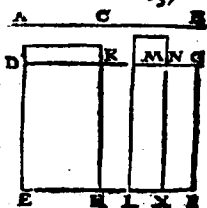

Theo-

Theorema 46. Pro-

positio 63.

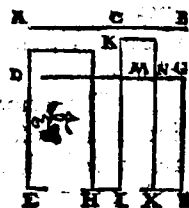
Quadratum lineæ maioris secundum lineam rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium quartum.

Theorema 47. Pro-

positio 64.

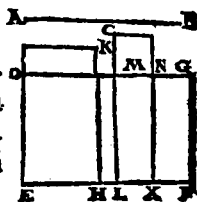
Quadratum lineæ potentis rationale & mediale secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium quintum.

Theorema 48. Pro-

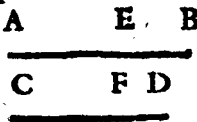
positio 65.

Quadratum lineæ potentis duo medialis secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium sextum.

Theorema 49. Propositio 66.

Linea longitudine communis Binomio est & ipsa Binomium eiusdem ordinis.

138 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 50. Propositio 67.

Linea longitudine com- A E B
mensurabilis alteri bime-
dialium, est & ipsa bimed-
iale etiam eiusdem ordinis. B F D

Theorema 51. Propo- A E B
sitio 68. ————|—————

Linea commensurabilis C F D
lineæ maiori, est & ipsa ————
maior.

Theorema 52. Propositio 69.

Linea commensurabilis lineæ potenti ratio-
nale & mediale, est & A E B
ipsa linea potens ratio- ————|—————
nale & mediale. C F D

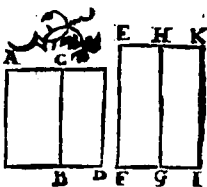
Theorema 53. Propositio 70.

Linea commensurabi-
lis lineæ potenti duo A E B
medialia, est & ipsa li- ————|—————
nea potens duo medi- C F D
alia. ————

Theorema 54. Pro-
positio 71.

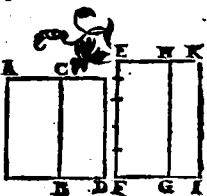
Si duæ superficies rationalis & medialis si-
mul componantur, linea quæ totam superfi-
ciem

ciem compositam potest,
est vna ex quatuor irra-
tionalibus, vel ea quæ di-
citur Binomium, vel bi-
mediale primum, vel li-
nea maior, vel linea po-
tens rationale & mediale.

Theorema 55. Propositio 72.

Si duæ superficies media-
les incommensurabiles si-
mul componantur, fiunt
reliquæ duæ lineæ irra-
tionales, vel bimediale se-
cundum, vel linea potens
duo medialia.

SCHOLIUM.

*Binomium & cetera consequentes linea irratio-
nales, neque sunt eadem cum linea mediali, ne-
que ipsa inter se.*

*Nam quadratum lineæ medialis applicatum se-
cundum lineam rationalem, facit alterum latus
lineam rationalem, & longitudine incommensu-
rabilem lineæ secundum quam applicatur, hoc
est, lineæ rationali, per 23.*

*Quadratum verò Binomij secundum rationalem
applicatum, facit alterum latus Binomium pri-
mum, per 60.*

Quadratum verò Bimedialis primi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium secundum, per 61.

Quadratum verò Bimedialis secundi secundum rationalem applicatum facit alterum latus Binomium tertium, per 62.

Quadratum verò linea maioris secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium quartum, per 63.

Quadratum verò linea potentis rationale & mediale secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium quintum, per 64.

Quadratum verò linea potentis duo medialis secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium sextum, per 65.

Cum igitur dicta latera, quæ latitudines vocantur, differant & à prima latitudine, quoniam est rationalis, cum inter se quoque differant, eo quia sunt Binomia diversorum ordinum: manifestum est ipsas lineas irracionales, differentes esse inter se.

LIBER X. 141
 SECVNDVS ORDO AL-
 terius sermonis, qui est de de-
 tractione.

Principium senatorium per deductionem.

Theorema 56. Pro-
 positio 73.

Si de linea rationali detrahatur rationalis
 potentia tantum commensurabilis ipsi to-
 ti, residua est irra- A C B
 tionalis, vocetur au-
 tem Residuum.

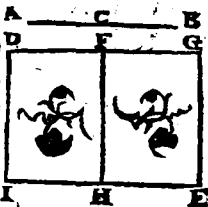
Theorema 57. Pro-
 positio 74.

Si de linea mediali detrahatur medialis po-
 tentia tantum commensurabilis toti lineæ,
 quæ verò detracta est cum tota contineat su-
 perficiem rationalem, residua est irratio-
 nalis. Vocetur au- A C B
 tem Residuum
 mediale primum.

Theorema 58. Pro-
 positio 75.

Si de linea mediali detrahatur medialis po-
L s tentia

tentia tantum commensurabilis toti, quæ verò detracta est, cum tota contineat superficiem medialem, reliqua est irrationalis. Vocetur autem Residuum mediale secundum.

Theorema 57. Propositio 76.

Si de linea recta detrahatur recta potentia incommensurabilis toti, compositum autem ex quadratis totius lineæ & lineæ detractæ sit rationale, parallelogrammum verò ex iisdem contentum sit mediale, reliqua linea erit irrationalis. A C B
Vocetur autem linea minor.

Theorema 58. Propositio 77.

Si de linea recta detrahatur recta potentia

tiā incommensurabilis toti lineæ, compositum autem ex quadratis totius & lineæ detractæ sit mediale, parallelogrammum verò bis ex eisdem contentum sit rationale, reliqua linea est irrationalis. Vocetur autem linea faciens cum superficie rationali totam superficiem medialem.

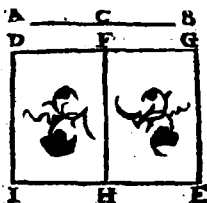
A C B

Theorema 59. Propositio 78.

Si de linea recta detrahatur recta potentia incommensurabilis toti lineæ, compositum autem ex quadratis totius & lineæ detractæ sit mediale, parallelogrammum verò bis ex iisdem sit etiam mediale: præterea sint quadrata ipsarum incommensurabilia parallelogrammo bis ex iisdem contento, reliqua linea est irrationalis. Vocetur autem linea faciens cum superficie

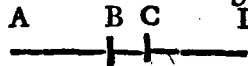
ficie

ficie mediali
totam super-
ficiem medi-
lem.

Theorema 60. Propositio 79.

Residuo vnica tantum linea recta coniun-
tur rationalis, po- A B C D
tentia tantum com-
mensurabilis toti lineæ.

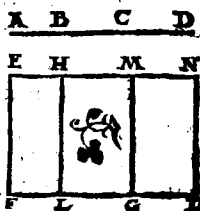
Theorema 61. Propositio 80.

Residuo mediali primo vnica tantum linea
coniungitur medialis, potentia tantum com-
mensurabilis toti, A B C D
ipsa cum tota conti-
nens rationale.

Theorema 62. Pro- positio 81.

Residuo mediali secun-
do vnica tantum coniun-
gitur medialis, potenti-
tantum commensurabilia
toti ipsa cum tota conti-
nens mediale.

Theorema 63. Propositio 82.

Lineæ minori vnica tantum recta coniungi-
tur

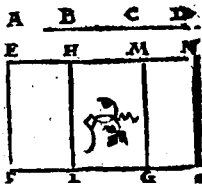
tur potentia incommensurabilis toti, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsarum rationale, id A B C D
verò parallelogram.
mum, quod bis ex ipsis fit, mediale.

Theorema 64. Propositio 83.

Lineæ facienti cum superficie rationali totam superficiem medialem, vnica tantum coniungitur linea recta potentia incommensurabilis toti, faciens autem cum tota compositum ex quadratis ipsarum, mediale, id verò quod fit A B C D
bis ex ipsis, rationale.

Theorema 65. Propositio 84.

Lineæ cum mediali superficie facienti totam superficiem medialem, vnica tantum coniungitur linea potentia toti incommensurabilis, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsarum mediale, id verò quod fit
bis ex ipsis etiam mediale, & præterea faciens compositum ex quadratis ipsarum incommensurable ei quod fit bis ex ipsis.

DEFINI.

Proposita linea rationali & residuo.

1

Si quidem tota, nempe composita ex ipso residuo & linea illi coniuncta, plus potest quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi commensurabilis longitudine, fueritque tota longitudine commensurabilis lineæ propositæ rationali, residuum ipsum vocetur Residuum primum.

2

Si verò coniuncta fuerit longitudine commensurabilis rationali, ipsa autem tota plus possit quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commensurabilis, residuum vocetur Residuum secundum.

3

Si verò neutra linearum fuerit longitudine commensurabilis rationali, possit autem ipsa tota plusquam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commensurabilis, vocetur Residuum tertium.

Rursus si tota possit plus quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis.

4

Et quidem, si tota fuerit longitudine commensu-

mensurabilis ipsi rationali, vocetur Residuum quartum.

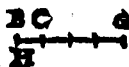
Si verò coniuncta fuerit longitudine commensurabilis rationali, & tota plus possit quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis, vocetur Residuum quintum.

6

Si verò neutra linearum fuerit commensurabilis longitudine ipsi rationali, fueritque tota potentior quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis, vocetur Residuum sextum.

Problema 18. Propositio 85.

Reperire primum Residuum.

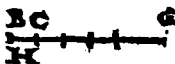
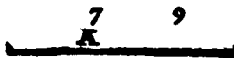

16

D.....F.....E

Problema 19. Propositio 86.

Reperire secundum Residuum.

D.....F.....E

27

9

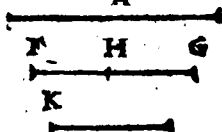
Proble-

Problema 20. Pro-
positio 87.

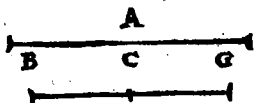
E.....

21
B.....D.....C
9 7

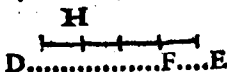
Reperire tertium Re-
siduum.

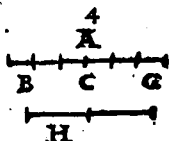
Probl. 21. Pro-
positio 88.

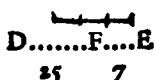
Reperire quar-
tum Residuum.

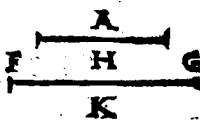
Problema 22. Pro-
positio 89.

Reperire quintum Re-
siduum.

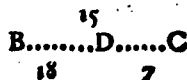
Problema 23. Pro-
positio 90.

Reperire sextum Resi-
dum.

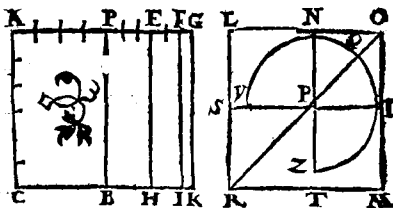

Theore-

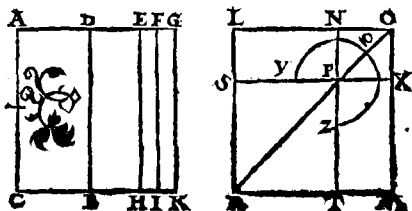
Theorema 66. Propositio 91.

Si superficies contineatur ex linea rationali & residuo primo, linea quæ illam superficiem potest, est residuum.

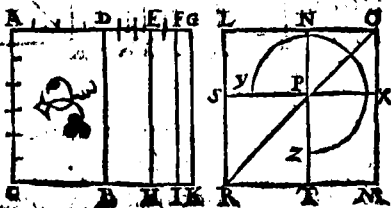
Theorema 67. Propositio 92.

Si superficies contineatur ex linea rationali & residuo secundo, linea quæ illam superficiem potest, est residuum mediale primum.

Theorema 68. Propositio 93.

Si superficies contineatur ex linea rationali & residuo ter-

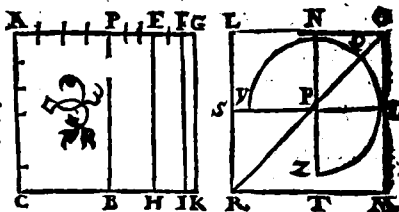
M

tio

350 EVCLID: ELEMEN. GEOM.
tio, linea quæ illam superficiem potest est e-
fiduum mediale secundum.

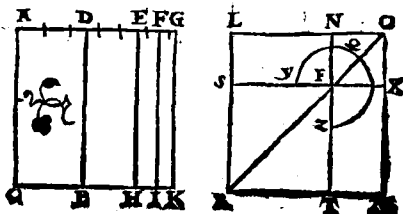
Theorema 69. Propositio 94.

Si superficies contineatur ex linea rationali
& resi-
duo
quarto,
linea quæ
illam su-
perfici-
em po-
test, est linea minor.

Theorema 70. Propositio 95.

Si superficies contineatur ex linea rationali
& residuo quinto, linea quæ illam superfi-
ciem potest est ea quæ dicitur cum rationa-
li su-
perfi-
cie fa-
ciens
totam
media-
lem.

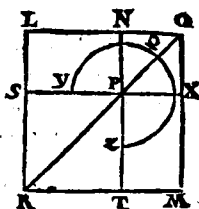
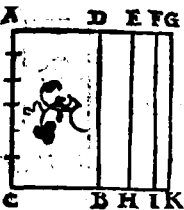

Theorema 71. Pro-
positio 96.

Si superficies contineatur ex linea rationali
&

& residuo sexto, linea quæ illam superficiem

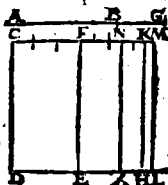
potest, A
est ea
quæ di
citur
facies
cum
media
li su-

perficie totam medialem.

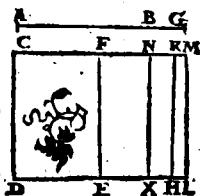
Theorema 72. Pro-
positio 97.

Quadratum residui secun-
dum lineam rationalem ap-
plicatum, facit alterum latus
residuū primum.

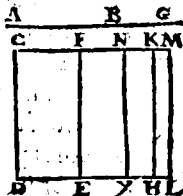
Theorema 73. Pro-
positio 98.

Quadratum residui me-
dialis primi secundum ra-
tionalem applicatum, fa-
cit alterum latus residuū
secundum.

Theorema 74. Pro-
positio 99.

Quadratū residui media-
lis secundi secundum ra-
tionalem applicatum, fa-
cit alterum latus residuū
tertium

M 2

Theo.

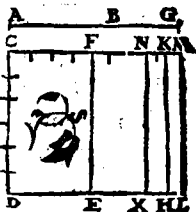
Theorema 75. Propositio 100.

Quadratum lineæ minoris secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum quartum.

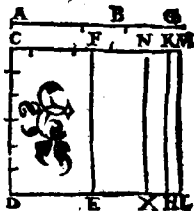
Theorema 76. Propositio 101.

Quadratum lineæ cum rationali superficie facientis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum quintum.

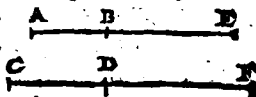
Theorema 77. Propositio 102.

Quadratum lineæ cum mediâli superficie facientis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum sextum.

Theorema 78. Propositio 103.

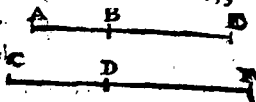
Linea residuo commensurabilis longitudine, est & ipsa residuum, & eiusdem ordinis.

Theorema 79. Propositio 104.

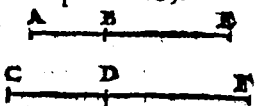
Linea commensurabilis residuo mediâli, est

& ipsa residuum me-
diale, & eiusdem or-
dinis.

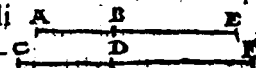
Theorema 80. Propositio 105.

Linea commensura-
bilis lineæ minori,
est & ipsa linea mi-
nor.

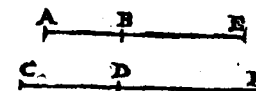
Theorema 81. Propositio 106.

Linea commensurabilis lineæ cum rationali
superficie facienti totam medialem, est & ip-
sa linea cum rationali
superficie faciens to-
tam medialem.

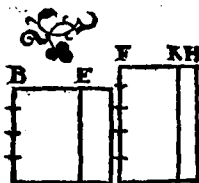
Theorema 82. Propositio 107.

Linea commensurabilis lineæ cum mediali
superficie facienti
totam medialem,
est & ipsa cum me-
diali superficie faciens totam medialem.

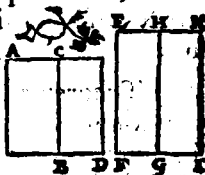
Theorema 83. Propositio 108.

Si de superficie rationali
detrahatur superficies me-
dialis, linea quæ reliquam
superficiem potest, est al-
terutra ex duabus irratio-
nalibus, aut residuum, aut
linea minor.

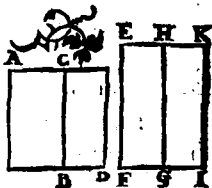
Theorema 84. Propositio 109.

Si de superficie mediali
detrahatur superficies ra-
tionalis, aliæ duæ irratio-
nales fiunt, aut residuum
mediale primum, aut cū
rationali superficiem fa-
ciens totam medialem.

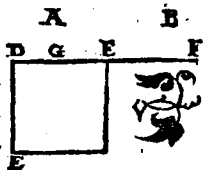
Theorema 85. Propositio 110.

Si de superficie mediali detrahatur superfi-
cies medialis quæ sit in-
commensurabilis toti, re-
liquæ duæ fiunt irratio-
nales, aut residuum me-
diale secundum, aut cū
mediali superficie faciēs
totam medialem.

Theorema 86. Pro-
positio 111.

Linea quæ Residuum di-
citur, non est eadem cum
ea quæ dicitur Binomiū.

SCHO.

Linea quæ Residuum dicitur, & cætera quinque eam consequentes irrationales, neque lineæ medialis neque sibi ipsæ inter se sunt eadem.

Nam quadratum lineæ medialis secundum rationalem applicatum, facit alterum latus, rationalem lineam longitudine incommensurabilem ei, secundum quam applicatur, per 23

Quadratum verò residui secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum primum, per 97.

Quadratum verò residui medialis primi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum secundum, per 98.

Quadratum verò residui medialis secundi, facit alterum latus residuum tertium, per 99.

Quadratum verò lineæ minoris, facit alterum latus residuum quartum, per 100.

Quadratum verò lineæ cum rationali superficie facientis totam medialem, facit alterum latus residuum quintum, per 101.

Quadratum verò lineæ cum mediali superficie facientis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum sextum, per 102.

Cum igitur dicta latera, quæ sunt latitudines cuiusque parallelogrammi unicuique quadrato æqualis & secundum rationalem applicati, differant & à primo latere, & ipsa inter se (nam à primo differunt, quoniam sunt resi-

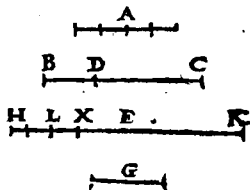
dua non eiusdem ordinis) constat ipsas quoque lineas irrationales inter se differentes esse. Et quoniam demonstratum est, Residuum non esse idem quod Binomium, quadrata autem residui & quinque linearum irrationalium illud consequentium, secundum rationalem applicata, faciunt altera latera ex residuis eiusdem ordinis cuius sunt & residua, quorum quadrata applicantur rationali: similiter & quadrata Binomij & quinque linearum irrationalium illud consequentium, secundum rationalem applicata, faciunt altera latera ex Binomij eiusdem ordinis, cuius sunt & Binomia, quorum quadrata applicantur rationali. Ergo lineae irrationales quae consequuntur Binomium, & quae consequuntur residuum, sunt inter se differentes. Quare dictae lineae omnes irrationales sunt numero 13.

1 Medialis.	primum.
2 Binomium.	10 Residuum mediale secundum.
3 Bimediale primum.	
4 Bimediale secundum.	11 Minor.
5 Maior.	12 Faciens cum rationali superficie totam medialem.
6 Potens rationale & mediale.	
7 Potēs duo medialia.	13 Faciens cum mediali superficie totam medialem.
8 Residuum.	
9 Residuum mediale	

Theore.

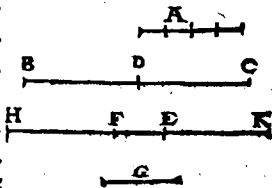
Theorema 87. Propositio 112.

Quadratum lineæ rationalis secundum Binomium applicatū, facit alterum latus residuum, cuius nomina sunt commensurabilia Binomij nominibus, & in eadem proportionē: præterea id quod fit Residuum, eundem ordinem retinet quem Binomium.

Theorema 88. Propositio 113.

Quadratum lineæ rationalis secundum residuum applicatū, facit alterum latus Binomium, cuius nomina sunt commensurabilia nominibus residui & in eadem proportionē: præterea id quod fit Binomium, est eiusdem ordinis, cuius & Residuum.

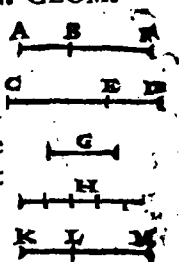
Theorema 89. Propositio 114.

Si parallelogrammum contineatur ex resi-

M 3

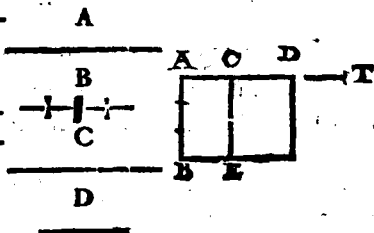
due

duo & Binomio, cuius nomina sunt commensurabilia nominibus residui & in eadem proportionem, linea quae illam superficiem potest, est rationalis.

Theorema 90. Propositio 115.

Ex linea mediali nascuntur lineae irrationales innumerales, quarum nulla vlla ante dictarum eadem sit.

Propositio 116.

Propositum nobis est demonstrare in figuris quadratis diametrum esse longitudinem incommensurabilem ipsi lateri.

EVCLIDIS

ELEMENTVM

VNDECIMVM, ET

SOLIDORVM

primum.

DEFINITIONES.

1

Solidum, est quod longitudinem, latitudinem, & crassitudinem habet.

2

Solidi autem extremum est superficies.

3

Linea recta est ad planum recta, cum ad rectas omnes lineas, à quibus illa tangitur, quæque in propositio sunt plano, rectos angulos efficit.

4

Planum ad planum rectum est, cum rectæ lineæ, quæ communi planorum sectioni ad rectos angulos in vno planorum ducuntur, alteri plano ad rectos sunt angulos.

5

Rectæ lineæ ad planum inclinatio, acutus est angulus ipsa insistente linea & adiuncta altera comprehensus, cum à sublimi rectæ illius lineæ termino deducta fuerit perpendicularis,

laris, atque à puncto quod perpendicularis in ipso plano fecerit, ad propositæ illius lineæ extremum, quod in eodem est plano, altera recta linea fuerit adiuncta.

6

Plani ad planum inclinatio, acutus est angulus rectis lineis contentus, quæ in utroque planorum ad idem communis sectionis punctum ductæ, rectos ipsi sectioni angulos efficiunt.

7

Planum similiter inclinatum esse ad planum, atque alterum ad alterum dicitur, cum dicti inclinationum anguli inter se sunt æquales.

8

Parallela plana, sunt quæ eodem non incidunt, nec concurrunt.

9

Similes figuræ solidæ, sunt quæ similibus planis, multitudine æqualibus continentur.

10

Æquales & similes figuræ solidæ sunt, quæ similibus planis, multitudine & magnitudine æqualibus continentur.

II

Solidus angulus, est pluriusquam duarum linearum, quæ se mutuo contingant, nec in eadem sint superficie, ad omnes lineas inclinatio.

Aliter.

Aliter.

Solidus angulus, est qui pluribus quàm duobus planis angulis in eodem non consistentibus plano, sed ad vnum punctum collectis, continetur.

12

Pyramis, est figura solida quæ planis continetur, ab vno plano ad vnum punctum collecta.

13

Prisma, figura est solida quæ planis continetur, quorum aduersa duo sunt & æqualia & similia & parallela, alia verò parallelogramma.

14

Sphæra est figura, quæ conuerso circumquiescentem diametrum semicirculo continetur, cùm in eundem rursus locum restitutus fuerit, vnde moueri cœperat,

15

Axis autem sphæræ, est quiescens illa linea circum quam semicirculus conuertitur.

16

Centrum verò Sphæræ est idem, quod & semicirculi.

17

Diameter autem Sphæræ, est recta quædam linea per centrum ducta, & vtrinque à sphæræ superficie terminata.

Conus

18

Conus est figura, quæ conuerso circumquiescens alterum latus eorum quæ rectum angulum continent, orthogonio triangulo continetur, cum in eundem rursus locum illud triangulum restitutum fuerit, vnde moueri cœperat. Atque si quiescens recta linea æqualis sit alteri, quæ circum rectum angulum conuertitur, rectangulus erit Conus: si minor, amblygonius: si verò maior oxygonius.

19.

Axis autem Coni, est quiescens illa linea, circum quam triangulum vertitur.

20

Basis verò Coni, circulus est, qui à circumducta linea recta describitur.

21

Cylindrus figura est, quæ conuerso circumquiescens alterum latus eorum quæ rectum angulum continent, parallelogrammæ orthogonio comprehenditur, cum in eundem rursus locum restitutum fuerit illud parallelogrammum, vnde moueri cœperat.

22

Axis autem Cylindri, est quiescens illa recta linea, circum quam parallelogrammum vertitur.

23

Bases verò cylindri, sunt circuli à duobus aduer-

aduersis lateribus quæ circumaguntur, descripti.

24.

Similes conî & cylindri, sunt quorum & axes & basium diametri proportionales sunt.

25.

Eubus est figura solida, quæ sex quadratis æqualibus continetur.

26.

Tetraëdum est figura, quæ triangulis quatuor æqualibus & æquilateris continetur.

27.

Octaëdum figura est solida, quæ octo triangulis æqualibus & æquilateris continetur.

28.

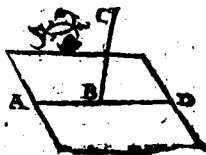
Dodecaëdum figura est solida, quæ duodecim pentagonis æqualibus, æquilateris, & æquiangulis continetur.

29.

Eicosaëdum figura est solida, quæ triangulis viginti æqualibus & æquilateris continetur.

Theorema 1. Proposition 1.

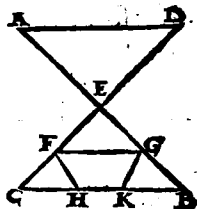
Quædam rectæ lineæ pars in subiecto quidem non est plano, quædam verò in sublimi.

Theore.

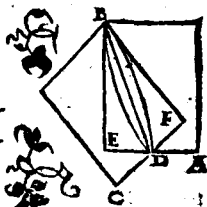
Theorema 2. Pro-
positio 2.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò secēt, in vno sunt pla-
no: atque triangulū om-
ne in vno est plano.

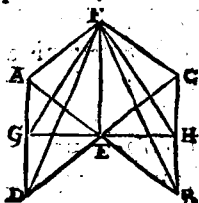
Theorema 3. Pro-
positio 3.

Si duo plana se mutuò se-
cēt, communis eorum se-
ctio est recta linea.

Theorema 4. Propositio 4.

Si recta linea rectis dua-
bus lineis se mutuò secan-
tibus, in communi sectio-
ne ad rectos angulos in-
sistat illa ducto etiam per
ipsas plano ad angulos re-
ctos erit.

Theorema 5. Pro-
positio 5.

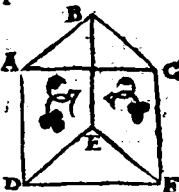
Si recta linea rectis tribus li-
neis se mutuò tangentibus,
in communi sectione ad re-
ctos angulos insistat, illæ tres
rectæ in vno sunt plano.

Theore

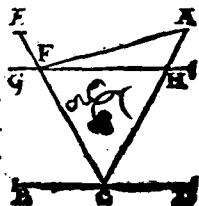
Theorema 10. Propositio 10.

Si duæ rectæ lineæ se mutuò tangentes ad duas rectas se mutuò tangentes sint parallelæ, non autem in eodem plano, illarum angulos æquales comprehendunt.

Problema I. Propositio II.

A dato sublimi puncto,
in subiectum planum per-
pendicularem rectam li-
neam ducere.

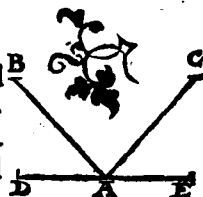
Problema 2. Propositio 12.

Dato plano, à puncto quod in il-
lo datum est, ad rectos angulos
rectam lineam excitare.

Theorema II. Propositio 13.

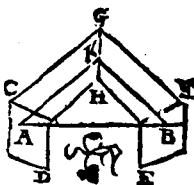
Dato plano, à puncto quod
in illo datum est, duæ re-
ctæ lineæ ad rectos angu-
los non excitabuntur ad
easdem partes.

Theo-

Theorema 12. Propositio 14.

Ad quæ plana, eadem recta linea recta est, illa sunt parallela.

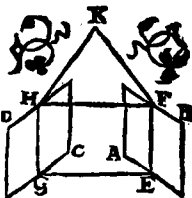
Theorema 13. Propositio 15.

Si duæ rectæ lineæ se mutuò tangentes ad duas rectas se mutuò tangentes sint parallelæ, non in eodem consistentes plano, parallela sunt quæ per illas ducuntur plana.

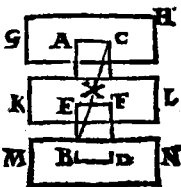
Theorema 14. Propositio 16.

Si duo plana parallela plano quopiam secantur, communes illorum sectiones sunt parallele.

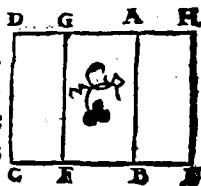
Theorema 15. Propositio 17.

Si duæ rectæ lineæ parallelis planis secantur, in eadem rationes secabuntur.

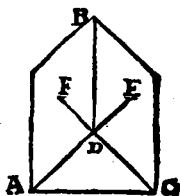
Theorema 16. Propositio 18.

Si recta linea plano cui-
piam ad rectos sit angu-
los, illa etiam omnia quæ
per ipsam plana, ad rectos
eidem plano angulos e-
runt.

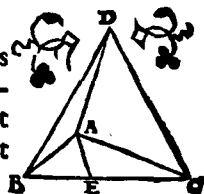
Theorema 17. Propositio 19.

Si duo plana se mutuo se-
cantia plano cuidam ad re-
ctos sint angulos, commu-
nis etiam illorum sectio
ad rectos eidem plano an-
gulos erit.

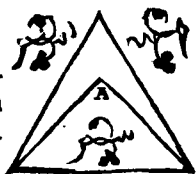
Theorema 18. Propositio 20.

Si angulus solidus planis
tribus angulis contineat-
ur, ex his duo quilibet
vtut assumpti tertio sunt
maiores.

Theorema 19. Propositio 21.

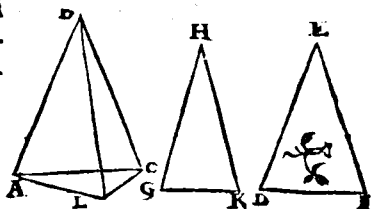
Solidus omnis angulus mi-
noribus continetur, quàm
rectis quatuor angulis pla-
nis.

Theo-

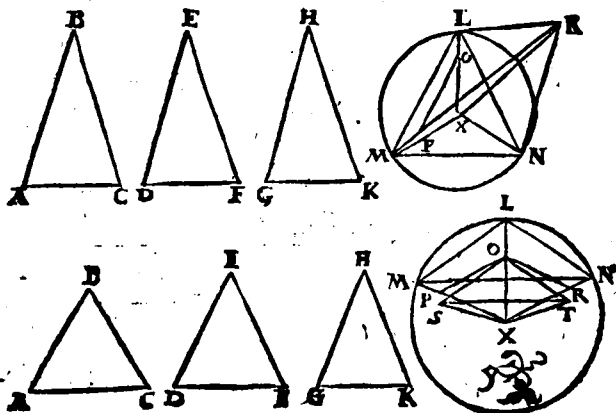
Theorema 20. Propositio 22.

Si plani tres anguli æqualibus rectis contineantur lineis, quorum duo vt libet assumpti, tertio sint maiores, triangulum constitui potest ex lineis æquales, illas rectas coniungentibus.

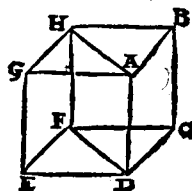
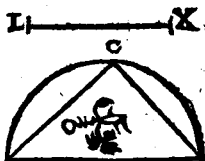
Problema 3. Propositio 23.

Ex planis tribus angulis, quorum duo vt libet assumpti tertio sint maiores, solidum angulum constituere. Decet autem illos tres angulos rectis quatuor esse minores.

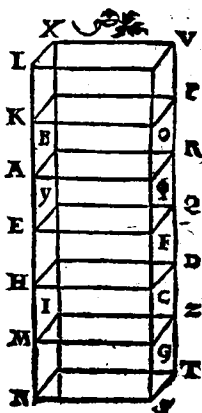
Theorema 21. Pro-
positio 24.

Si solidum parallelis pla-
nis contineatur, aduersa
illius plana & æqualia
sunt & parallelogram-
ma.

Theorema 22. Pro-
positio 25.

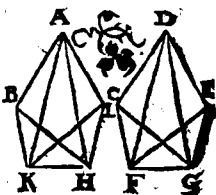
Si solidum parallelis pla-
nis contentum plano se-
cetur aduersis planis pa-
rallelo, erit quemadmo-
dum basis ad basim, ita
solidum ad solidum.

Proble-

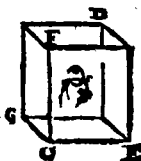
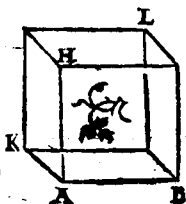
Problema 4. Pro-
positio 26.

Ad datam rectam lineam
eiusque punctum, angu-
lum solidum constituere
solido angulo dato æqua-
lem.

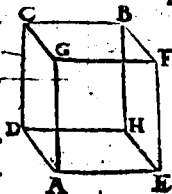
Problema 5. Propositio 27.

A data recta, dato solido parallelis planis
comprehensio simile & similiter positum so-
lidum
paralle-
lis pla-
nis con-
tentum
descri-
bere.

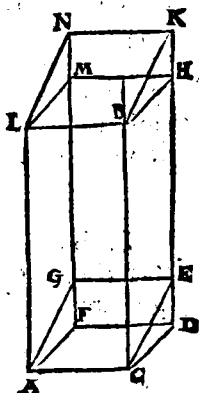
Theorema 23. Propositio 28.

Si solidum parallelis planis comprehensum,
ducto per aduersorum planorum diagonios
plano se-
ctum sit.
tum sit.
illud so-
lidū ab
hoc pla-
no bifa-
riam se-
cabitur.

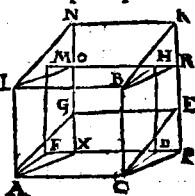

Theorema 34. Pro-
positio 29.

Solida parallelis planis comprehensa, quæ super eandem basim, & in eadē sunt altitudine, quorum insistentes lineæ in iisdem collocantur rectis lineis, illa sunt inter se æqualia.

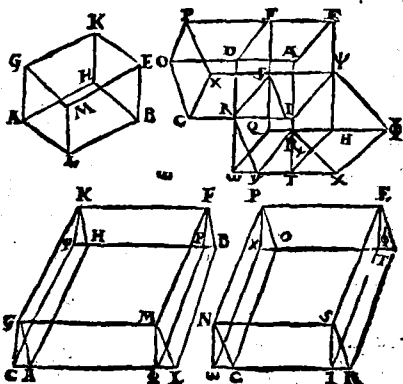

Theorema 25. Pro-
positio 30.

Solida parallelis planis circumscrip̃ta, quæ super eandem basim & in eadem sunt altitudine, quorum insistentes lineæ non in iisdem reperiuntur rectis lineis, illa sunt inter se æqualia.

Theorema 26. Pro-
positio 31.

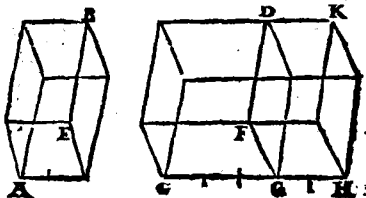
Solida parallelis planis circumscrip̃ta, quæ
in

in eadē
sunt al-
titudi-
ne, &
qualia
sunt in-
ter se.

Theorema 27. Pro-
positio 32.

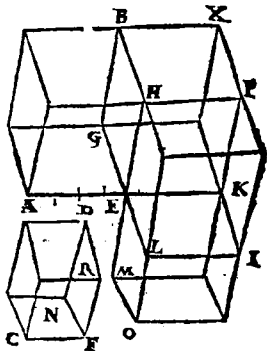
Solida parallelis planis circumscripta quæ ei-
usdem
sunt alti-
tudinis,
eam ha-
bent inter-
serationē,
quam ba-
ses.

Theor. 28. Pro-

positio 33.

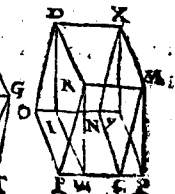
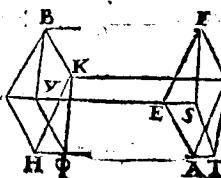
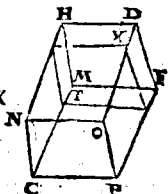
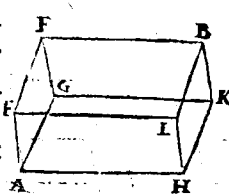
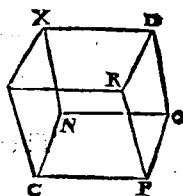
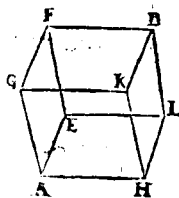
Similia solida pa-
rallelis planis cir-
cumscrip̃ta hã-
bent inter se rati-
onem homologo-
rum laterum tri-
plicatam.

Theor. 29. Pro-

positio 34.

Aequa-
lium so-
lidorum
paralle-
lis planis
conten-
torum
bases cū
altitudi-
nibus re-
ciprocã-
tur. Et
solida
paralle-
lis planis
contẽta,
quorum
bases cū
altitudi-

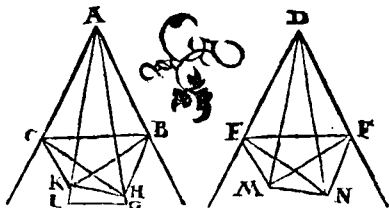
nibus réciprocantur, illa sunt æqualia.

Theorema 30. Propositio 35.

Si duo plani sint anguli æquales, quorum verticibus sublimes rectæ lineæ insistant, quæ cum lineis primò positis angulos contineant æquales, vtrunque vtrique, in sublimibus autem lineis quælibet sumpta sint puncta, & ab his ad plana in quibus consistunt anguli primùm positi, ductæ sint perpendiculares, ab earum verò punctis, quæ in planis signata fuerint, ad angulos primum positos ad-

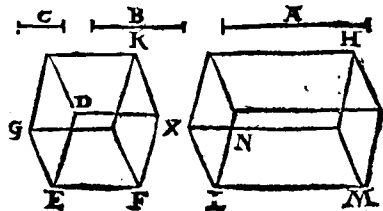
iunctæ sint rectæ lineæ, hæc cum subli-

mibus æquales angulos comprehendent.

Theorema 31. Propositio 36.

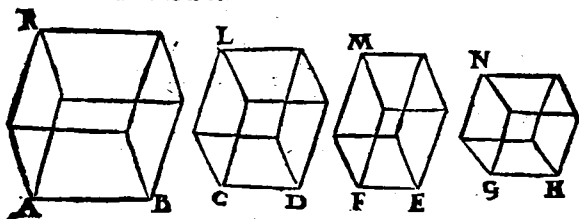
Si rectę tres lineę sint proportionales, quod

ex his tribus fit solidum parallelis planis contentum, æquale est descripto à media linea solido parallelis planis comprehenso, quod æquilaterum quidem sit, sed antedicto æquiangulum.

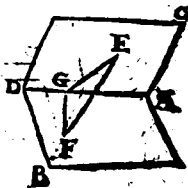
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportionales, illa quoque solida parallelis planis contenta, quæ ab ipsis lineis & similia & similiter describuntur, proportionalia erunt. Et si solida parallelis planis comprehensa, quæ & similia & similiter describuntur, sint proportionalia, illæ quoque rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 33. Propositio 38.

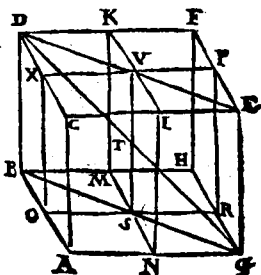
Si planum ad planum rectum sit, & à quodā puncto eorum quæ in vno sunt planorum perpendicularis ad alterum ducta sit, illa quæ ducitur perpendicularis, in communem caderet planorū sectionem.

Theo-

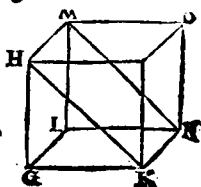
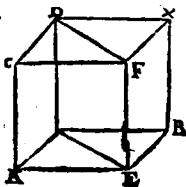
Theorema 34. Propositio 39.

Si in solido parallelis planis circumscripto, aduersorum planorum lateribus bifariam sectis, educta sint per sectiones plana, communis illa planorum sectio & solidi parallelis plani circumscripti diameter, se mutuò bifariam secant.

Theorema 35. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata, quorum hoc quidem basim habeat parallelogrammum, illud verò triangulum, sit autem parallelogrammū trianguli duplum, illa prismata erunt æqualia.

EVCLIDIS

ELEMENTVM

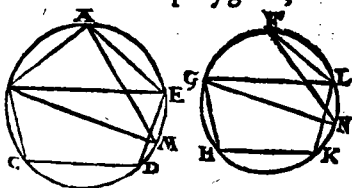
DVODECIMVM,

ET SOLIDORVM

secundum.

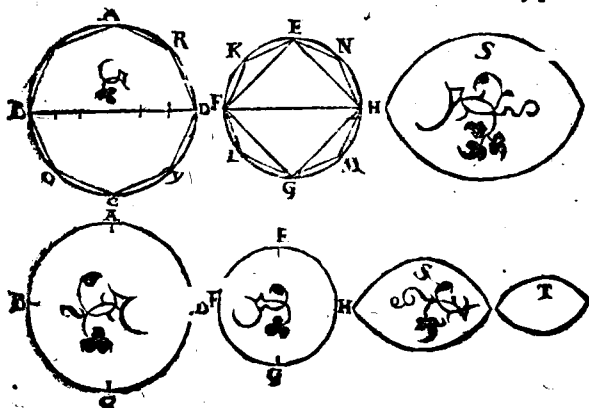
Theorema 1. Propositio 1.

Similia, quæ sunt in circulis polygona, rationem habent inter se, quam descripta à diametris quadrata.

Theorema 2. Propositio 2.

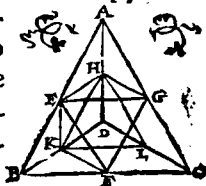
Circuli eam inter se rationem habent, quam

descripta à diametris quadrata.

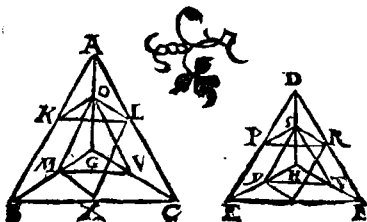
Theorema 3. Propositio 3.

Omnis pyramis trigonam habens basim, in duas diuiditur pyramidas non tantum æquales & similes inter se, sed toti etiam pyramidi similes, quarum trigonæ sunt bases, atq; in duo prismata æqualia, quæ duo prismata dimidio pyramidis totius sunt maiora.

Theorema 4. Propositio 4.

Si duæ eiusdem altitudinis pyramides trigonas habeant bases, sit autem illarum vtraque diuisa & in duas pyramidas inter se æquales totique similes, & in duo prismata æqualia, ac eodem modo diuidatur vtraque pyramidum quæ ex superiore diuisione natæ sunt, idque perpetuò fiat: quemadmodum se habet vnus pyramidis basis ad alterius pyramidis basim, ita & omnia quæ in vna pyra-

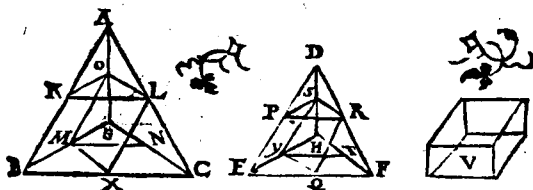

mide

mide prismata, ad omnia quæ in altera pyra-
mide, prismata multitudine æqualia.

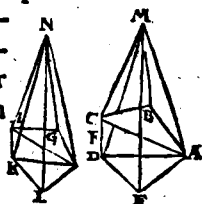
Theorema 5. Propositio 5.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum tri-
gonæ sunt bases, eam inter se rationem ha-
bent, quam ipsæ bases.

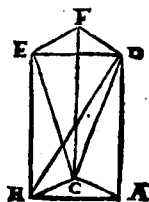
Theorema 6. Propositio 6.

Pyramides eiusdem alti-
tudinis, quarum polygo-
næ sunt bases, eam inter
se rationem habet, quam
ipsæ bases.

Theorema 7. Pro-
positio 7.

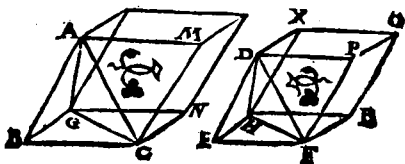
Omne prisma trigonam
habens basim, diuiditur
in tres pyramidas inter
se æquales, quarum tri-
gonæ sunt bases.

Theo-

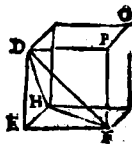
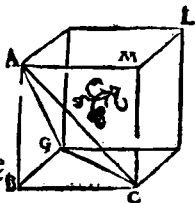
Theorema 8. Propositio 8.

Similes pyramides qui trigonas habent bases, in tripli-
cata sunt ho-
molo-
gorum
laterū
ratione

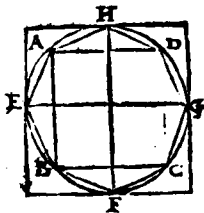
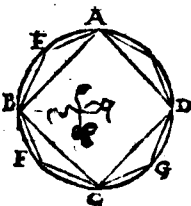
Theorema 9. Propositio 9.

Aequalium pyramidum & trigonas bases ha-
bentium reciprocantur bases cum altitudi-
nibus. Et quarum pyramidum trigonas ba-
ses haben-
tium reci-
procatur
bases cū
altitudi-
nibus, ille
sunt æ-
quales.

Theorema 10. Propositio 10.

Omnis
cōnus
tertia
pars
est cy-
lindri
eandē

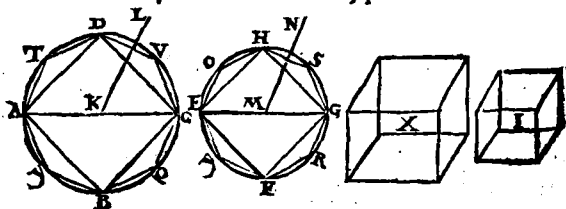
O

cum

182 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
cum ipso cōno basim habentis, & altitudi-
nem æqualem.

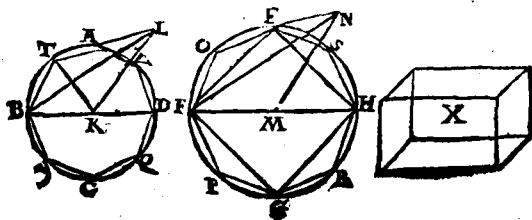
Theorema II. Pro-
positio II.

Cōni & cylindri eiusdem altitudinis, eam
inter se rationem habent, quam bases.

Theorema 12. Propo-
sio 12.

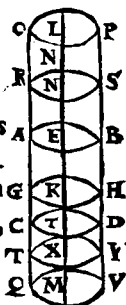
Similes cōni & cylindri, triplicatam habent
inter se rationem diametrorum, quæ sunt
in basibus.

Theo-

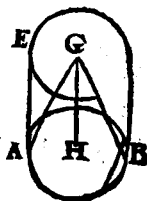
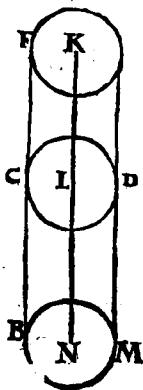
Theorema 13. Pro-
positio 13.

Si cylindrus plano sectus
fit aduersis planis paral-
lelo, erit quemadmodum
cylindrus ad cylindrum,
ita axis ad axem.

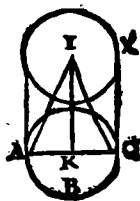
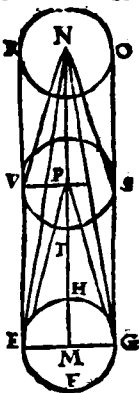
Theorema 14. Pro-
positio 14.

Coni &
cylindri
qui in æ-
qualibus
sunt basi-
bus, eam
habent in-
ter se rati-
onem,
quam al-
titudines.

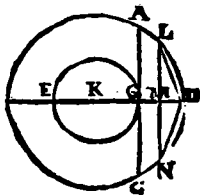
Theorema 15. Propositio 15.

Aequalium conorum & cylindrorum bases cum altitudinibus reciprocantur. Et quorum conorum & cylindrorum bases cum altitudinibus reciprocantur, illi sunt æquales.

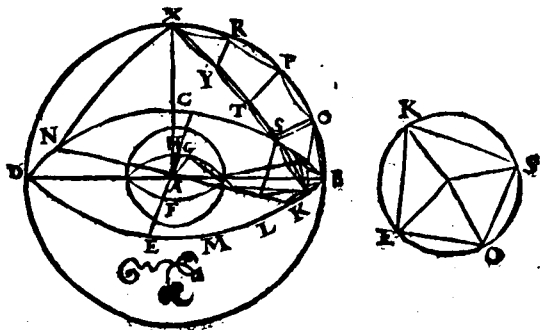
Problema 1. Propositio 16.

Duobus circulis circum idem centrum consistentibus, in maiore circulo polygonum æqualium pariumq; laterum inscribere, quod minorem circulum non tangat.

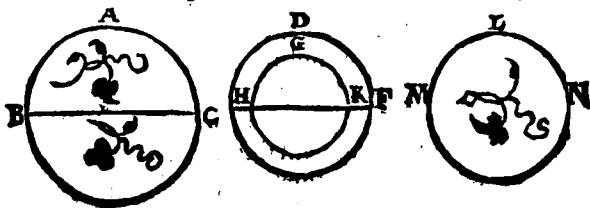
Proble.

Duabus sphæris circum idem centrum consistentibus, in maiore sphæra solidum polyedrum inscribere, quod minoris sphære superficiem non tangat.

Theorema 16. Propositio 18.

Sphære inter se rationem habent suarum diametrorum triplicatam.

ELEMENTI XII. FINIS.

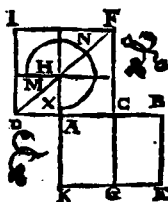
EVCLIDIS

ELEMENTVM

DECIMVMTERTI- VM, ET SOLIDO- *rum tertium.*

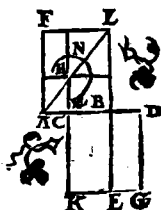
Theorema 1. Propositio 1.

Si recta linea per extremā
& mediam rationem secta
sit, maius segmentū quod
totius lineæ dimidium as-
sumpserit, quintuplum po-
test eius quadrati, quod à
totius dimidia describitur.

Theorema 2. Pro- positio 2.

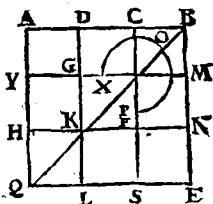
Si recta linea sui ipsius se-
gmenti quintuplum pos-
sit, & dupla segmenti hu-
ius linea per extremam &
mediam rationem secetur,
maius segmentum reliqua
pars est lineæ primūm po-
sitæ.

Theo-

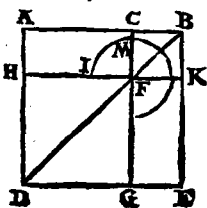
Theorema 3. Propositio 3.

Si recta linea per extremam & mediam rationem secta sit, minus segmentum quod maioris segmenti dimidium assumpserit, quintuplum potest eius, quod à maioris segmenti dimidio describitur, quadrati.

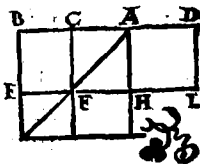
Theorema 4. Propositio 4.

Si recta linea per extremam & mediam rationem secta sit, quod à tota, quodque à minore segmento simul vtraque quadrata, tripla sunt eius, quod à maiore segmento describitur, quadrati.

Theorema 5. Propositio 5.

Si ad rectam lineam, quæ per extremam & mediam rationem sectetur, adiuncta sit altera segmento maiori æqualis, tota hæc linea recta per extremam & mediam rationem se-

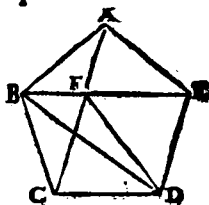
Etā est, estque maius segmentum linea primū posita.

Theorema 6, Propositio 6.

Si recta linea $\epsilon\pi\tau\eta$ siue rationalis, per extremam & mediam rationem secta sit, vtrunque segmentorum A C B
 $\alpha\lambda\omicron\gamma\omicron\varsigma$ siue irrationalis est linea, quæ
 dicitur Residuum.

Theorema 7. Propositio 7.

Si pentagoni æquilateri tres sint æquales anguli, siue qui deinceps, siue qui non deinceps sequuntur, illud pentagonum erit æquiangulum.

Theorema 8. Propositio 8.

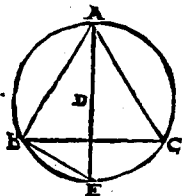
Si pentagoni æquilateri & æquianguli duos qui deinceps sequuntur angulos rectæ subtendant lineæ, illæ per extremam & mediam rationem se mutuò secant, earumque maiora segmenta, ipsius pentagoni lateri sunt æqualia.

Theo-

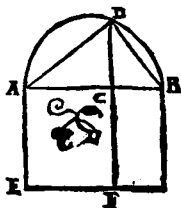
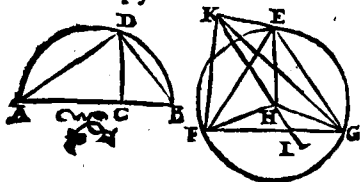
Theorema 12. Propositio 12.

Si in circulo inscriptum
sit triangulum æquilate-
rum, huius trianguli latus
potentia triplum est eius
lineæ, quæ ex circuli cen-
tro ducitur.

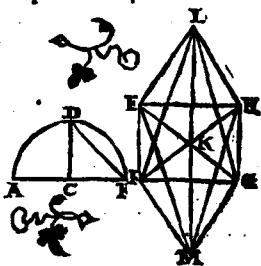
Problema 1. Propositio 13.

Pyramidem constituere, & data sphæræ cõ-
plecti, atque docere illius sphæræ diame-
trum potentia sesquialteram esse lateris ipsi-
us pyramidis.

Problema 2. Propositio 14.

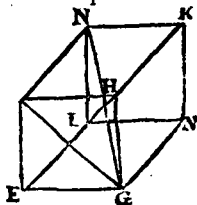
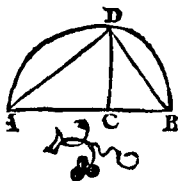
Octaëdram con-
stituere, eaq; sphæ-
ra qua pyramidẽ
complecti, atque
probare illius sphæ-
ræ diametrum po-
tentia duplam esse
lateris ipsius octaë-
dri.

Proble-

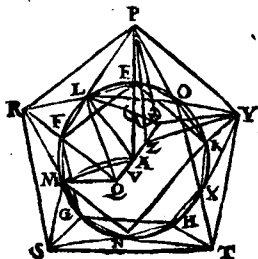
Problema 3. Pro-
positio 15.

Cubum constituere, eaque sphæra qua & superiores figuras complecti, atque docere illius sphære diame-
trum poten-
tia tri-
plam ef-
se lateris ipsius cubi.

Problema 4. Propo-
sitio 16.

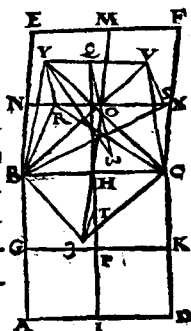
Icosaëdron constituere, eademque sphæra qua & antedictas figuras complecti, atque probare, Icosaëdri latus irrationalem esse lineam, quæ vocatur Minor.

Proble-

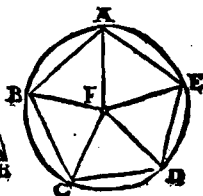
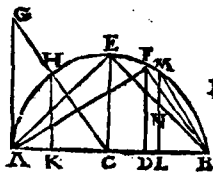
Problema 5. Pro- positio 17.

Dodecaëdron constitue-
re, eademque sphæra qui
& antedictas figuras com-
plecti, atque probare du-
decaëdri latus irrationa-
lem esse lineam, quæ vo-
catur Residuum.

Theorema 6. Pro- positio 18.

Quin-
que fi-
gura-
rū la-
tera
pro-
pone-
re, &
inter se comparare.

SCHOLIVM.

Nō verò, præter dictas quinque figuras non pos-
se aliam constitui figuram solidam, quæ planis
& æquilateris & æquiangulis contineatur,
inter se equalibus. Non enim ex duobus tri-
angulis, sed neque ex alijs duabus figuris soli-
dus

duſ conſtituetur angulus.

Sed ex tribus triangulis, conſtat Pyramidis angulus.

Ex quatuor autem, Octaëdri.

Ex quinque verò, Icoſaëdri.

Nam ex triangulis ſex & æquilateris & æqui-
angulis ad idem punctum coëuntibus, non fiet
angulus ſolidus. Cum enim trianguli æquila-
teri angulus, rectis unius beſſem contineat, e-
runt eiſmodi ſex anguli rectis quatuor equa-
les Quod fieri non poteſt. Nam ſolidus omnis
angulus, minoribus quàm rectis quatuor an-
gulis continetur, per 21. 11.

Ob eaſdem ſanè cauſas, neque ex pluribus quàm
planis ſex eiſmodi angulis ſolidus conſtat.

Sed ex tribus quadratis, Cubi angulus cōtinetur.

Ex quinque, nullus poteſt. Rurſus enim rectis
quatuor erunt.

Ex tribus autem pentagonis æquilateris & æ-
quiangulis, Duodecaëdri angulus continetur.

Sed ex quatuor, nullus poteſt. Cum enim penta-
goni æquilateri angulus rectus ſit, & quinta
recti pars erunt quatuor anguli rectis qua-
tuor maiores Quod fieri nequit. Nec ſanè ex
aliis polygonis figuris ſolidus angulus contine-
bitur, quod hinc quoque abſurdum ſequatur.
Quamobrem perſpicuum eſt, præter dictas quin-
que figuras aliam figuram ſolidam non poſſe
conſtitui, quæ ex planis æquilateris & æqui-
angulis contineatur.

ELEMENTI XIII. FINIS.

EVCLIDIS ELEMENTVM DE- CIMVMQVARTVM, VT quidam arbitrantur, vt alij verò, Hypsiclis Alexandrini, de quinque corpo- ribus,

L I E E R P R I M V S.

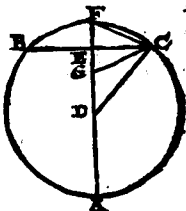

*B*asilides Tyrinus, Protarche, Alexandriam profectus, patriq³ nostro ob disciplina societatem commendatus, longissimo peregrinationis tempore cū eo versatus est. Cumq³ different aliquando descripta ab Apollonio comparatione Dodecaëdri & Icosaëdri eisdem sphaera inscriptorum, quam hac inter se habeant rationem, censuerunt ea non rectè tradidisse Apollonium: qua à se emendata, ut de patre audire erat, literis prodiderunt. Ego autem postea incidi in alterum librum ab Apollonio editum, qui demonstrationem accurate complecteretur de re proposita, ex eiusq³ problematis indagatione magnam equidem cepi voluptatem. Illud certè ab omnibus perspicui potest, quod scripsit Apollonius, cum sit in omnium manibus. Quod autem diligenti, quantum conijcere licet, studio nos postea scrip-

scripsisse videmur, id monumentis consignatum, tibi nuncupandum duximus, ut qui feliciter cum in omnibus disciplinis tum vel maxime in Geometria versatus, scite ac prudenter iudices ea quæ dicturi sumus ob eam verò, quæ tibi cum patre fuit, vitæ consuetudinem, quæq; nos complecteris, benevolentiam, tractationem ipsam libenter audias. Sed iam tempus est, ut præmio modum facientes, hanc syntaxim aggrediamur.

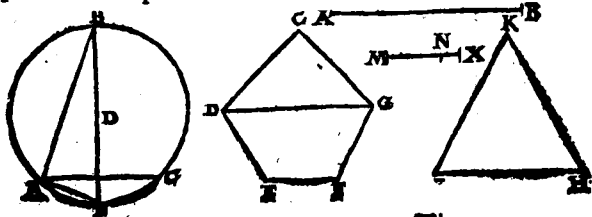
Theorema 1. Propositio 1.

Perpendicularis linea, quæ ex circuli cuiuspiam centro in latus pentagoni ipsi circulo inscripti ducitur, dimidia est utriusque simul lineæ, & eius quæ ex centro, & lateris decagoni in eodem circulo inscripti.

Theorema 2. Propositio 2.

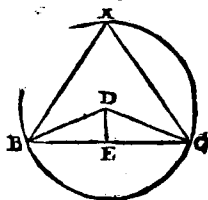
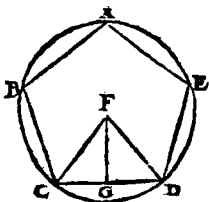
Idem circulus comprehendit & dodecaëdri pentagonum & icosaëdri triangulum, eidem sphaeræ inscriptorum.

Theo.

Theorema 3. Propositio 3.

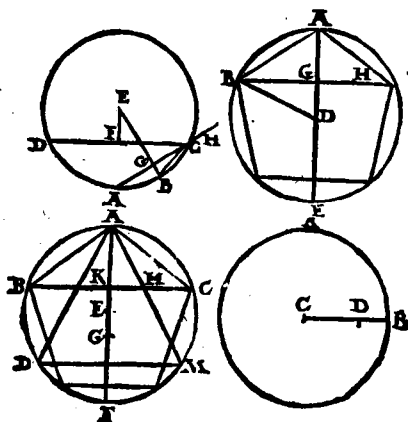
Si pentagono & æquilatero & æquiangolo circumscribitur sit circulus, ex cuius centro in vnum pentagoni latus ducta sit perpendicularis: quod vno laterum & perpendiculari-
 tri-
 ges
 ses
 con-
 tine-
 tur,
 illud
 æquale est dodecaëdri superficiei.

Theorema 4. Propositio 4.

Hoc perspicuum cum sit, probandum est, quemadmodum se habet dodecaëdri superficies ad icosaëdri superficiem, ita se habere cubi latus ad icosaëdri latus.

Cubi

Cubi latus.

E —————

Dodecaëdri.

F —————

Icosaëdri.

G —————

SCHOLIUM.

Nunc autem probandum est, quemadmodum
 se habet cubi latus ad icosædri latus, ita se habe-
 re solidum dodecaëdri ad Icosaëdri solidum.
 Cum enim æquales circuli comprehendant &
 dodecaëdri pentagonum & Icosaëdri triangu-
 lum, eidem sphaera inscriptorum: in sphaeris autem
 l P æqua.

aequales circuli equali intervallo distant à centro
 (siquidem perpendiculares à sphaera centro ad
 circulorum plana ducta & aequales sunt, & ad
 circulorum centra cadunt) idcirco lineae, hoc est
 perpendiculares, quae à sphaera centro ducuntur
 ad centrum circuli comprehendentis & triangulum
 Icosaëdri & pentagonum dodecaëdri, sunt
 aequales. Sunt igitur equalis altitudinis Pyrami-
 des, quae bases habent ipsa dodecaëdri pentagona,
 & quae Icosaëdri triangula. At equalis altitu-
 dinis pyramides rationem inter se habent eam
 quam bases, ex 5. & 6.11. Quemadmodum
 igitur pentagonum ad triangulum, ita pyramis,
 cuius basis quidem est dodecaëdri pentagonum,
 vertex autem sphaera centrum, ad pyramida cu-
 ius basis quidem est Icosaëdri triangulum, ver-
 tex autem, sphaera centrum. Quamobrem ut se
 habent duodecim pentagona ad viginti triangu-
 la, ita duodecim pyramides quorum pentago-
 na sint bases, ad viginti pyramidas, quae trigonas
 habeant bases. At pentagona duodecim sunt,
 dodecaëdri superficies, viginti autem triangula,
 Icosaëdri. Est igitur ut dodecaëdri superficies ad
 Icosaëdri superficiem, ita duodecim pyrami-
 des, quae pentagonas habeant bases, ad viginti py-
 ramidas, quarum trigona sunt bases. Sunt au-
 tem duodecim quidem pyramides, quae pentago-
 nas habeant bases, solidum dodecaëdri : viginti
 autem pyramides, quae trigonas habeant bases,
 Icosaëdri solidum. Quare ex 11. 5. ut du-
 decaë-

*decaëdri superficies ad Icosaëdri superficiem,
ita solidum dodecaëdri ad Icosaëdri solidum.*

*Ut autem dodecaëdri superficies ad Icosaëdri
superficiem, ita probatum est cubi latus ad Ico-
saëdri latus. Quemadmodum igitur cubi la-
tus ad Icosaëdri latus, ita se habet solidum dode-
caëdri ad Icosaëdri solidum.*

ELEMENTI XIII. FINIS.

B ij EVCLI-

EVCLIDIS

ELEMENTVM DE-

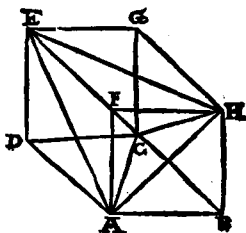
DECIMVMQVINTVM, ET

Solidorum quintum, vt nonnulli putant, vt autem alij, Hypsiclis Alexandrini, de quinque corporibus,

LIBER II.

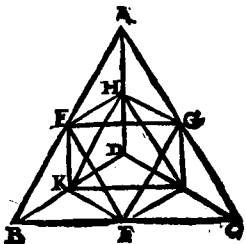
Problema 1. Propositio 1.

In dato cubo pyramida inscribere.

Problema 2. Propositio 2.

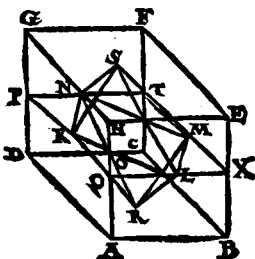
In data pyramide octaedrum inscribere.

Proble-

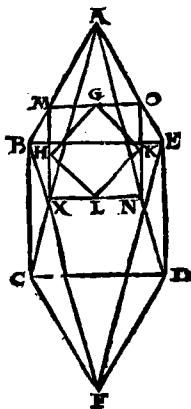
**Problema 3. Pro-
positio 3.**

In dato cubo octaë-
dram inscribere.

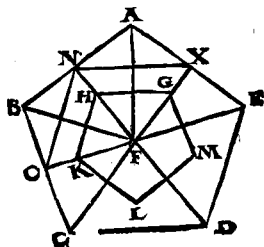
**Problema 4. Propo-
sitio 4.**

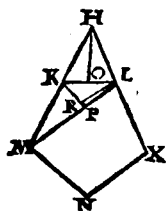
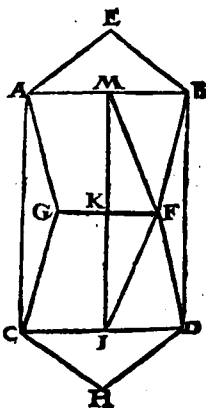
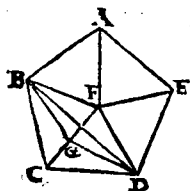
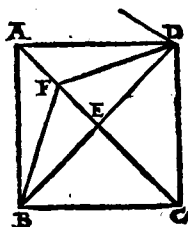
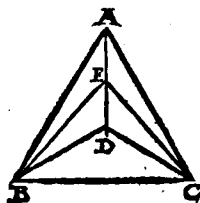
In dato octaëdro cubum
inscribere.

**Problema 5. Pro-
positio 5.**

In dato Icosaëdro
dodecaedrum in-
scribere

SCHO.

*Meminisse decet, si quis nos roget quot Ico-
sædram habeat latera, ita respondendum esse:
Patet Icosædram viginti contineri triangulis,
quodlibet verò triangulum rectis tribus constare
lineis. Quare multiplicanda sunt nobis viginti
triangula in trianguli unius latera, suntq; sexa-
ginta, quorum dimidium est triginta. Ad eun-
dem modum & in dodecaëdro. Cum enim rur-
sus duodecim pentagona dodecaëdram compre-
hendant, itemque pentagonum quodvis rectis
quinque constet lineis, quinque duodecies mul-
tiplicamus, fiunt sexaginta, quorum rursus dimi-
dium est triginta. Sed cur dimidium capimus?
Quoniam unumquodque latus siue sit trianguli
siue pentagoni siue quadrati, ut in cubo, iteratim
sumitur. Similiter autem eadem via & in cubo
& in pyramide & in octaëdro latera inuenies.
Quòd si item velis singularum quoque figurarum
angulos reperire, facta eadem multiplicatione nu-
merum procreatum partire in numerum plano-
rum, quæ unum solidum angulum includunt: ut
quoniam triangula quinque unum Icosædri an-
gulum continent, partire 60. in quinque, nascun-
tur duodecim anguli Icosædri. In dodecaëdro
autem tria pentagona angulum comprehendunt.
partire ergo 60. in tria, & habebis dodecaëdri
angulos viginti. Atque similis ratione in reliquis
figuris angulos reperies.*